PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXII. Št. 138 (9443)

TRST, sobota, 12. junija 1976

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

MNENJE KOMUNISTOV IN SOCIALISTOV O PROBLEMIH JAVNEGA REDA

Nedavni krvavi dogodki potrjujejo nujnost korenite spremembe načina vladanja v Italiji

Moro: Priliv misovskih glasov na liste Krščanske demokracije je «demokratično dejanje»
Laično zavezništvo med republikanci, socialdemokrati in liberalci pretresa globoka kriza

RIM, 11. — Volitve 20. junija morajo omogočiti korenito spremembo Italije, da bo imela parlament in vlado, ki bosta jamčila javni red v demokratičnem in protifašističnem smislu. To je, v bistvu, nauk nedavnih terorističnih in krvavih dogodkov v Sezzeju, na rimskem Trgu Venezia in končno v Genovi. Odgovornosti KD, ki je vsa povojna leta monopolizirala nadzorstvo nad policijskimi in varnostnimi silami in najdelikatnejšimi deli državnega aparata, je v tem trenutku zelo velika in zgrešeno bi bilo, če bi se volivci pustili ustrahovati v tej kampanji. Na političnih volitvah naj izbirajo tako, da si bodo zares zajamčili reformo državne uprave in njenih varnostnih sil.

To so, v strnjeni obliki, stališča levičarskih strank, socialistične in komunistične, spričo zadržanja KD, ki skuša izkoristiti stanje zaostrene napetosti, da bi utrdila svoje politične pozicije.

Tako je, na primer, De Martino obsodil pojavljanje «rdečih brigad» pred vsakimi volitvami in se celo sprašuje, kako je mogoče, da vlada in organi policijskega pregona niso bili sposobni v petih letih izločiti iz italijanske družbe razmeroma majhne, čeprav nevarne, skupine poklicnih teroristov, ki nimajo nič skupnega z nobeno izmed političnih sil.

Zadnja trditev je tembolj resnična, če pomislimo samo na dejstvo, da «rdeče brigade» in njihovi pajdaši v svojih «sporočilih» najpogosteje napadajo sile levice, KPI in PSI, katere imenujejo celo «straže kontrarevolucije».

Fabrizio Cicchito (PSI) pa je obsodil poskuse Mora in Fanfanija, ki bi rada zvabila na liste misovce samo na osnovi skupne protikomunistične mržnje. Če bi se to zgodilo in bi se Italija 20. junija ne premaknila zaradi tega na levo, bo parlament tak, da v Italiji ne bo mogoče vladati, je poudaril socialistični poslanec in zato pozval volivce, naj okrepijo levico, predvsem socialiste, ki v okviru levice opravljajo izredno odgovorno nalogo povezovanja vseh demokratičnih struj.

Da prav zadnji krvavi dogodki, katerim smo bili priča, dokazujejo, kako potrebna je Italiji korenita sprememba, je dejal tudi član vodstva KPI Giorgio Napolitano. Napolitano se celo sprašuje, kako to, da vlada kljub napetosti ni poskrbela za varnost nekaterih najbolj izpostavljenih osebnosti, kot je bil genovski pravdnik Coco. Ni vse: varni niso bili niti njegovi spremljevalci.

«Sramota za vso Italijo pred evropskim in svetovnim javnim mnenjem,» je še dejal Napolitano, «da ni mogoče izpeljati demokratično volilno kampanjo brez krvi, brez nasilja, brez strahu.»

Očitno, nadaljuje Napolitano, «želi KD prepričati javno mnenje, da se morajo volivci bolj bati nevarnosti komunizma kot pa obsojati nesposobnost KD».

Demokristjane Napolitano graja tudi zato, ker so preusmerili volilno kampanjo na temo terorja in nasilja zato, da bi jim ne bilo treba odgovarjati na vprašanja, ki zadevajo programe, gospodarstvo in druge stvarne probleme italijanske družbe in zaradi katerih je, pravzaprav, bil razpuščen parlament.

Do prvega razlikovanja med Morom in Fanfanijem je medtem prišlo na zadnjih volilnih zborovanjih. Medtem ko Fanfani vztrajno vabi desničarje, naj podprejo KD, češ da je od tega odvisno vse: civilizacija, Evropa, NATO, celo svetovna politika pomirjevanja, pa je Moro tokrat v svojem govoru vendar naredil črto ločnico med «fašisti in skesanimi desničarji». Cilj je isti: zbrati glasove MSI, vendar vsaj z določeno «antifašistično prevleko».

Fanfani je tokrat svoj govor osredotočil na mednarodni vpliv na italijanske politične volitve. Če so se nekje druge srečali za okroglo mizo voditelji vseh demokratičnih strank (Albertini, Craxi, Granelli, Pajetta in drugi) ter ugotavljali, da mora «Italija dajati jamstva Evropi, če noče izostati iz procesa združevanja in sodelovanja zaradi lastne notranje krize», pa je Fanfani mnenja, da bi premik na levo v Italiji spravil v krizo NATO, torej Evropo in celo blokovsko delitev sveta. Ker pa, po Fanfaniju, sloni svetovni mir prav na ravnotežju blokov, bi zmaga levice v Italiji ustvarjala nove napetosti, celo možnosti vojne itd.

Moro pa je medtem poudaril, da je KD antifašistična stranka in da vabi desničarje, naj glasujejo zanjo tudi zato, ker bi jih hotela «pridobiti za demokratični sistem». Pri tem pa Moro daje definicijo spopada med KPI in KD kot «primerjanja dveh velikih ljudskih sil, ki pa se ne strinjata glede osnovnega vprašanja osebne svobode».

Za Mora je torej jasno, da bi v primeru zmage komunistov in socialistov, morala KD v opozicijo.

Na koncu moramo zabeležiti dejstvo, da se «laično zavezništvo» med PRI, PLI in PSDI še krha in ni rečeno, da se lahko ne razbije še pred volitvami, za katere je pravzaprav nastalo. Gre namreč za razliko pojmovanja tega zavezništva. La Malfa namreč meni, da gre zgolj za volilno taktiko in da so tri laične stranke kljub sporazumu povsem samostojne, medtem ko Malagodi (PLI) očitno sluti, da se bodo liberalci razkrojili in skuša torej pristati v «laičnem zavezništvu», ki ga pa že pojmuje kot «nadstranko», ki naj bi nastala iz združitve treh skupin. V tem smislu je Malagodi priredil v Milanu shod, proti kateremu sta se ostro izrekla La Malfa in Biasini. Pisala sta tajniku PLI Zanoneju in zahtevata jasen odgovor o usodi «zavezništva». Baje je La Malfa zagrozil, da v primeru, da se zadeva ne razčisti, utegne pozvati republikance, naj bojkotirajo liste «zavezništva».

Špekulacija začenja pritiskati na liro

RIM, 11. — Ves ta teden je vrednost lire nihala in se polagoma zmanjševala. V petih dneh je lira zgubila šest točk do dolarja in kar 53 točk do funta šterlinga. Razvrednotenje sicer ni visoko, toda tendenca navzdol vzbuja zaskrbljenost v gospodarskih krogih. Zlasti pa dela skrbi včerajšnji in današnji poskus nekaterih operaterjev, ki so iz špekulantnih namenov vrgli v jutranjih urah velike vsote lir na trg. Danes je zadostoval enkraten poseg «Banca d'Italia», da je ustavil špekulacijo, tako da je lira zaključila z uradnim manjšim tečajem 853,45 lire za dolar.

Kissinger v Mehiki

CIUDAD MEXICO, 11. — Ameriški državni tajnik Kissinger je danes prispel na 4-dnevni uradni obisk v Mehiko. Ob prihodu je izjavil časnikarjem, da se bo pogovarjal s predsednikom republike Echeverio in z zunanjim ministrom Roblesom, v okviru «običajnih in stalnih političnih posvetovanj» med sosednjima državama. Kissinger je poudaril, da ZDA zanima, kakšno mnenje imajo mehiški voditelji o sedanjem položaju v svetu, o boju za mir, za gospodarski razvoj in za človekove pravice. Dodal je še, da so odnosi med ZDA in Mehiko «zapleteni toda intimni» in se razvijajo na ravni enakopravnih dveh neodvisnih držav. Takoj po prihodu v Mehiko je imel Kissinger prvi pogovor s svojim mehiškim kolegom.

ZAKLJUČEN PRIJATELJSKI OBISK TITA V TURČIJI

Dobri odnosi med Turčijo in SFRJ krepijo tudi odnose na Balkanu

Hitreje reševati ciprsko krizo - Ciper mora ostati enotna, neodvisna in neuvrščena država, v kateri bosta enakopravno živeli obe narodnosti

Srečanje med Titom in turškim predsednikom v Ankari

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 11. — Predsednik republike Josip Broz Tito se je danes vrnil z uradnega in prijateljskega obiska v Turčiji. V izjavi na beograjskem letališču je poudaril, da je bil v središču pozornosti njegovih pogovorov s turškimi državniki položaj na vzhodnem Sredozemlju in Bližnjem vzhodu. Po Titovih besedah je bila skupna ugotovitev, da sedanji razvoj dogodkov obremenjujejo velike nevarnosti in da si je treba kar najbolj prizadevati za hitrejšo odpravo sedanjih razmer in rešitev vsaj nekaterih najbolj aktualnih vprašanj.

Kot je izjavil predsednik Tito, so precej razpravljali tudi o ciprskem problemu. «Podrobno so nas seznanili — je dejal tovariš Tito — zakaj se Turčija in njeni voditelji v tako veliki meri ukvarjajo s tem problemom. Strinjali smo se, da je pri reševanju tega problema treba izhajati iz priznanja Cipra kot enotne, neodvisne in neuvrščene države, v kateri bosta lahko popolnoma enakopravno živeli dve narodni skupnosti. Prispevati je treba k oblikovanju razmer, da bosta skupnosti sami našli najbolj primerne oblike notranje ureditve. Z naše strani smo poudarili, da bi bilo treba ciprski problem reševati hitreje. Izrazili smo prepričanje, da je to mogoče z dobro voljo in tolerantnostjo z obeh strani in brez povojevanja tega z drugimi zadevami. Upoštevali smo tudi to, da nepravočasno reševanje odpira prostore za zunanje vmešavanje.»

Predsednik Tito je nato dejal, da je kriza na Bližnjem vzhodu z zadnjimi dogodki v Libanonu prišla v obdobje, ko lahko pride tudi do najhujšega, če ne bomo hitro sprejeli ukrepov, in ustavili prelivanja krvi. «Ne sme se dovoliti — je poudaril predsednik Tito — da bi palestinski narod postal še večja žrtev obstoječih nasprotij in tujih mahinacij. Spopad v Libanonu, katerega narod je prav tako mnogo pretrpel, se mora končati, da bi vendarle hitreje krenili k odkrivanju rešitev za celotno krizo na Bližnjem vzhodu.»

Predsednik Tito se je v izjavi dotaknil tudi drugih vprašanj, o katerih se je pogovarjal s turškim predsednikom Fahrijem Koroturkom in premierom Sulejmanom Demirelom. O tem govori tudi danes objavljeno skupno poročilo. Dokument med drugim pravi, da imata Turčija in Jugoslavija — sosedi na Balkanu in v Sredozemlju — tradicionalne prijateljske odnose, ki konstruktivno prispevajo h krepitvi sodelovanja in stabilnosti v njunem območju. Popuščanje napetosti, razvoj dvostranskih odnosov med balkanskimi državami in večja medsebojna odvisnost v svetu so dali nove razsežnosti sedanjim stikom med državama, ki imata enaka ali podobna stališča do številnih mednarodnih vprašanj.

Skupno poročilo tudi pravi, da so v pogovorih posvetili posebno pozornost obravnavi razmer na Balkanu in znova potrdili pomen razvoja dobrih sosedskih odnosov med balkanskimi državami. Jugoslovanska stran je obvestila turško o dejavnosti neuvrščenih držav na mednarodnem prizorišču ter o pomenu, ki ga Jugoslavija pripisuje pripravam na konferenco voditeljev v Colombu.

Skupno poročilo nadalje poudarja, da so s povečanjem stikov med državama na političnem in gospodarskem področju v zadnjem času obogatili tradicionalno dobre prijateljske odnose. V pogovorih so ugotovili, da so posebno ugodne možnosti za sodelovanje v ladjedelstvu, elektroindustriji, industriji tirnih vozil, energetiki, rudarstvu, kmetijstvu, turizmu in na nekaterih drugih področjih. Ugotovili so tudi da razvoj gospodarskih stikov med državama še ni v skladu z resničnimi možnostmi in da je nujno razvejati blagovno menjavo in skleniti dolgoročne trgovinske pogodbe, da bi prispevali k razširitvi celotnih gospodarskih odnosov. V pogovorih so poudarili, da je turška narodnost v Jugoslaviji, ki uživa vse pravice enakopravnih jugoslovanskih državljanov, soliden most prijateljstva in sodelovanja, ki krepi in bogati odnose med državama. Ob koncu skupno sporočilo pravi, da so pogovori potekali v prisrčnem in prijateljskem razpoloženju, njihovi sadovi pa bodo pozitivno vplivali na razvoj medsebojnih odnosov in prijateljstva med državama.

VLADO BARABAŠ

IZJAVE DR. SANTILLA, KI VODI ODSEK ZA BOJ PROTI TERORIZMU

Zastoj v preiskavi o umoru genovskega pravdnika Coca

Doslej so preiskovalci našli samo tri priče - Zagonetna zgodba o dveh torbicah: so karabinjerji imeli že pred mesecem dni dokaz, da se je pripravljal napad na državnega pravdnika?

GENOVA, 11. — Za morilci državnega pravdnika dr. Francesca Coca in njegovih dveh telesnih straž, brigadirja Saponara in karabinjerja Deiane, ni doslej nobene sledi. Sam načelnik posebnega oddelka za boj proti terorizmu, dr. Emilio Santillo, ki se mudi v ligurskem glavnem mestu od dne pokola, priznava, da vedo o vsem zelo, zelo malo. Zaenkrat so gotovi samo o tem, da je «brigadist» Giuliana Naria streljal na karabinjerja Deiano, ki je sedel pri krmilu sodnikovega službenega avtomobila. Nario so namreč spoznali. Tri priče, ki so bile pred barom nedaleč od mesta zločina, so namreč iz identikitov jasno spoznale Nario, mnogi pa so tega fanta poznali v Genovi, kjer je bil zaposlen pri podjetju «Ansaldo nucleare».

Santillo je moral priznati, da tavajo preiskovalci v popolni temi. Ta je taka, da se sodniki in policisti doslej niso zedinili niti o številu morilcev. Po mnenju sodnikov se je napada na dr. Coca udeležilo pet ljudi, po mnenju policistov pa so bili štirje, medtem ko bi peta oseba bil neki neznanec, ki je takoj zbežal.

Nesporazum o številu morilcev pa kaže na dejstvo, da je preiskovalcem uspelo najti izredno malo prič. Področje Genove, kjer je živel dr. Coco je namreč tudi področje prostitucije in malega kriminala, kjer ljudje radi molčijo in ne marajo govoriti s policisti. Zaenkrat so torej našli samo tri priče, ki so bile prisotne, ko je Naria z drugim pajdašem ubil karabinjerja Deiano. Sedaj «brigadista» iščejo, v Italiji in tujini, medtem ko preiskava tava v popolni temi. Zadostuje dejstvo, da formalno niso proti Narii izdali zapornega naloga zaradi udeležbe pri umoru, pač pa zaradi udeležbe pri ugrabitvi nekega tehnika podjetja, kjer je nekoč delal. Proti njegovemu pajdašu Micalettu iz Taranta prav tako niso izdali zapornega naloga, pač pa ga formalno iščejo zato, kjer je v seznamu «brigadistov», katerim trenutno sodijo v Turinu.

Santillo in drugi preiskovalni organi skušajo medtem razumeti, kdo in zakaj je organiziral genovski pokol. Nobenega dvoma ni, pravi Santillo, da so zločin pripravile «rdeče prigade», čeprav priznava, da je s tem v zvezi odredil kakih štirideset hišnih preiskav v Genovi in dvajset v Milanu. Preiskali so tudi stanovanja nekaterih znanih fašistov. Santilla so vprašali: zakaj? Odgovor je bil pomenljiv: «Iskali smo orožje pri vseh prijateljih rdečih brigad.»

Santillo je nato skušal urediti misli in informacije v zvezi z najdbo ročne torbice nekega mornarja iz Raguse.

Gre za to, da so nekateri časopisi povedali, da so karabinjerji iz Neaplja našli že pred mesecem dni torbico, v kateri naj bi bil samokres in zraven samokresa skica genovske četrti, kjer je stanoval dr. Coco z natančno navedbo imen in celo hotelov. Mnogi so se spraševali: kako je mogoče da karabinjerji niso preverili, kateremu mestu ustreza shema ulic in hotelov in zakaj niso nato zastražili dr. Coca.

Santillo skuša omiliti obtožbe in je zato povedal, da so v resnici našli kar dve torbici. V Neaplju torbico s samokresom, a to že pred letom dni. Pač pa so našli pri Modici, na Siciliji, torbico z omenjeno skico. Lastnik torbice naj bi bil neki brezposelni mornar, Giuseppe Giudice. Tega so sedaj pripri in ga zaslišujejo, kajti ni povsem jasno, čemu je skica mornarju služila. Glede na dejstvo, da gre za mornarja, bi bilo povsem mogoče, da si je skiciral pot do kakega hotela ali nočnega zabavišča v ligurski luki.

Na vprašanje, kdo je pravzaprav organiziral atentat in zakaj odgovarja Santillo dokaj megleno. Po njegovem ni izključeno, da je atentat organiziral sam «voditelj» rdečih brigad, Renato Curcio, ki je trenutno zaprt v turinskih zaporih. Kako je to mogoče? Ni bil zastražen? Preiskovalci odgovarjajo, da je iz turinskih zaporov zelo lahko telefonirati ali iz ječe poslati sporočila...

Komentatorji se sprašujejo, ali je mogoče, da po več letih teroristične dejavnosti «rdečih brigad», v katerih je celo SID imel svoje agente (Marco Pisetta, na primer), preiskovalni organi ne vedo druge ga, kot ustvarjati domneve o tem, kdo in kako so organizirali pokol iz turinske ječe.

DANES

Volilna kampanja se nadaljuje v vzdušju nedavnih krvavih dogodkov v Laciju in v Genovi. KPI in PSI trdita, da nosi za nered v državi KD, ki je zadnjih trideset let imela popolno nadzorstvo nad organi policije in notranje varnosti. Zato pa so mnenja, da prav zadnji dogodki dokazujejo, da je v Italiji nujna korenita antifašistična sprememba. V nasprotnem primeru, pravi socialist Cicchito, v Italiji po 20. juniju ne bo več mogoče vladati.

Umor državnega pravdnika dr. Coca v Genovi in njegovih dveh spremljevalcev ostaja še nepojasnjen v vseh podrobnostih. Kljub mrzličnim preiskavam vlada med agenti oddelka za boj proti terorizmu določena zmeda. Dejansko razpolagajo le s tremi očividci in identikiti treh napadalcev. Mnogi se tudi sprašujejo, kako je mogoče, da bi Curcio in drugi «brigadisti» lahko vodili akcijo neposredno iz turinskih zaporov. Ali jih ni nihče nadzoroval?

Predsednik Tito se je včeraj vrnil iz Ankare, kjer je imel važne pogovore s tamkajšnjim predsednikom republike in drugimi državniki o dvostranskem sodelovanju, o položaju na Balkanu, v Sredozemlju in na Bližnjem vzhodu. Ob vrnitvi je izjavil, da so obširno razpravljali tudi o ciprskem vprašanju in da so se strinjali, da mora Ciper ostati neodvisna in neuvrščena država, v kateri bosta obe narodnosti uživali enake pravice.

Načelnika komunističnih skupin v senatu in poslanski zbornici Natta in Perna sta zahtevala odstop zunanjega ministra, krščanskega demokrata Mariano Rumorja. Zahtevo utemeljujeta z dejstvom, da je Rumor vpleten v škandal o podkupovanju italijanskih političnih in drugih osebnosti, s katerim si je ameriška družba Lockheed hotela zagotoviti prodajo 14 vojnih letal Italiji. Vladna večinska stranka je na to ostro reagirala in obtožila komunistična predstavnika predvolilne propagande. Rumor je v posebni izjavi naglasil, da ima čisto vest.

TISKOVNA KONFERENCA ZAKLADNEGA MINISTRA

Kdo je kriv za visok državni primanjkljaj?

Na to vprašanje Colombo ni odgovoril in je zavrnil krivdo na «potrebe po večji likvidnosti»

RIM, 11. — Zakladni minister Colombo je imel danes na združenju tujih časnikarjev tiskovno konferenco o denarnih in gospodarskih vprašanjih. Ob začetku je čutil potrebo pojasniti, da med njim in guvernerjem «Banca d'Italia» ni nobenih sporov in je v zvezi povzročila poročilo, ki ga je imel guverner Baffi na letni skupščini emisijskega zavoda.

To pojasnilo se povezuje z ostrimi kritikami, ki že dlje časa večina političnih in gospodarskih krogov v Italiji naslavlja na zakladnega ministra, ki je s svojo večletno zgrešeno denarno politiko spravil Italijo v sedanji položaj, da je lira v letošnjem letu zgubila na vrednosti več kot vsa prejšnja leta.

Colombo je na konferenci zagovarjal svoje dosedanje ravnanje in izjavil, da je velik primanjkljaj državnega zaklada v lanskem letu «posledica potrebe po večji likvidnosti sistema». Močno razvrednotenje lire in zaprtje menjalnih trgov v Italiji, ki jih je določila v začetku leta «Banca d'Italia», nista bili drugega kot posledica «resne politične krize».

Kljub vrtoglavemu naraščanju primanjkljaja trgovinske in plačilne bilance v letošnjih prvih štirih mesecih, je Colombo dal glede tega vprašanja zelo optimistično izjavo. Ugotovil je, da bo letošnji primanjkljaj plačilne bilance dosegel dve milijardi dolarjev, kar pomeni, poprečno 1600 — 1700 milijard lir. Menil je, da bi se moral položaj plačilne bilance v prihodnjih mesecih izboljšati pod vplivom valutnih ukrepov, ki jih je sprejela vlada in ki lahko koristno učinkujejo samo po določenem času. Glede politike po volitvah, pa je ponovil stare predloge o «načrtovanju in stabilizaciji».

Na številna vprašanja časnikarjev si Colombo ni hotel prevzeti vse odgovornosti za nadzorstvo nad javnimi izdatki, češ da so tudi drugi za to odgovorni. Zato je zavrnil vse obtožbe proti njegovi denarni politiki. Colombo je tudi zanikal, da se pripravljajo na najetje novih posojil v tujini. Proti koncu je dejal, da se bo Italija lahko izkopala iz sedanjih gospodarskih težav, «če ji bodo druge države izkazale zaupanje in solidarnost». V tej zvezi je Colombo izjavil, «da bi morebitna udeležba KPI pri vodenju države ne bila koristna in ne bi prinesla potrebne razjasnitve».

IZJAVA MINIĆA PO KRAJŠEM OBISKU V DAMASKU

Kriza v Libanonu lahko poslabša ves položaj na Bližnjem vzhodu

Najprej prekiniti krvavi boj, ki se je že spremenil v strašno tragedijo - Nedavni sklepi Arabske zveze pomemben korak na poti sprave

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 11. — Jugoslavija z zaskrbljenostjo spremlja razvoj libanonske krize in o tem bodo razpravljali najvišji jugoslovanski organi. To je razumeti iz izjave zveznega tajnika za zunanje zadeve Miloša Minića, ki se je popoldne vrnil s krajšega delovnega obiska v Siriji. V Damasku je sirskemu predsedniku Asadu izročil Titovo poslanico in se z njim pogovarjal približno dve uri, daljše izčrpne pogovore pa je imel tudi s sirskim zunanjim ministrom Hadamom in s predsednikom Narodnega sveta palestinskega osvobodilnega gibanja Fahumom.

Jugoslovanske ocene libanonske krize so bile pred Minićevim obiskom v Damasku bolj zmerne, ne toliko pesimistične, kakor zdaj, saj je Minić izjavil, da se je v pogovorih v Damasku prepričal, da «je kriza še huja in nevarnejša, še bolj zapletena in s še več negotovosti kot smo doslej ocenjevali». Po Minićevih besedah so napori za reševanje bližnjevzhodne krize in krize v Libanonu daleč od tistega, kar bi bilo treba storiti — «predvsem, da bi prekinili krvavi boj v Libanonu, ki se je že spremenil v strašno tragedijo, da bi se vrnil mir, da bi se libanonski narod znova vrnil v normalno življenje in prevzel svojo usodo v svoje roke». Po oceni jugoslovanskega zunanjega ministra je svet Arabske zveze s svojimi sklepi izpred dveh dni (o pošiljanju mirovnih sil arabskih držav v Libanon) storil pomemben korak.

«Toda vse je odvisno, ali bodo libanonske notranje sile v spopadu to sprejele,» je nadaljeval Minić. «Svet Arabske zveze bi moral storiti skrajne napore, da bi prišlo do sporazuma z notranjimi silami Libanona in njihovimi predstavniki. Brez tega ni jamstva, da bodo dobre sklepe sveta Arabske zveze uresničili.»

Kot je dejal Miloš Minić, je eno ključnih vprašanj «čimprej prekiniti boje in prelivanje krvi med samimi Palestinci», končati pa se mora tudi, spopad vodstva in nekaterih sil PLO s Sirijo. To je po Minićevem mnenju edina pot za ustavitev libanonske tragedije, da se ne bi spremenila v krizo širšega obsega, ki bi do skrajnosti poslabšala celoten položaj na Bližnjem vzhodu, odložila v nedogled rešitev bližnjevzhodne krize ter nevarno ogrozila mir in varnost. «Najbolj nevarno bi bilo, če bi v nadaljnjem razvoju krize prišlo do intervencije katerekoli velike sile ali Izraela v Libanonu», je poudaril Miloš Minić in opozoril, da bi «to lahko pripeljalo na rob vojne širšega obsega».

Zvezni tajnik za zunanje zadeve je spregovoril tudi o jugoslovanskem angažiranju (skupaj z drugimi neuvrščenimi državami) pri reševanju krize na Bližnjem vzhodu. «Vedno smo menili, da je to tudi vprašanje naše lastne varnosti. Podpirali smo pravični boj arabskih narodov proti izraelski agresiji in vedno poudarjali, da je palestinsko vprašanje ključ krize na Bližnjem vzhodu. Vedno smo odločno podpirali uresničitev zakonitih pravic palestinskega naroda, vstevši pravico do ustanovitve svoje lastne države. Palestinsko osvobodilno gibanje smo vedno imeli za edinega predstavnika palestinskega naroda in tako menimo tudi danes.»

Miloš Minić je poudaril, da mora Jugoslavija sama in skupaj z drugimi neuvrščenimi državami danes po svojih možnostih prispevati k odkrivanju izhoda iz težke krize na Bližnjem vzhodu, posebej krize v Libanonu. «Nič ne morem reči, kako konkretno lahko pomagamo in prispevamo. To vprašanje bodo obravnavala naša najvišja vodilna telesa,» je ob koncu dejal Miloš Minić.

VLADO BARABAŠ

Ameriški senat za pomoč Italiji

WASHINGTON, 11. — Ameriški senat je danes odobril kongresno resolucijo, ki jo je včeraj že odobrila predstavniška zbornica, v korist Italije. Senatna komisija za zunanje zadeve, ki je svetovala senatu odobritev te resolucije, je sicer poudarila, da se z njo senat ne mara vmešavati v italijanske notranje zadeve in da so smotri resolucije takšni, da jih lahko podpišejo Italija in vsi njeni zahodnoevropski prijatelji. Tudi med razpravo so nekateri skušali dokazati, da resolucija nima nobenega namena vplivati na sedanjo volilno kampanjo v Italiji, toda senator Edward Brooke je v svojem govoru poudaril, da bi udeležba komunistov v italijanski vladi resno zavrla italijansko udeležbo v okviru NATO.

V bistvu resolucija pravi, da je ameriški narod pripravljen pomagati Italiji v njenih sedanjih težavah in poziva «evropske prijatelje in zaveznike Italije, naj potrdijo svojo podporo italijanskemu narodu in italijanski vladi, hkrati naj se pridružijo v pomoči Italiji, da bo ponovno našla zaupanje v samo sebe in dosegla popolno in trajno perspektivo.»

ZAPLETEN POLOŽAJ V LIBANONU

SIRCI SO PRELOMILI ČETRTKOVO PREMIRJE

Obstreljevanje palestinskih položajev v Bejrutu
Ponovno posredovanje Džaluda in Riada v Damasku

BEJRUT, 11. — Včeraj pozno ponoči so, po vesteh organizacije osvobodilnega gibanja Palestincev, sirske edinice prelomile premirje, ki je trajalo ves dan. S topovi so začele močno obstreljevati severno predmestje Bejruta, ponoči pa so usmerile svoj ogenj tudi na zahodna mestna območja. Poleg tega so Sirci začeli močno obstreljevati področje okrog bejrutskega mednarodnega letališča, ki je v rokah Palestincev. Topovsko obstreljevanje se je nadaljevalo tudi v današnjih popoldanskih urah. Palestinci so danes ponovno sporočili, da so premirje prelomili Sirci, ki so začeli napadati Palestince v bližini poslopja glavne bejrutske pošte.

Na diplomatskem področju pa je pozornost osredotočena na Damask, ki je odgovoren za vse, kar sirske intervencijske edinice v Libanonu delajo. Danes sta v Damask ponovno prispela predsednik libijske vlade Džalud in glavni tajnik Arabske zveze Riad. Sporočajo, da Džalud prinaša predloge Palestincev in libanonskih naprednih sil za rešitev spora med njimi in sirskimi oborožennimi silami. Prizadeti Palestinci in Libanonci pa ne vidijo v tej Džaludovi pobudi velikih možnosti. Riad pa je prispel v Damask skupno z vojaško komisijo Arabske zveze, ki naj bi proučila s sirskimi voditelji vprašanja povezana z začetkom izvajanja sklepov Arabske zveze o uporabi v Libanonu arabskega kontingenta.

Kljub dosedanjim napovedim Arabski zvezi še ni uspelo sestaviti svoje «mirovne sile», kar ustvarja v Libanonu še večjo zmešnjavo in prepušča Palestince in Libanonce na milost in nemilost sirskih tankovskih edinic. V Kairu niso preveč prepričani o uspehu pobude Arabske zveze in celo ugotavljajo, da nosi v sebi «klice novih, morda še hujših medarabskih spopadov». V Kairu se sklicujejo na stališče, ki ga je zavzel libanonski predsednik Frangie, ki je še vedno na oblasti, kljub izvolitvi novega predsednika in ki pravi, da se Libanon ne čuti dolžnega spoštovati in izvajati sklepe Arabske zveze, ker so bili sprejeti brez njegovega pristanka. V resnici na zasedanju zunanjih ministrov Arabske zveze ni bilo nobenega predstavnika libanonske vlade. Navzoči pa so bili predstavniki palestinskega osvobodilnega gibanja.

RIM, 11. — Sindikalna federacija je danes potrdila vest, da bodo 15. junija priredili v Rimu in Neaplju meddeželne sindikalne skupščine, na katerih bodo obravnavali vprašanje mladinske zaposlitve. Podobna skupščina bo v Milanu (za severno Italijo) 24. junija. Sindikalna federacija pripravlja gradivo za sestavo enotnega predloga, ki ga bo predočila političnim silam takoj po volitvah 20. junija, da se ne bodo že napovedani ukrepi spremenili v navadno «socialno podporo».

NASTOPI VSEDRŽAVNIH OSEBNOSTI NA VOLILNIH SHODIH V TRSTU

Danes v našem mestu De Michelis (PSI) jutri Tortorella (KPI) in Pannella (PR)

Včeraj je v Avditoriju govoril notranji minister Cossiga (KD) Cuffaro in Spetič o reševanju problemov slovenske manjšine

Samo še teden manjka do zaključka volilne kampanje, vse stranke pa si prizadevajo, da bi pritegnile na svojo stran še tiste, po rezultatih anket javnega mnenja, še vedno zelo številne volivce, ki se še niso odločili, komu naj zaupajo svoj glas. Po eni strani se množijo volilni shodi, po drugi pa stranke iščejo nove oblike stika z volivci in prirejajo tako debate, okrogle mize o specifičnih temah, pa tudi direktne razgovore z volivci. Še najbolj učinkovito sredstvo volilne propagande pa je menda televizija: prav včeraj smo v naši deželi lahko gledali volilno tribuno, na kateri so nastopili krajevni predstavniki vseh strank. Prav tako se nadaljujejo radijske tribune, tudi v krajevnem merilu; v tej zvezi moramo zabeležiti oster protest radikalne stranke, ker so cenzurirali poseg njenega predstavnika Ercolessija na tržaškem radiu. Stranka je v tej zvezi tudi napovedala prijavo sodnim oblastem, če bo RAI oddajala cenzuriran govor.

Med tradicionalnimi volilnimi shodi vzbujajo seveda največje zanimanje tisti, na katerih nastopijo vsedržavne politične osebnosti. Med te moramo zabeležiti včerajšnji govor notranjega ministra Cossige v Avditoriju za krščansko demokracijo. Čeprav so tiskovni komunikeji tržaške KD v zadnjih dneh poudarjali važnost ministrovega govora v Trstu glede na zadnje krvave dogodke v Sezzeju in v Genovi, je Cossiga probleme javnega reda obravnaval samo bežno, medtem ko je velik del svojega govora posvetil protikomunistični polemiki. Med drugim je dejal, da je predlog KPI o vladi nacionalne enotnosti samo pretveza za vzpon na oblast.

Glede vsedržavnih političnih predstavnikov naj še omenimo, da bo danes govoril v našem mestu član osrednjega vodstva PSI Gianni De Michelis. Shod bo na Trgu Garibaldi ob 19. uri, govorila pa bosta tudi kandidata PSI za poslansko zbornico Tringale in Semerani. Jutri zvečer bo v Dolini govoril član vodstva KPI Aldo Tortorella, v Trstu pa voditelj radikalne stranke Marco Pannella.

Med volilnimi shodi na zgolj krajevni ravni naj omenimo zborovanje KPI v Nabrežini, na katerem sta govorila kandidata KPI za poslansko zbornico Antonino Cuffaro in Stojan Spetič. Spetič je poudaril važnost teh volitev, ko ne kaže več zaupati KD, saj bi slednja, če bi se okrepila z glasovi neofašistov, bila do narodnih manjšin še bolj osorna in zaprta kot doslej. Rešitev naših problemov, je zaključil Spetič, je torej v premiku na levo

Antonino Cuffaro je tudi polemiziral s KD zaradi njenega pomikanja proti desnici in je zato pozval vse Slovence, naj s povečanjem glasov komunistični stranki podprejo njen predlog o vladi demokratične in ljudske enotnosti. Če bodo komunisti v vladi po 20. juniju, je dejal Cuffaro, bodo Slovenci vedeli, da bo pri krmilu države njihov tradicionalni zaveznik in zagovornik. Zato pa je prav prispevek slovenskih volivcev konstruktiven in važen. Cuffaro je dejal, da razume nagibe, ki so privedli SSk do samostojnega nastopa. Strinja se z izjavami, da bo tako SSk onemogočila priliv svojih glasov nna liste KD, ki ni spoštovala sprejetih obvez niti tedaj, ko je bila njena zaveznica. Ker pa nudi KPI možnost tudi volivcem SSk, da izvolijo drugega slovenskega poslanca v parlament, bi preveliko razkropljevanje glasov ne bilo konstruktivno. Cuffaro je poudaril tudi, da KPI ne želi teh glasov kar tako, «brezplačno». Obvezuje se, da bo v tej odločilni dobi vodila stalnega računa s slovenskimi volivci in se posvetovala z vsemi slovenskimi organizacijami in skupinami (torej tudi SSk), ko bodo na dnevnem redu vprašanja razvoja in zaščite Slovencev. Dogovarjanje o vsakem posameznem sklepu bo torej omogočalo komunističnim poslancem in senatorjem, da bodo v parlamentu predstavljali programske obveze vseh pripadnikov manjšine, ne glede na strankarske razlike.

Tudi Cuffaro je bil mnenja, da glasov na liste KD, ki ni spoštovala oblikuje vladna večina, v kateri bodo komunisti zagovarjali dolgoročne zahteve slovenske narodne manjšine».

Prav tako v Nabrežini je Slovenska skupnost priredila sinoči srečanje med kandidati in volivci, ki se ga je udeležil tudi deželni tajnik dr. Drago Štoka. Slednji je izčrpno orisal narodnoobrambni in gospodarskosocialni del programa SSk, medtem ko sta kandidata za poslansko zbornico Dolhar in Terčon obrazložila razloge, zaradi katerih se je stranka odločila za samostojni nastop na volitvah. Med drugim sta poudarila splošno nezadovoljstvo slovenskih volivcev zaradi politike vsedržavnih strank tako do splošnih političnih in gospodarskih problemov, kot do perečih problemov slovenske narodnostne skupnosti. Obtožila sta tudi tako vladne kot opozicijske stranke, da so odgovorne, če še ni bil odobren zakon o globalni zaščiti, češ da slednje niso nastopile dovolj odločno, da bi spravile na dnevni red parlamenta zakonske osnutke, ki ležijo že več let v zaprašenih predalih.

PSI pa je včeraj priredila srečanje z volivci na Šentjakobskem trgu. Nosilec liste za poslansko zbornico Tringale in pokrajinski tajnik stranke Ghersi sta odgovorila na številna vprašanja, predvsem v zvezi s specifičnimi problemi vloge ženske, globalne zaščite slovenske narodnostne skupnosti po osimskih sporazumih, razveljavitve fašističnih zakonov in zakona Reale o javnem redu, pomena socialistične alternative in končno o odnosih med levičarskimi strankami in katoliškim svetom.

Tudi «proletarska demokracija» je včeraj priredila vrsto volilnih shodov v okoliških vaseh, od Mačkolj do Zgonika, kjer so oddajali na trak registriran govor v slovenščini.

● **V ponedeljek**, 14. t.m., ob 11. uri bo v sobi 195 tržaškega prizivnega sodišča sestanek vseh predsednikov sedežev na volitvah 20. t.m. Sodni svetnik dr. Sebastiano Cossu bo obrazložil vse obveznosti, ki jih imajo predsedniki na volilnih sedežih.

VOLILNA ZBOROVANJA

DANES

KPI

Ob 10. uri pred veleblagovnico PAM Nico Costa; ob 20. uri v Lonjerju - Tonel in Budin; ob 20. uri na Konkonelu - Lovriha in Monfalcon; ob 19. uri na Šentjakobskem trgu srečanje z mladino z udeležbo Vidalija, Paolinija, Coste in Marte Ivašič.

Leteči shodi ob 19. uri na Katinari, ob 19.30 pri Girandolah (Zgonik), ob 20. uri v Briščkih, ob 20. uri pri Korošcih. V Nabrežini ob 18.30 (kamnolomi) in ob 19.30 (postaja) - Jelka Gerbec in Tamburlini; ob 20.15 v Slivnem - Jelka Gerbec.

PSI

Ob 19. uri na Trgu Garibaldi - De Michelis, Tringale in Semerani. Leteči shodi ob 17. uri v Miljah, ob 18. uri v Zindisu, ob 19. uri v Nabrežini (postaja) in ob 20. uri v Nabrežini (kamnolomi).

SSk

Ob 11. uri Ponterošo, ob 11.30 Trg Garibaldi, ob 12. uri Trg Goldoni in ob 12.30 Škedenj.

Proletarska demokracija

Ob 19.30 v Miljah - Rotelli.

OB VPISOVANJU OTROK V ŠOLO

DOLŽNOST STARŠEV DO LASTNIH OTROK

Pismo miljskega župana - Naloga prosvetnih delavcev

Po prvem pismu samo v italijanščini zaradi česar so protestirali slovenski učitelji kot smo poročali, je miljski župan te dni poslal staršem ob vpisovanju otrok v prvi razred osnovne šole naslednje pismo tudi v slovenščini:

«Spoštovani starši,

Ob tej priložnosti voščim vse najboljše vsem otrokom, ki bodo prvo leto obiskovali šolo, in želim obenem posebej poudariti zelo važno vlogo, ki so jo starši dosegli v šolskem življenju s «pooblaščenimi odloki (delegiranimi dekreti)».

Starši so namreč poklicani skupaj z učitelji, da postanejo aktivni udeleženci v raznih stopnjah vzgojnega procesa.

Sedaj leži na starših velika odgovornost, ki jo morajo zavestno izvajati tako, da se aktivno udejstvujejo šolskega življenja, zato da bo šola vedno bolj odprta novim zahtevam življenja in družbe, pa tudi zato, da bo pedagoško vedno bolj široka ter da dà vsem enake možnosti kulturne obogatitve.

Sporočam, da je občinska uprava, zato da olajša delo družinam, že nekaj let pošiljala na ravnateljstva osnovnih šol potrebno dokumentacijo za vpis v prvi razred.

Ista možnost je tudi za otroke, rojene v drugih občinah, tako je tudi njihovim staršem prihranjena izguba časa za iskanje potrebnih dokumentov po raznih pristojnih uradih.

Kar se pa tiče zdravstvenih spričeval, bodo otroke pregledali občinski zdravniki v šoli prve dni pouka.

Za vpis velja urnik spodaj.

ŽUPAN
Gastone Millo

URNIK VPISOVANJA

Šola pri KOROŠCIH — vsak dan do 15. junija od 10. do 13. ure

Šola v ŽAVLJAH — vsak dan do 15. junija od 10. d o13. ure

Do 15. junija, kot je znano, sprejemajo vpisovanje na osnovnih šolah, vpis pa je možen tudi med počitnicami, toda le na didaktičnih ravnateljstvih. To pravilo velja za vsa didaktična ravnateljstva in šole. Vsekakor pa ponovno vabimo slovenske starše, ki tega še niso napravili, da čimprej vpišejo otroke v I. razred. Prav tako jim priporočamo, da čimprej vpišejo otroke v otroški vrtec.

Prosvetnim delavcem in vsem, ki imajo zares pri srcu slovensko šolo, pa svetujemo, naj se pozanimajo, kako poteka vpisovanje slovenskih otrok, tako v mestu kot na podeželju, in naj obiščejo predvsem omahljivce in tiste, ki so morda že vpisali svojega otroka v vrtec ali v šolo, v katero ne spada.

Šolske vesti

Učenci in učiteljstvo osnovne šole pri Sv. Ani vabijo na razstavo ročnih del in risb, ki bo v šolskih prostorih danes, 12. junija, od 17. do 19. ure in v nedeljo, 13. junija, od 9. do 12. ure. Šolska maša bo v ponedeljek, 14. junija, ob 9. uri na šoli.

Učenci osnovne šole na Opčinah vabijo na razstavo ročnih del, ki bo jutri, 13. junija, od 9. do 13. in od 16. do 20. ure in v ponedeljek, 14. junija, od 9. do 12. ure.

Osnovna šola «Karel Destovnik Kajuh» - Gropada vabi na šolsko razstavo ročnih del in risb, ki bo jutri, 13. junija, od 9. do 13. in od 16. do 20. ure.

Gledališča

VERDI

Danes ob 18. uri (red B) bo na sporedu simfonični koncert, ki ga bo dirigiral Fernando Previtali. Sodelovala bosta sopran Gloria Paulizza in bariton Claudio Strudthoff ter zbor gledališča Verdi, ki ga je pripravil Gaetano Riccitelli. Osrednja točka programa je «Requiem» Gabriela Faureja. Pri blagajni gledališča (tel. 31-948) se nadaljuje predprodaja vstopnic.

AMATERSKI ODER
PROSEK - KONTOVEL

Danes, 12. junija, ob 21. uri gostuje v prosvetnem domu na Proseku Amaterski oder iz Brežic z dramo

J. P. SARTRA

« SPOŠTOVANJA VREDNA VLAČUGA »

Vabljeni.

SPD Tabor - Općine

ZAKLJUČNI NASTOP GOJENK BALETNEGA TEČAJA

Vodja tečaja

Anamarija Cah - Novali

v Prosvetnem domu na Opčinah
danes ob 20.30
jutri ob 17. uri

VABLJENI !

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 12. junija
ČEDOMIR

Sonce vzide ob 5.15 in zatone ob 20.54 — Dolžina dneva 15.39 — Luna vzide ob 21.07 in zatone ob 4.36.

Jutri, NEDELJA, 13. junija
ANTON PAD.

Vreme včeraj: Najvišja dnevna temperatura 28,8 stopinje, najnižja 18,7, ob 19. uri 24,5, zračni pristisk 1018,4 mb ustaljen, vlaga 52-odstotna, nebo malo pooblačeno, brez vetra, morje skoraj mirno, temperatura morja 18 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 11. junija se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo pa 10 oseb.

Umrli so: 78-letna Maria Lisjak por. Peghetti, 81-letna Susanna Pasqualini vd. Renzi, 75-letna Valeria Godas por. Piccoli, 64-letna Marija Cerkvenič, 92-letna Stefania Scrmagel vd. Gaspardis, 77-letna Antonia Tamburin vd. Maizan, 1 mesec stara Luisa Stampetta, 65-letna Lina Carello por. Fanin, 66-letni Giordano Mercusa, 56-letna Elisabetta Musumeci por. Alessi.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(Od 13. do 16. ure)

Gmeiner, Ul. Giulia 14; Manzoni, Largo Sonnino 4; Al Cedro (INAM), Trg Oberdan 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(Od 19.30 do 8.30)

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Due Lucci, Ul. Ginnastica 44.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure, tel. št. 732-627.

V predprazničnih in prazničnih dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma od 14. ure predprazničnega dne do 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovance INAM - INADEL - ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje, Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

Kino

Ariston 16.30 «Ragazzo di borgata». Mladini pod 18. letom prepovedan. Barvni film.

Mignon 16.30 «Sayonara». Barvni film za vse. V glavni vlogi igra Marlon Brando.

Grattacielo 16.00 «Chi dice donna, dice donna». Igrajo: Janet Agren, Adriana Asti, Stephane Audran, Francoise Fabian, Lea Massari, Luigi Proietti, in Giovanna Ralli. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Fenice 16.00 «Gli amici di Nick Hezard». Barvni film. Igrata Luc Merenda in Gabriele Ferzetti.

Excelsior 16.00 «Angeli dell'inferno sulle ruote». Barvni film. V glavni vlogi igra Jack Nicholson.

Nazionale 16.00 «Ecco lingua d'argento». Igra Carmen Villani. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Eden 16.00 «Camp 7 - Lager femminile». Barvni film režiserja Richarda Frosta. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Ritz 16.30 «Un killer di nome Shatter». Barvni film, v katerem igra Stuart Whitman. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Aurora 16.00 «Lenny». Črno-beli film, v katerem igra glavno vlogo Dustin Hoffman. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Cristallo 16.30 «Sansone e Dalila». Barvni film, v katerem igra Victor Mature.

Capitol 17.00 «La valle dell'Eden». Barvni film, v glavni vlogi igra James Dean.

Filodrammatico 15.30 «Vergini indiane per i totem del sesso». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Moderno 16.00 «Sandokan - II. del». Kabir Bedi, Carol André, Philippe Leroy. Barvni film.

Impero 16.30 «Come una rosa al naso». Igrata Ornella Muti in Vittorio Gassman. Barvni film.

Vittorio Veneto 16.30 «Shampo». Igrata Warren Beatty in Julie Christie. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.

Ideale 16.00 «Soldato blu». Igrata: Candice Bergen in Peter Strauss. Barvni film.

Radio 16.00 «Good by - Bruce Lee nel suo ultimo gioco alla morte». Barvni film. Igra Bruce Lee.

Astra 16.00 «Il vento e il leone». Igrata: Candice Bergen in Sean Connery. Barvni film.

Abbazia 16.30 «Noi non siamo angeli». Michael Coby in Paul Schmidt. Barvni film.

Volta (Milje) 17.00 «La furia del drago». Barvni film, v glavni vlogi igra Bruce Lee.

Razstave

Spominska razstava pokojnega slikarja Silvestra Godine v prostorih PD «Ivana Grbca» v Škednju ostane odprta še danes od 17. do 20. ure in v nedeljo od 10. do 13. ure.

Nocoj ob 18.30 bo v tržaški galeriji «Cartesius» v Ul. Marconi 16 odprla svojo razstavo znana tržaška umetnica Pedra Zandegiacomo, ki bo razstavljala do konca meseca.

Nocoj ob 17.30 bo v galeriji «Tribbio 2» odprl razstavo svojih del tridentinski slikar Silvano Nebl, ki bo razstavljal do 25. junija

Na osnovni šoli v Briščkih bo razstava risb in ročnih del še danes, 12., in jutri, 13. junija, od 9. do 12. in od 17. do 20. ure.

Izleti

PD Union — Ul. sv. Frančiška 20, III. nadstr. — priredi jutri, 13. junija, izlet v Moščeniško Drago. Odhod ob 7. uri s Trga Oberdan. Prostih je še nekaj mest. Vpisovanje v Ul. sv. Frančiška 20, od 7. do 19. ure. Cena 7.000 lir.

Sekcija ljubiteljev železnic organizira 27. junija ob 70-letnici bohinjske železnice posebno parno vožnjo Trst - Bled. Vpisnina pri Dopolavoro ferroviario Trst vsak dan od 8.30 do 12. ure. Število mest je omejeno.

PD F. Prešeren iz Boljunca priredi v torek, 29. junija, avtobusni izlet v Kumrovec (ogled rojstne hiše J. B. Tita), Stubiško polje, Krapino in Rogaško Slatino. Vpisovanje pri Lavri v mlekarni.

Prispevki

V spomin na Josipa Antonija darujeta Alda in Sergij Pertot 10.000 lir za Dijaški dom.

Dne 10. junija je preminila moja draga mama

Marija Cerkvenič

Pogreb bo danes, 12. junija, ob 10.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev na Katinari.

Žalostno vest sporočajo: sin, mama, bratje, svakinje, nečaki ter drugi sorodniki

Trst, 12. junija 1976
(Obč. pogr. podjetje, Ul. Zonta 7/c)

Za vedno nas je zapustil naš predragi

dr. ALFRED PETELIN

Pogreb bo danes, 12. junija, ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalujoči: žena Dana, hči Nevenka, družini Petelin in Guštin ter drugo sorodstvo

Trst, 12. junija 1976

MEDNARODNO SREDIŠČE ZA DOKUMENTACIJO O LESU

Novo vodstvo in novi programi za okrepitev lesne vloge Trsta

Za predsednika je bil izvoljen Viktor Kralj - Središče se bo povezalo z drugimi sorodnimi organizacijami mednarodnega pomena

Mednarodno središče za dokumentacijo o lesu, ki deluje že nekaj let v našem mestu, namerava v bližnji prihodnosti občutno razširiti svoj delokrog. V prvi vrsti namerava okrepiti dejavnosti v zvezi z objavljanjem podatkov o mednarodnih tržiščih z lesom, hkrati s tem pa bo poglobilo tehnično raziskovanje lesa in možnosti njegove porabe na najrazličnejših področjih. V ta namen namerava organizirati tečaje, strokovne seminarje, srečanja in posvete ter posredovati ustrezne akte raziskovalnim zavodom, javnim ustanovam, šolam ter industrijskim in trgovinskim podjetjem.

Tržaško središče za dokumentacijo o lesu bo tudi navezalo tesnejše stike z raznimi mednarodnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s temi vprašanji. V ta namen se je že povezalo s sorodnimi ustanovami, ki delujejo v okviru Organizacije združenih narodov, v kratkem pa bo pristopilo kot polnopraven član k organizaciji IUFRO — International Union of Forest Research Organisation.

Središče je nastalo pred osmimi leti, in sicer s prvenstveno nalogo, da bi primerno ovrednotilo vlogo posredovalca, ki jo med zalednimi deželami v Evropi in številnimi tržišči v čezmorju že od nekdaj opravlja tržaško pristanišče. Zdaj pa se središče usposablja za prevzem širše naloge, ki naj bi mu zagotovila dosego pomembnega mesta med profesionalnimi ustanovami, ki delujejo v vsedržavnem in mednarodnem merilu. Načelen sklep o okrepitvi delovanja središča je bil sprejet na nedavnem občnem zboru organizacije, na katerem so med drugim izvolili tudi novo vodstvo: za predsednika je bil izvoljen znani operater z lesom Viktor Kralj, za podpredsednika ravnatelj organizacije CATAS in predstavnik goriške trgovinske zbornice ing. A. Speranza. V upravnem svetu so G. Corà kot predstavnik vsedržavnega združenja trgovcev z lesom in pluto, dr. F. Lodigiani kot predstavnik Italijanske zveze industrijcev z lesnega področja, A. Panizzoli kot predstavnik tržaške trgovinske zbornice in dr. F. Viotto kot predstavnik državnega podjetja za gozdove. Častni predsednik središča je poslanec Belci, ki je bil med prvimi pobudniki za njegovo ustanovitev. Središče bo odslej vodil ravnatelj ing. Mariano Zaccaria.

Simfonična sezona v Verdiju

Na sinočnjem koncertu dve novosti za Trst

Dve prvi tržaški izvedbi sta bili na sporedu sinočnjega koncerta spomladanske simfonične sezone gledališča Verdi: «Toccata e capriccio» F. M. Veracinija in Rekviem za soliste, zbor in orkester op. 48 G. Fauréja. Program je dopolnila Beethovnova Simfonija št. 3 op. 55 «Eroica».

Medtem ko Veracinijeva Sonata za violino op. 2, iz katere je dirigent Previtalli priredil po avtorjevih napotkih dva stavka z uporabo godal in orgel, v sicer dovolj delikatni izvedbi ni nudila kaj več kot prikaz kompozicijskih manir svojega časa (1720 - 1744), pa je izvedba Fauréjevega Rekviema predstavljala nedvomno umetniški višek večera. Pod dognanim vodstvom dirigenta Previtallija so orkester, zbor in solista delovali izjemno enotno in ritmično prepričljivo z nazornim prednašanjem duhovne vsebine skladbe, iz katere navidezne mirnosti in močne notranje dramatične intenzivnosti se prebija hrepeneča melodičnost, ki spominja na gregorijansko spevnost in polifonijo petnajstega stoletja, ki pa tudi ni brez wagnerjanskih vplivov. Solistične vložke sta z lepo in slogovno ubrano interpretacijo izvajala tržaška pevca baritonist Strudthoff in sopranistka Gloria Paulizza. Zbor je uvežbal Gaetano Riccitelli.

Izvedba Beethovnove Simfonije «Eroica» ni izpolnila pričakovanj. Mojstrovina genialnega umetnika je bila deležna preveč površnega muziciranja, da bi mogla zablesteti v vsej svoji zvočni in elegični mogočnosti, kar velja še posebej za prvi stavek. V naslednjih je orkester sicer deloval enotneje in bolj plastično, lepo so izstopali rogi v tretjem stavku in zvočna masa je prišla bolj do veljave, vendar vse to splošnega vtisa ni moglo bistveno popraviti.

Enajst umetnikov v galeriji Planetario

Bližamo se vroči poletni dobi, ko sicer intenzivno kulturno življenje za nekaj mesecev zamre in se medtem zvrsti le kaka sporadična, priložnostna prireditev na prostem. V tem smislu se tudi umetnostne galerije s specifičnimi razstavami pripravljajo na poletni početek. Takšna se nam zdi tudi sedanja razstava v galeriji «Planetario», na začetku Ul. Armando Diaz, kjer so sinoči, menda za zaključek sezone, odprli kolektivno razstavo del enajstih znanih likovnih ustvarjalcev, med katerimi sta tudi dve jadkanici s Picassovim podpisom, pa tudi dve lepi deli našega rojaka Mušiča. Vmes pa so še Zampilli, Tozzi, Villatò, Treccani in drugi. Gre torej za izrazito komercialno razstavo, vendar pa za razstavo del vidnih mojstrov in za vse okuse, pa čeprav ne prav za vse žepe.

● **Združenje trgovcev** obvešča, da bodo zaradi praznika Telovo, 17. junija, trgovine lahko odprte v ponedeljek, 14., v sredo, 16., in soboto, 19. junija, z normalnim urnikom.

PO CELODNEVNI RAZPRAVI V SKUPŠČINI

Večina izglasovala zakon o področjih za nove gradnje

Gre za četrto zakonsko normo v korist prebivalstvu na območjih, ki jih je prizadel potres

Na včerajšnji seji, ki je trajala praktično ves dan, je deželni svet izglasoval četrti zakon v pomoč prebivalstvu, ki ga je prizadel potres z dne 6. maja. Gre za normo, po kateri bodo določali področja, na katerih naj se zgradijo novi stanovanjski bloki za brezdomce. Kakor je naglasil poročevalec Ribezzi (KD), so se pristojni deželni organi pred razpravo o novi normi v okviru V. stalne komisije posvetovali s predstavniki Vsedržavnega združenja italijanskih občin (ANCI), sindikalnih organizacij ter stanovskih združenj. Novi zakon — je še dejal Ribezzi — po eni strani upošteva izjemnost položaja, ki je nastal po naravni katastrofi, po drugi pa se tudi ne oddaljuje od osnovnih smernic, po katerih se bo odvijalo prostorsko načrtovanje v deželi Furlaniji Julijski krajini.

Zakon prepušča nalogo o določanju področij za nove stanovanjske gradnje prizadetim občinskim upravam (v tej zvezi so svetovalci PSI in KPI med razpravo zahtevali, naj bi ustrezne pristojnosti priznali tudi gorskim skupnostim in konzorcijem občin). V roku 60 dni po objavi zakona v Uradnem vestniku dežele Furlanije - Julijske krajine bodo občinske uprave določile zemljišča za nove gradnje in zemljišča za skladiščenje materialov. Pri tem bodo morale upoštevati varnost novih ubikacij, višino stroškov za ureditev ustreznih infrastruktur, obstoj in nadaljevanje gospodarskih dejavnosti in nekatere druge pogoje. Pri tem bo treba računati na gostoto prebivalstva, ki naj ne bo manjša od 120 ljudi na ha. Ustrezni sklepi občinskih uprav bodo stopili v veljavo 15 dni po sprejetju, njihova veljavnost pa bo trajala štiri leta.

V prvem členu je izrecno poudarjeno, da zasleduje zakon naslednje cilje: zagotoviti, da bo prebivalstvo ostalo v prizadetih občinah; obnoviti gospodarske dejavnosti, obstoječe storitve in infrastrukture; obnoviti zgodovinsko in kulturno imovino; urediti okolje tako, da bo ustrezalo gospodarskim, kulturnim in družbenim potrebam prizadetega prebivalstva.

Med razpravo je deželni odbor sprejel dve resoluciji, ki sta ju vložili svetovalski skupini PSI in KPI in ki obvezujeta deželni odbor, da bo v najkrajšem času nadaljeval postopek za sprejetje deželnega urbanističnega načrta. Z glasovalnimi izjavami so nastopili svetovalci Puppini (MF), Bertoli (PRI), Trauner (PLI), Lonza (PSDI), De Ferra (MSI), Zanfagnini (PSI), Bosari (KPI) in Biasutti (KD). Pri končnem glasovanju so se za normo izrekle MF, PRI, PSDI, KD in MSI, socialisti so glasovali proti, svetovalci KPI in PLI pa so se vzdržali.

DREVI NA PROSEKU

Gostovanje Amaterskega odra «Stanko Černelč» iz Brežic

Drevi ob 21. uri bo gostoval v Prosvetnem domu na Proseku Amaterski oder Stanko Černelč iz Brežic z dramo v dveh dejanjih francoskega pisatelja Jeana Paula Sartra «Spoštovanja vredna vlačuga». Igralci iz Brežic bodo gostje Amaterskega odra Prosek - Kontovel in s tem vračajo obisk proseškokontovelskim igralcem. Kot je znano, so člani gledališke skupine s Proseka in Kontovela gostovali pred mesecem v Brežicah z dramo «Odločitev» in veseloigro «En dan z Edvardom». To srečanje naj bo ponovna priložnost, da se mladi ljudskoprosvetni delavci iz Slovenije in iz zamejstva še bolj spoznajo in utrdijo medsebojne prijateljske vezi.

Vabimo vse vaščane in ljubitelje gledališke umetnosti sploh, da se današnje predstave polnoštevilno udeležijo in s tem počastijo brežiške igralce in jim dajo priznanje za njihovo delo.

Naj obenem s tega mesta pozdravimo člane Amaterskega odra iz Brežic in jim zaželimo, da bi se počutili tu pri nas, kar se da prijetno in da bi odnesli v domači kraj najlepše vtise.

Danes otvoritev veslaškega centra

Danes zjutraj bodo pri občinskem kopališču «Lanterna» otvorili veslaški center občinskih rekreatorijev. To je edina taka obstoječa ustanova v Italiji, namenjena pa je mladini rekreatorijev, ki se zanima za veslanje.

Tečajev veslanja, ki ga bo vodil kvalificiran učitelj, se bodo lahko udeležili otroci od 9 do 14 let, ki znajo plavati. Kdor se hoče vpisati na tečaj, mora oddati prošnjo na glavno vodstvo občinskih rekreatorijev.

Za vpis na tečaj je obvezen zdravniški pregled pri zdravstvenem športnem centru v občinskem bazenu «B. Bianchi».

Imena sprejetih kandidatov in urnike tečaja bodo javili naknadno in jih objavili na oglasnih deskah rekreatorijev.

● **Deželni odbor** je te dni nakazal javnim in zasebnim podjetjem, ki vzdržujejo avtobusne proge na območju Furlanije - Julijske krajine, nadaljnji prispevek v višini 30 odst. celokupnega zneska, ki jim ga je namenil zakon štev. 47 iz leta 1974. Omenjeni skupni znesek znaša 5,5 milijarde lir.

Nova delovna pogodba za rudarje in kamnoseke

Predstavniki enotnega sindikata rudarjev, zveze industrijcev in Intersinda so včeraj podpisali novo delovno pogodbo za rudarje, ki predvideva nadzorstvo sindikatov nad investicijami in zaposlitvami. Kar zadeva plače, predvideva nova pogodba povišek 25.000 lir mesečno, ki ga bodo skupno z 12.000 lirami, ki jih predvideva sporazum o draginjski dokladi, izplačali tudi v primeru bolezni. Povišek je v veljavi od 1. junija 1976, ob koncu leta 1978 pa ga bodo vključili v osnovno plačo. V kategorijo rudarjev sodijo tudi delavci v kamnolomih in kamnoseških industrijah.

● **Pokrajinsko tajništvo** federacije gradbenih delavcev (FLC) obvešča delavce, ki so zaposleni v tržaških gradbenih podjetjih in ki stanujejo na področjih, ki so bila prizadeta ob potresu, da je upravni svet tržaške gradbene blagajne odločil, da bo anticipiral enkratno vsoto, kateri bodo dodali izredni denarni prispevek, do vsote 100.000 lir. Tisti, ki bi morali, a tega prispevka še niso dobili, naj se javijo v uradu blagajne gradbene stroke v Ul. Rossini 4, IV. nadstr., Trst.

VČERAJ PRED TRŽAŠKIM PRETORJEM TRAMPUSOM

Obsodba zaradi nepravilnosti pri gradnji turističnega kompleksa ob nabrežinski obali

Mesec dni pripora in 800.000 lir globe odv. De Denaru in gradbeniku Ziniju - Dve osebi obsojeni zaradi gradnje sosedne dvostanovanjske hiše

Tržaški pretor dr. Trampus je včeraj zopet sodil krššiteljem urbanističnih zakonov. Tokrat pa ni šlo za običajne počitniške hišice, temveč za velik turistični kompleks ob nabrežinski obali, ali točneje, za dva kompleksa: «Residence hotel Le ginestre» in «Motel Lido Le ginestre». Residence hotel pravzaprav nima nič skupnega s hotelom, ker gre za 30 stanovanj različnih velikosti, ki so naprodaj po 500 tisoč do milijon lir za kvadratni meter. O teh cenah se vsaj šušlja, za točne številke pa ve le malokdo. Motel Lido je skupina nekoliko večjih kopaliških kabin, v katerih si človek lahko odpočije in kamor spravi kopališke potrebščine, niso pa primerne za stalno bivališče. Teh kabin, ali «ministanovanj», ne prodajajo, ampak jih oddajajo v najem za kakih 120 tisoč lir mesečno. Za te strukture je občinska uprava že pred časom izdala gradbeno dovoljenje, kaže pa, da opravljena dela ne ustrezajo v celoti prvotnim načrtom. Zato je pretor uvedel preiskavo proti inž. Sergiu Ziniju, ki je lastnik zemljišča in odv. Ginu De Denaru, ki je naslovnik gradbenega dovoljenja.

Na razpravi, ki se je pričela v sredo in se je zaključila včeraj popoldne, je De Denaro izjavil, da je prodal zemljišče Ziniju, a da iz pozabljivosti ni prepisal nanj tudi gradbenega dovoljenja. Zini se je torej zagovarjal meritorno o kršitvah urbanističnega zakona; uradna preiskava, ki so jo opravili sodni izvedenci, trdi, da je Zini zgradil za kakih 1.000 kubičnih metrov več, kot mu je dovoljevalo gradbeno dovoljenje, medtem ko je izvedenec, ki ga je imenoval inž. Zini, dejal, da gre le za nekaj desetin kubičnih metrov razlike.

Pretor je včeraj, po skoraj tričetrturni proučitvi vseh aktov, spoznal Zinija in De Denara za enako kriva kršitve urbanističnih zakonov in ju obsodil pogojno na mesec dni pripora in 800.000 lir globe ter na plačilo sodnih stroškov.

Poleg Zinija in De Denara so na zatožni klopi sedeli še Ermanno De Chiara, Ederina Sossi in Paolo Meng. Prva dva sta v bližini omenjenega turističnega kompleksa zgradila dvostanovanjsko hišico ,za katero je načrte izdelal arhitekt Meng. Zaradi kršitev urbanističnega zakona je pretor obsodil Sossijevo in Menga na 10 dni pripora in 100.000 lir globe pogojno, brez vpisa v kazenski list, za prekršek, ki ga je zagrešil De Chiara, pa zakon dovoljuje plačilo globe brez sodnega postopka. Oba primera je pretor združil, ker stojijo vse zgradbe na zemljišču, za katerega bi bil potreben skupen lotizacijski načrt.

Tržačanka prijavljena sodišču zaradi prekupčevanja z mamili

Mamila so v zadnjem času vsak dan na dnevnem redu tržaških dogajanj. Tako je včeraj preiskovalni sodnik dr. Serbo predal sodišču akte v zvezi s prekupčevanjem z mamili. 26-letno Patrizio Longo iz Ul. Bellosguardo je namreč obtožil, da je v letih 1974 in 1975 prodala manjše količine hašiša. V obtožnici piše med drugim, da je dekle v Ul. Slataper ustanovila pravi «center za degeneracijo». Preiskovalni sodnik je odkril dejavnost Longove, ko je vodil preiskavo o večji skupini tihotapcev z mamili. Poleg dekleta je tedaj obtožil tudi nekega mladega Videmčana, ki ga je ob zaključku preiskave oprostil, ker ni zagrešil nobenega kaznivega dejanja.

Vpisovanje v šolo za poklicne bolničarje

Začelo se je vpisovanje v šolo za poklicne bolničarje «G. Ascoli» v Trstu. Šola traja tri leta, prijavijo pa se lahko vsi, ki so dopolnili 16. leto starosti in so uspešno opravili 3. razred višje srednje šole. Zainteresirani dobijo vse potrebne informacije v tajništvu šole v Ul. Stuparich 1, tel. 793-882, ob delavnikih od 11. do 12. ure.

ŠZ GAJA

priredi danes, jutri in v ponedeljek

ŠAGRO V GROPADI

Vse tri večere vas bo zabaval ansambel FURLAN

Delovali bodo bogato založeni kioski

BCTKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 11. 6. 1976

Ameriški dolar:	debeli	857,40
	drobni	850.—
Funt šterling		1530.—
Švicarski frank		342.—
Francoski frank		179,75
Belgijski frank		21.—
Nemška marka		330.—
Avstrijski šiling		46.—
Kanadski dolar		870.—
Holandski florint		311.—
Danska krona		138,50
Švedska krona		186.—
Norveška krona		151.—
Drahma:	debeli	22,35
	drobni	23,25
Dinar:	debeli	45.—
	drobni	45.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Mali oglasi

OM TITANO kiper 12 t - 3 osovine - vozen - ugodno prodam. VAJDE DAMJAN, 61223 BLAGOVICA 23 pri Domžalah.

BELO ali črno mucko (mucka), 5 tednov staro darujem ljubitelju živali. Tel. 793-050 v uradnih urah.

Kandidati odgovarjajo

Gioacchino Tringale - nosilec liste PSI za poslansko zbornico v tržaškem okrožju

VPR.: V tej volilni kampanji, ki je sicer, vsaj pri nas, zelo umirjena, skoraj tiha, se veliko govori o velikih ideoloških temah, o komunizmu in antikomunizmu, bolj malo pa o konkretnih problemih, s katerimi se bo moral ukvarjati novi parlament po 20. juliju. Sedanje volitve pa so, po splošni oceni, tako velikega pomena prav zaradi teh problemov. Ali ni tako?

ODG.: *Da. Mi socialisti odločno odklanjamo poskus krščanske demokracije, da bi te volitve pretvorila v izbiro med KD in KPI. Problemi, ki so na dnevnem redu, so drugačni. Glavno vprašanje ne zadeva morebitnega sodelovanja komunistov v vladi ali v večini, pač pa nerazrešene gospodarske vozle in posledice gospodarske krize, v prvi vrsti razkroj med družbenimi silami. Treba je v prvi vrsti prenehati z gospodarsko anarhijo, ki vlada danes, treba je začeti z resnim načrtovanjem, postaviti probleme na znanstveno osnovo in jih na tej osnovi tudi reševati. Treba je tudi ustvariti učinkovite instrumente nadzorstva nad sedanjo krizo, katere prva posledica je razkroj družbenega bloka, katerega os je bila krščanska demokracija. Ta stranka je kljub prisotnosti ljudske komponente v njeni sredini doslej dajala prednost neproduktivnemu meščanstvu, klientelam, subvencioniranim podjetjem, izven vsakršne gospodarske logike. Gospodarska kriza je zaostrila to kontradikcijo in povzročila družbeno napetost ter je tako postala politično dejstvo.*

VPR.: Kakšen izhod pa vidite iz tega položaja?

ODG.: *Predlog, ki ga dajemo socialisti, je znan: treba je ustvariti emergenčno vlado, in to ne zaradi tega, da bi spravili skupaj nekatere politične sile, ampak zato, ker je država sama v emergenčnem stanju in torej potrebuje jasne programe, ki naj bi ne bili nekakšne sanjske bukve, ampak realistični, z jasnim navajanjem problemov in njihovih možnih rešitev. Jasno pa je da na osnovi takega programa ne more biti vseeno, kakšne sile naj ga uresničujejo, prav zato se PSI zavzema za ustvaritev novega socialnega zavezništva, ki naj zagotovi podporo temu programu in torej tudi možnost njegove realizacije. Socialisti smo pripravljeni na sodelovanje z vsemi političnimi silami, ki so pripravljene sprejeti naše predloge, ne glede na to, kje se nahajajo. Ne moremo pa sprejeti nekaterih stališč, ki so se pojavila v zadnjih dneh, kot na primer stališče republikanske stranke, ki je pripravljena sodelovati z vsemi, razen s komunisti, ali pa stališče socialdemokratske stranke, ki je pripravljena sodelovati z vsemi, razen z nami. Ta stališča so v nasprotju z ustavo in z demokratičnim načinom življenja.*

VPR.: Kakšne bodo posledice volitev 20. junija na krajevni ravni glede na dejstvo, da bolj ali manj vse krajevne uprave slonijo na šibkih in negotovih večinah ter na političnih ali programskih sporazumih izrazito prehodnega značaja?

ODG.: *Volilni rezultat bo prav gotovo vplival tudi na krajevno stvarnost. Kar zadeva mojo stranko, smo socialisti pokazali velik čut odgovornosti, ko smo omogočili obstoj demokratičnih uprav; toda čut odgovornosti nam tudi narekuje, da se zamislimo ob obliki upravljanja, ki jo naše mesto potrebuje, in ob bodočnosti, ki naj bi jo mestu zagotovili. Gre za problem vključitve Trsta kot glavnega mesta dežele v kompleksno, tudi gospodarsko deželno stvarnost. Treba pa je tudi upoštevati, da so problemi Trsta tesno povezani z deželnimi, vsedržavnimi in mednarodnimi problemi. Eden od ključnih problemov je na primer vloga, ki naj jo ima gospodarstvo Trsta, ki bi jo nekateri hoteli omejevati zgolj na trgovinsko in terciarno dejavnost. To je problem povezave med trgovsko vlogo, ki sloni na pristaniških strukturah, in perspektivami, ki jih odpira ustanovitev industrijske proste cone na Krasu, kakršno predvidevajo osimski sporazumi med Italijo in Jugoslavijo. Tu bi rad poudaril važno funkcijo, ki jo morajo imeti javne strukture, predvsem pa krajevna izvoljena telesa, ki ne smejo mirno stati ob strani, ampak biti protagonisti odločanja o teh vprašanjih. Vsekakor pa moramo reči, da gesla, kakršna so ona o «velikem Trstu», ki so sicer danes že šla v pozabo, ne prispevajo k reševanju konkretnih problemov. Treba je predvsem več delati.*

Vsekakor se mi zdi, da je tudi sedanja volilna kampanja potrdila demokratično rast našega mesta, novo zrelost, ki je sad zgodovinskih dejstev, pa tudi prispevka različnih narodnosti in kultur, s čimer je bilo mogoče porušiti, po zaslugi demokratičnih političnih sil, tiste zgodovinske pregrade, ki bi jih hotele reakcionarne in fašistične sile obnoviti. V tem pogledu smatram, da je bila socialistična stranka v prvih vrstah v tej bitki in je venomer poudarjala nujnost — tudi s parlamentarnimi pobudami — čim širše zaščite slovenske narodnostne skupnosti. Tega ni storila samo na osnovi svojih ideoloških in političnih prepričanj, ampak tudi v zavesti, da pomeni vsaka razširitev demokratičnih in kulturnih svoboščin obogatitev italijanske večine. Prispevek manjšin pomeni namreč bogatitev in torej bistven prispevek kulturi, pa tudi svobodi večinskega naroda.

VPR.: Slovenska narodnostna skupnost si veliko pričakuje od novega parlamenta, ki bi se moral končno lotiti vprašanja globalne zaščite.

ODG.: *Kar se tiče socialistov obstaja, kot veste, točna obveza, ki smo jo soglasno potrdili na našem vsedržavnem kongresu. Gre za obvezo vse stranke, še posebno pa tistih parlamentarcev, ki bodo izvoljeni v naši deželi. Menim, da je ta problem vsekakor zrel za rešitev in da se ga bo moral novi parlament čim prej lotiti tudi zaradi tega, ker ne nameravamo nikomur ponujati nikakršnih alibijev.*

ČEZ DEVET DNI BOMO ŠLI NA VOLIŠČA

Zelo tiha volilna kampanja na Goriškem odraža zrelost tukajšnjih volivcev

Ljudje so že izbrali komu bodo zaupali svoj glas - Važni preferenčni glasovi

Volilna kampanja se bliža h koncu brez bučne zunanje propagande. Tokrat je delo zvočnikov omejeno le na napoved zborovanj. Aktivisti političnih strank delijo med volivci programe in faksimile glasovnic s predlaganimi preferenčnimi glasovi. Tudi zborovanj je malo in doslej so bila vsa, ki so bila v Gorici ali njeni okolici, slabo obiskana. Očitno je, da sledijo ljudje doma vsak večer volilnim govorom, ki jih predvaja italijanska televizija. Sicer pa je moč slediti volilni kampanji tudi na drugih televizijah, in sicer koprski, švicarski ali oni v kneževini Montecarlo.

Demokristjani se v Gorici zavzemajo, da bi njihov kandidat v poslansko zbornico, sedanji poslanec Marocco, dobil toliko preferenčnih glasov, da bi bil ponovno izvoljen. Njih naloga pa je težavna, ker bo tokrat skoro gotovo KD izgubila enega poslanca v deželi, Marocco pa je bil zadnjič zadnji med izvoljenimi na demokristjanski listi. Treba pa je še vedeti, da je imel pred štirimi leti Marocco tudi preferenčne glasove volivcev takratne SDZ, sedaj pa Slovenska skupnost nastopa na volitvah sama.

Včeraj popoldne je v Gorici govoril nosilec demokristjanske liste v naši deželi Piergiorgio Bressani iz Vidma. Kandidata Martina in Marocco pa sta bila zaposlena s sestanki v Dolenjah in v Tržiču.

Komunisti bodo priredili danes predpoldne konferenco, na kateri bodo obrazložili točke, ki zanimajo Goriško, za katere se bodo komunistični parlamentarci zavzemali v Rimu po 20. juniju. Istočasno pa bodo priredili danes popoldne, ob 18. uri, na Trgu Battisti, zborovanje mladinske komunistične federacije. Poleg političnih govorov bo na sporedu tudi rekreacijski program, v katerem bosta sodelovali skupini «Il canzoniere veneto» in «Il nuovo canzoniere monfalconese».

Socialisti so imeli manjša zborovanja v raznih krajih, prihodnji teden bo v Gorici nosilec liste v naši deželi Loris Fortuna. Manjše sestanke z volivci imajo tudi druge stranke.

Slovenska skupnost pa ima v teh dneh leteča zborovanja po slovenskih vaseh. Danes zvečer, ob 20.30, bo zborovanje na Trgu Battisti, ob 21. uri pa v Ronkah. Jutri predpoldne pa bodo, po mašnih obredih, zborovanja v Sovodnjah, v Števerjanu in na Jazbinah.

V Tržiču sindikalna federacija in vse demokratične sile odločno nasprotujejo Almirantejevemu nastopu, ki je napovedan za prve dni prihodnjega tedna. Sindikalna federacija je včeraj poslala na pristojne oblasti pismo, v katerem zahteva naj preprečijo nastop fašističnega prvaka. Almirantejev nastop namreč ocenjujejo kot jasno provokacijo v demokratičnem in protifašističnem mestu, kot je Tržič.

Uspešno zaključena pogajanja za uslužbence krajevnih uprav

S pogajanji med sindikalno delegacijo in zastopniki deželnega odborništva za krajevne uprave ter goriškim in osrednjim videmskim nadzornim odborom se je zaključil spor med upravitelji in uslužbenci krajevnih uprav, občin in pokrajine. S pogodbo, ki naj bi pričela veljati 1. julija 1973, je bil dve leti od tega sprejet sporazum, da se izplačajo uslužbencem določene akontacije, vendarle le od 1. januarja 1975 dalje. Pred nekaj meseci pa so pričeli v videmski pokrajini, kjer nimajo tamkajšnje občinske uprave deficitarnih proračunov in imajo torej precej proste roke z razpolaganjem denarja, izplačevati uslužbencem akontacijo za čas od 1. julija 1973 do 31. decembra 1974. Šlo je za 400.000 lir na osebo.

Zaradi tega so tudi uslužbenci občinskih uprav z deficitarnim proračunom pričeli zahtevati to vsoto. Nekatere občine so ustrezni sklep sprejele, nadzorni odbori pa so ga zavrnili. Prva protestna stavka je bila napovedana za 7. in 8. maja, pa je bila preklicana zaradi potresa. Stavko pa so sindikati spet proglasili v sredo in bi bila morala trajati do včerajšnjega dne. V resnici pa so uslužbenci občin stavkali le prvi dan, t.j. v sredo. Še isti dan je prišlo do sestanka na deželni ravni, sporazum je bil dosežen v popoldanskih urah, v četrtek in petek pa so imeli uslužbenci na občinah razne sindikalne sestanke in so na teh sporazum tudi odobrili.

150.000 lir bodo dobili v najkrajšem času, ostali znesek pa ob koncu letošnjega leta. Istočasno pa začenja sindikalna federacija uslužbencev krajevnih uprav akcijo za novo delovno pogodbo, saj zapade tista, zaradi katere so bile v teh dneh stavke, letos 10. junija.

Dežurstvo lekarn v goriški občini

Združenje lekarnarjev je te dni javilo dežurstvo lekarn v goriški občini. To so: Alesani, od 30. do 25. septembra; Baldini, od 28. junija do 10. julija ter od 13. do 25. septembra; D'Udine, od 9. avgusta do 4. septembra; Marzini, od 6. septembra do 2. oktobra; Pontoni - Bassi, od 28. junija do 10. julija ter od 16. do 28. avgusta; Provvidenti, od 19. julija do 14. avgusta; Tavasani, od 12. julija do 7. avgusta; Villa San Giusto od 26. julija do 21. avgusta, občinska lekarna v Štandrežu, od 30. avgusta do 25. septembra.

V ČETRTEK ZVEČER V UGG

Veliko ljudi na prireditvi v pomoč žrtvam potresa

Nastopile so folklorne skupine, plesalke baletne šole ter inštrumentalni kvartet

Veliko Goričanov se je v četrtek zvečer udeležilo manifestacije v veliki dvorani goriškega telovadnega združenja, ki jo je pripravila goriška občina ob sodelovanju foklornih skupin. Izkupiček celotne prireditve bodo namenili prizadetemu prebivalstvu v Furlaniji.

Kot je napovedovalec Ubaldo Agati povedal, je bila folklorna prireditev napovedana za prve dni maja in je bila posvečena vsem učencem in dijakom goriških šol. Potres pa je prireditelje prekrižal račune, tako da so prireditev morali začasno odložiti. Huda katastrofa v bližnjih furlanskih in beneških krajih je prireditelje narekovala, da so sklenili izkupiček foklorne prireditve dati prizadetemu prebivalstvu.

Občinstvu so se prve predstavile članice baletne skupine Tersicore iz Gorice, ki so s svojim izvajanjem prijetno presenetile ter potrdile kakovost te šole. Sledil je nastop raznih folklornih skupin. Prvi so se predstavili plesalci skupine Santa Gorizia, ki so želi veliko aplavzov. Plesalci te skupine so včeraj zjutraj odpotovali v Rim, kjer se bodo udeležili podobne manifestacije, katere izkupiček bo šel žrtvam potresa. Na odru so se potem zvrstile folklorne skupine iz Ločnika, Koprivnega ter skupina iz Sovodenj, ki je v goriških nošah prikazala splet narodnih plesov. Na prireditvi so nastopili tudi člani folklorne skupine «Balarins di Buje», kraja, ki ga je potres 6. maja skoraj do kraja uničil. Spored so sklenili člani inštrumentalnega kvarteta Stella polare.

Zbora iz Izole na drevišnjem koncertu v Koprivnem

Drevi bo v telovadnici v Koprivnem koncert pevskih zborov, ki ga je priredil goriški zbor «Seghizzi» v sodelovanju z občino in turističnim društvom v Koprivnem. Gostje na večeru bodo ženski in moški zbor italijanske skupnosti iz Izole, zbor «Città di Gradisca» iz Gradišča in goriški zbor «Seghizzi». Čisti dobiček koncerta gre v sklad za pomoč prizadetim od potresa.

Odprtje razstave Milana Klemenčiča v gradu Kromberk

Danes, ob 17. uri bodo na gradu Kromberk, v prostorih goriškega muzeja, odprli retrospektivno razstavo slikarja in lutkarja Milana Klemenčiča (1875 - 1957). Razstava bo odprta do 12. julija, vsak dan, razen sobot. Razstavo sta omogočili Kulturna skupnost Slovenije in Kulturna skupnost v Novi Gorici.

Danes občni zbor Zveze industrijcev

Na sedežu trgovinske zbornice bo danes zjutraj redni občni zbor Zveze industrijcev goriškega in tržiškega področja. Po odobritvi proračuna ter izvolitvi novega odbora, bo predsednik Nazario Romani imel poročilo o sedanjem industrijskem položaju v naši pokrajini.

Kino

Gorica

VERDI 17.00—22.00 «Stupro». M. Hemingway in C. Sarandon. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.
CORSO 17.00—22.00 «Emanuelle Nera Orient reportage». L. Gemser in G. Tinti. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.
MODERNISSIMO 16.45—22.00 «La linea del fiume». R. Cucciolla in P. Leroy. Barvni film.
CENTRALE 17.15—21.30 «Le avventure e gli amori di Scaramouche». M. Sarrazin in U. Andress. Barvni film.
VITTORIA 17.15—22.00 «Il bestione». G. Giannini. Barvni film.

Tržič

EXCELSIOR 16.00—22.00 «Apache». Barvni film.
PRINCIPE 18.00—22.00 «Il braccio violento della legge - št. 2». Barvni film.

Nova Gorica in okolica

SOČA «Kalanov dosje», angleški barvni film ob 18.30 in 20.30.
SVOBODA «Veliki poglavar», nemški barvni film ob 18.30 in 20.30.
DESKLE «Mož imenovan Genon», ameriški barvni film ob 19.30.

ŠE VEDNO STISKA S CENENIMI STANOVANJI

Milijardo in pol lir bodo porabili za gradnjo 100 stanovanj v Škocjanu

Gradbena podjetja so že dobila nalog za gradnjo teh stanovanj Potrebujejo jih delavci, ki so zaposleni v tržiških tovarnah

Kot smo že večkrat poudarili je tudi na Goriškem precej huda stiska s stanovanjskimi prostori. Zahteve sodobnega človeka niso tako omejene kot so bile one za ljudi, ki so živeli v preteklosti, zaradi tega je potrebnih vedno več stanovanj. To tudi v Gorici in v pokrajini, kjer je sicer prebivalstvo ostalo v glavnem pri istih številkah kot po vojni in kjer se je stanovanjski fond precej povečal. To sicer pomeni, da so nekoč ljudje živeli utesnjeni, več družin je bilo v istem stanovanju.

V zadnjem času je tudi kriza na gradbenem področju pomagala k stanovanjski stiski. Istočasno pa so za to krivi tudi pretirani stroški gradnje in z njimi vred visoke stanarine, saj zahtevajo danes za trisobno stanovanje najmanj sto tisoč lir mesečne stanarine. Večina družin si tega ne more dovoliti.

Zato pa je vedno bolj cenjena ljudska satnovanjska gradnja in vsak napor na tem področju je dobrodošel. Poročali smo že, da so že pred leti pričeli pri IACP z iskanjem sredstev za gradnjo stanovanj. V načrtu imajo v nekaj letih gradnjo skoro tisoč stanovanj in za to naj bi porabili skoro štiri milijarde lir.

Istočasno pa so strokovnjaki pri zavodu za ljudske hiše prišli do spoznanja, tudi sporazumno s prizadetimi občinskimi upravami, da je bolje graditi večje komplekse stanovanjskih hiš. Tako se v taka področja lahko vključijo bolj racionalno tudi druge javne službe, kot so šole, vrtci, ceste, itd.

V teh dneh so trem podjetjem dali nalog za gradnjo sto stanovanj na ozemlju občine Škocjana ob Soči. 54 stanovanj bo gradilo podjetje Porfirio iz Trsta, 42 zadružno gradbeno podjetje iz Mester, štiri stanovanja pa podjetje Romani iz Tržiča. Predvidena vsota za gradnjo presega milijardo in pol lir. Podjetja so obljubila da bodo z deli pričela čimprej in da bodo stanovanja vseljiva konec prihodnjega leta.

Na področju Škocjana nameravajo zgradili več sto stanovanj. To lokacijo so izbrali ker so potrebe po stanovanjih v Tržiču večje kot v drugih krajih pokrajine in ker je Škocjan v neposredni bližini Tržiča, kjer so v tovarnah zaposleni ljudje, ki imajo potrebo po novih in udobnih ter seveda cenenih stanovanjih.

Športne igre upokojencev Primorske

V nedeljo, 6. 6., so bile v Sežani 4. športne igre primorskih upokojencev. Od 10 občin se samo Ajdovci niso udeležili tekem. Med živahnimi starejšimi športniki in drugimi udeleženci iger je vladalo toplo tovarištvo, a predvsem napeto zanimanje. Tekmovanja so potekala z resno zavzetostjo in borbeno športno disciplino, čeprav je bistven namen iger zabava in razvedrilo, ne pa kdo bo boljši ali zmagovalec. S športnimi igrami hočejo primorski upokojenci vzbujati zanimanje za šport in gojiti iskreno tovarištvo med upokojenci, a ne samo na Primorskem temveč tudi po drugih pokrajinah Slovenije. Ta namen je v veliki meri že dosežen, kajti v jeseni se bodo prvič zbrali upokojenci - športniki iz vse Slovenije na republiškem tekmovanju v Postojni. Priznanje udeležencem 4. športnih iger so z laskavimi besedami izrekli mnogi zastopniki organizacij.

Pred razglasitvijo izidov so upokojenci Sežane razvili nov društveni prapor. Zastopnik občinske kulturne skupnosti Sežana je pohvalil njihovo prizadevnost in jim poklonil lep pokal kot priznanje za vzpodbudo mladini, ki se je po njihovem zgledu navdušila za športno aktivnost.

Igre so ob ugodnem vremenu potekale v najlepšem razpoloženju. Balinarji so se z zavzeto borbenostjo kresali nad sedem ur. Zavidljiv je bil uspeh novogoriških športnikov, ki so kot najboljši tekmovalci od sedmih odnesli kar šest pokalov. Izid je bil sledeč:

STRELJANJE: Nova Gorica I., Izola II., Postojna III., Koper IV. mesto.

KEGLJANJE: N. Gorica I., Izola II., Piran III., II. Bistrica IV. mesto.

BALINANJE: N. Gorica I., II. Bistrica II., Koper III., Piran IV. mesto.

ŠAH: Koper I., N. Gorica II., Tolmin III., Idrija IV. mesto.

Skupna uvrstitev: N. Gorica I., Koper II., II. Bistrica III., Izola IV., Postojna V., Piran VI., Tolmin VII., Idrija VIII., Sežana IX. mesto.

Posamezno: streljanje, Jože Ravbar I. (173 krogov), Darko Žnidaršič II. (170) — oba iz N. Gorice—, Leopold Kogoj III. (162), Idrija; kegljanje: Vladimir Sulič I. (437) Nova Gorica. Karl Svetina II. (430) Koper, Jože Križman III. II. Bistrica (397), Ivo Iskra IV., Piran (389 keg.).

J. R.

● **V torek** dopoldne bo na goriški prefekturi sestanek o raznih vprašanjih, ki so povezana s turistično sezono. Prisostvovali bodo predstavniki raznih ustanov, ki imajo opravka s to gospodarsko panogo.

● **Kot smo že poročali** je deželni svetovalec PSI Cesare Devetag zahteval v deželnem svetu, da bi področje Krmina vključili v ono prizadeto od potresa. Predsednik Comelli je pismeno te dni odgovoril, da bo odbor preučil to vprašanje.

● **1. julija** se bo pričel v Gorici ustni izpit za italijanski učiteljski natečaj. Izpiti bodo v prostorih osnovne šole v Kapucinski ulici, predsednik izpitne komisije bo ravnatelj prof. Giovanni Menghini iz Tržiča.

JUTRI IN POJUTRIŠNJEM

V Miljah sedmi natečaj «Miramar»

Jutri in pojutrišnjem bo v dvorani «Verdi» tradicionalni natečaj harmonikarjev, pianistov, orglarjev in kitaristov.

Tekmovanje, sedmo po vrsti, ki ga prireja tržaški ansambel «Miramar» pod pokroviteljstvom ENAL-FIMS (italijanska federacija instrumentalne glasbe) bo letos prvič v Miljah s sodelovanjem miljske občine in avtonomne ustanove za letovanje in turizem.

Natečaj, namenjen mladim solistom in ansamblom, bo privabil v naše mesto več kot dvesto tekmovalcev iz Trsta in drugih krajev Italije. Iz Jugoslavije so se prijavili solisti za harmoniko, kitaro, klavir in trije ansambli.

Profesorji in znane glasbene osebnosti, ki sestavljajo posebne komisije, bodo ocenjevali izvajanja v obveznih prostih skladbar. Najboljši tekmovalci bodo nastopili na koncertih v dvorani «Verdi». Prvi bo jutri, ob 21. uri, za soliste in ansamble harmonik in kitar. Zmagovalci vseh kategorij za orgle in klavir se bodo predstavili publiki v ponedeljek ob 20.30.

Nastopom bo sledila podelitev nagrad: 30 pokalov, 4 plakete, 60 kolajn, ena hranilna knjižica in drugi darovi. Vsi tekmovalci bodo prejeli diplome.

● **Zaradi popravil** na stavbi v Ul. sv. Frančiška 17 je tržaški župan odredil prepoved parkiranja pred omenjeno stavbo. Prepoved je v veljavi ob delavnikih (razen ob sobotah) od 8. do 17. ure.

NA SEJI OBČINSKEGA SVETA 9. T. M.

V Miljah so odobrili spremembo občinskega regulacijskega načrta

Veliko prostora namenjeno zelenim površinam in za gradnjo objektov splošne koristi

V sredo se je v Miljah sestal občinski svet in obravnaval zelo pomembno vprašanje. Razpravljali so o odobritvi V. variante splošnega regulacijskega načrta, ki jo je pripravil prof. Roberto Costa.

Uvodno poročilo je podal občinski odbornik za urbanizem Walter Bernè, ki je poudaril predvsem, kako je bilo nujno spremeniti obstoječi regulacijski načrt ob upoštevanju nove politike pri načrtovanju komunalne ureditve. V prejšnjem regulacijskem načrtu, ki je imel bolj splošen značaj, ni bilo poudarka na zaščiti naravnega okolja, medtem ko so z novo varianto jasno določena zemljišča za razvoj kmetijstva, industrije in drugih terciarnih dejavnosti.

Veliko prostora pa je v novi varianti namenjeno zelenim površinam in za gradnjo objektov splošne koristi (šol, kulturnih domov, zdravstvenih domov itd.). Z novo ureditvijo želi občinska uprava tudi nadzorovati in usmerjati stanovanjsko gradnjo, da bi lahko tako pravočasno poskrbela tudi za najosnovnejše komunalne storitve (napeljava vode, elektrike, plina, kanalizacija itd.).

Seveda pa brez težav ni šlo. Po poročilu so se oglasili nekateri svetovalci manjšine, ki so v glavnem negativno ocenili predlog za spremembo regulacijskega načrta. Zelo polemičen je bil liberalec Rondi, ki je dejal, kako nesmiselno je govoriti v Miljah o razvoju kmetijstva in o turističnih načrtih. Milje so po njegovem samo stanovanjska četrt Trsta in to dejstvo bi morali upoštevati. Krščanski demokrat Birsa je dejal, da bi morala občinska uprava predlog umakniti in imenovati posebno komisijo. Tudi predstavnika socialdemokratske in republikanske stranke sta negativno ocenila predlog. Socialdemokrat Derin je menil, da je občinska uprava dala opozicijskim strankam premalo časa na razpolago, da o predlogu razpravljajo. Za večino je odgovoril Fontanot. Predlog za spremembo regulacijskega načrta je nastal po širokem posvetovanju z občani in ob upoštevanju smernic, ki jih je nakazala občinska uprava.

Pred glasovalnimi izjavami se je oglasil še odbornik Bernè, ki je dejal, da so kritike neutemeljene, ker je občinska uprava že pred šestimi meseci imenovala posebno komisijo, kateri ni uspelo zaključiti dela. V glasovalni izjavi sta Ulcigrai in Campagna podčrtala politični pomen spremembe regulacijskega načrta, saj so v ospredju predvsem koristi skupnosti ne pa posameznikov. Vsekakor pa imajo občani in ustanove še 40 dni časa, da pošljejo svoje predloge in pripombe, ki jih bo občinska uprava, kolikor bodo utemeljeni, tudi sprejela.

Sledilo je glasovanje: 19 svetovalcev večine (KPI - PSI) je glasovalo za, 9 pa proti.

● **V sredo** je bil v Rimu redni letni občni zbor Združenja italijanskih pristanišč. Zbor je potrdil na mesto predsednika za nadaljnjo mandatno dobo prof. G. Dagnina, predsednika neodvisnega konzorcija za genovsko luko. V združenju, ki je nastalo leta 1973. sodelujejo luke Savona, Livorno, Neapelj, Palermo, Bari, Ravena, Benetke in Trst.

NA KATINARI BOGAT PROGRAM IN PODELITEV BRALNIH ZNAČK

Pri imenovanju staršev, ki so še posebno pomagali učiteljstvu pri delu za prireditev, je bil pomotoma zamenjan priimek Lorenzi, pravilno se glasi: Fabio Pečar.

Prav tako je pomotoma izpadlo ime tov. Adrijane Gregori, neumorne odbornice pri Združenju staršev, ki je ves čas pridno sodelovala, nekaj dni pred prireditvijo pa je zbolela in je morala v bolnišnico. Prosimo, da nam pomoto oprosti in ji želimo, da bi se čimprej zdrava vrnila med nas.

Učiteljstvo

Gospod podestà zgoniške občine...

ISPETTORATO COMPARTIMENTALE DEI MONOPOLI DI STATO
34100 TRIESTE
MOLO FRATELLI BANDIERA N. 1/1 - TEL. 64992

AL SIGNOR PODESTA DEL COMUNE
DI SGONICO

34010 SGONICO

Očitno je, kot izhaja iz ovojnice na sliki da nekateri ljudje, ali kar je še slabše, nekatere ustanove, še niso pretrgale vezi s preteklostjo. In vendar so s padcem fašizma tudi ... podestati. Tega pa se pri okrajnem inšpektoratu državnih monopolov v Trstu, s sedežem na pomolu Fratelli Bandiera 1/1, do sedaj, po 31 letih poraza fašizma, še niso zavedli, ker pošiljajo uradna pisma še vedno ... podestatom. Podobno pismo je dobil tudi prvi zgoniški občan Guštin, ki ga je seveda vrnil pošiljatelju, ker je on župan in ne podestà.

ČAKALI SO JIH CELE TRI MESECE

Končno tudi v Gorici nove avtomobilske tablice

Nad 1.500 vozil doslej z zasebno kartonsko tablico

Že pred časom smo pisali, da na goriškem prometnem inšpektoratu niso imeli novih registrskih tablic za avtomobile. Zadnjo tablico starega tipa, t.j. Go 92.500 so lastniku vozila izročili 27. februarja letos, nato pa so bili v tej pisarni brez novih tablic več kot tri mesece. V tem času pa se je število registriranih avtomobilov kopičilo in lastniki so imeli možnost sami izdelati kartonske ali kovinske začasne tablice. Število tablic se je zadnje dni povzpelo na 94.150, kar pomeni, da so v nekaj več kot treh mesecih registrirali v naši pokrajini več kot 1.500 vozil.

Stvar se je v teh dneh končno uredila, kajti nove tablice evropskega tipa so končno dospele tudi v Gorico. Te bodo šle od številke GO 92.501 dalje. Prve so že začeli deliti. Sedaj se morajo avtomobilisti, ki so kupili nov avto v zadnjih treh mesecih, javiti na prometnem inšpektoratu, kjer bodo dobili tablice.

Agenti cestne policije so prejšnji dan našli v Ul. Italo Svevo avtomobil ford escort, last 28-letnega Bruna Crocettija iz Ul. 9 agosto. Vozilo je bilo precej poškodovano, kar pomeni, da so se tatovi z njim zaleteli. Neznanci so Crocettiju avtomobil ukradli isto noč pred njegovim stanovanjem.

Isto noč so neznanci (po vsej verjetnosti gre za isto skupino ljudi, ki se je zaletela z ukradenim fordom) ukradli mini minor Mariu Scarelliju iz Ul. Veniero 6. Lastnik je vozilo imel parkirano pred stanovanjem. O dogodku je Scarelli takoj obvestil kvesturo.

Na kvesturi so te dni prijavili še dve kraji avtomobilov. Neznanci so namreč v Ul. Brigata Casale ukradli fiat 850, last Lina Lazzerinija, ter alfa romeo 1.300, last Francesca Marcheta iz Ul. Manzoni 13.

PO NESREČI V PODGORI

Smrt mladega motociklista

V četrtek zvečer, malo pred 22. uro, se je v Podgori pripetila zelo huda prometna nesreča, ki je terjala človeško žrtev. Gre za 25-letnega Ivana Boschina iz Ul. Brigata Trento 32. Mladeniča so takoj po nesreči odpeljali v goriško bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili pretres možganov in zlom desne noge. Hudo mladeničevo stanje je zdravnikom narekovalo, da so ga odpeljali v oddelek za oživljanje v videmsko bolnišnico, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo. Včeraj zjutraj, okoli 8.30, je Boschin podlegel hudim telesnim poškodbam.

Nekaj pred 22. uro je lancio fulvio vozil 34-letni železničar Livio Bizaj iz Podgore, Ul. 4. novembra, proti križišču pri Madonnini. Ko je v Ul. Attimis prehitel parkirano vozilo je iz nasprotne smeri privozil Boschin, ki se je vozil na motorju, in trčil v desni bok avtomobila. Po trčenju se je Boschin z motorjem zaletel še v parkirano vozilo, ki ga je Bizaj ravnokar prehitel.

VČERAJ ZJUTRAJ NA GORIŠKEM SODIŠČU

Oproščen jugoslovanski pilot ki je zasilno pristal v Ronkah

Letalo se je vžgalo, 10 potnikov je bilo ranjenih

Na goriškem sodišču so včeraj zjutraj obravnavali zadevo jugoslovanskega pilota, 36-letnega Villija Visserja iz Zagreba, ki je 17. decembra 1971. leta zasilno pristal na ronškem letališču: pri nesreči je bilo ranjenih 10 potnikov.

V jutranjih urah je iz Zagreba priletelo letalo družbe Pan-Adrija z 19 potniki ter s 5 člani posadke. Zaradi goste megle so pilotu letala s kontrolne postaje svetovali, naj za pristanek počaka toliko časa, dokler se ne bo megla zredčila, kar pa pilot ni upošteval. S pomočjo signalnih naprav se je začel spuščati. Zaradi goste megle je zgrešil smer in se pravokotno spustil na stezo, pri čemer so plameni zajeli motorje. Ogenj je zajel tudi rezervoar, ki je eksplodiral. Le prisebnost posadke ter hiter poseg gasilcev sta preprečila katastrofo.

Na včerajšnji sodni obravnavi, je javni tožilec dr. Laudisio predlagal oprostitev obtoženega pilota, kar je sodišče tudi upoštevalo. Sodnemu zboru je predsedoval dr. Mancuso, stranska sodnika sta bila dr. Bassi in Succi. Visserja je branil odv. Costa.

IL POMODORO
ULICA RASTELLO 29 — GORICA
ZNIŽANE CENE ZA 70%
ZARADI SPREMEMBE UPRAVE
jeans 3000 lir
srajce 2000 lir
majice po 2000 — 3000 — 4000 lir

Včeraj-danes

Iz goriškega matičnega urada

ROJSTVA: Davide Albertin, Eleonora Oppolito, Andrea Scimone, Michela Reni in Valentina Savino.

SMRTI: 81-letni upokojenec Emilio Perini, 48-letna uradnica Claudia Torzon vd. Delbianco, 75-letna gospodinja Ivana Berganc vd. Tercelj, 57-letni profesor Mario Cattonar, 77-letna gospodinja Josipina Veliščck vd. Bensa.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Baldini, Verdijev korzo 57, tel. 28-79.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Al Redentore, Ul. Rosselli, tel. 72-340.

DA BI SE ODPRLA POT BOLJ NEMOTENEMU RAZVOJU

V kratkem nameravajo Indijo proglasiti za socialistično

Sama proglasitev ne bo odstranila težav, bo pa preprečila določenim silam, da bi še nadalje zavirale sleherni poskus k naprednejšim rešitvam vprašanj

NOVI DELHI, 11. — Vtem ko Indira Gandi zaključuje svoj obisk v Sovjetski zvezi, se v glavnem mestu Indije vneto dela. Konec tega meseca bo namreč minilo leto dni, odkar je bilo v Indiji proglašeno izredno stanje, s katerim se je zavrla in ustavila agresivna ofenziva opozicije proti indijski vladi in njeni politiki. V trenutku, ko je bilo proglašeno izredno stanje, je večina tujih opazovalcev pa tudi veliko indijskih ljudi menilo, da se bo «v kratkem», ko se bodo razmere uredile, vse vrnilo «na staro». In vendar ne bo tako. Kmalu se je namreč pokazalo in postajalo nato iz dneva v dan bolj jasno, da je opozicija s svojo napadalnostjo izsilila nekaj, kar je najmanj želela.

Lanskoletne razmere so bile za indijsko federacijo dokaj kritične in zato so, kot kaže, tako vladi kot vladajočemu kongresu odprle oči. Odgovorni ljudje so ugotovili, da more trdnost ogromne dežele, v kateri skoraj 50 odstotkov prebivalstva živi v razmerah «izpod ravni siromaštva», temeljiti na drugačnih odnosih, ki se morejo zagotoviti le z bolj odločnimi družbenimi in gospodarskimi preosnovami.

In to stališče se je, kot kaže, v preteklih 11 mesecih razvilo in prišlo do izraza v predlogu za spremembe v ustavi dežele. Poseben kongresni odbor bo te dni predložil parlamentu, da se že v uvodu ustave Indija ne deklarira več kot «suverena demokratična republika», pač pa kot «suverena demokratična socialistična republika».

Res je, da se s samo spremembo formulacije, pa čeprav v sami ustavi, ne bo prav nič spremenilo, kajti v nasprotnem primeru bi se vse dežele, ki so v svojem razvoju zaostale in zašle v težave, proglasile za socialistične. Indija bo še naprej ostala to, kar je, torej ogromna dežela z velikimi možnostmi, vendar pa tudi dežela, v kateri hkrati živi davna fevdalna preteklost in pa tudi že prava sodobnost. Jasno, da se med tema dvema skrajnostima sleherni dan med seboj spopadejo nasprotstva in velika protislovja. Toda s tem, da bo socializem postal cilj nadaljnjega družbenega razvoja, bodo upravičeni tudi ustrezni ukrepi.

Koliko je to za sedanjo Indijo pomembno, se vidi iz tega, da je vrhovno sodišče Indije, ki je bilo v preteklosti prava «trdnjava konservativnih sil», pogosto proglašalo nove zakone, posebno če so bili ti usmerjeni k spremembam družbeno - ekonomskih odnosov, za — neustavne, torej neveljavne. S tem, da je najvišja sodna instanca odkrito ščitila interese bogatih, je bila dolga leta v neki neprestani, stalni konfrontaciji z vlado in parlamentom, s tem pa je kar neposredno zavirala sleherni poskus, da bi se v deželi izvedla kakršna koli preosnova družbenega ali ekonomskega značaja.

Odslej tega ne bo več. To pa ne le zaradi tega, ker bodo Indijo proglasili za socialistično republiko, pač pa tudi zato, ker bodo s posebnim amandmajem v ustavi omejene kompetence sodstva na tem področju.

Te in še nekatere druge ustavne spremembe pa bodo le fiksirale sedanje politično razpoloženje v deželi, v velikanskem konglomeratu Indiji, ki je v zelo akutnem procesu družbeno - gospodarskih sprememb. Res je, da bo ta proces tudi v bodočnosti naletel na velike ovire, toda te pregrade se druga za drugo rušijo. Ko je opozarjala, da razdobje borbe, ki bo sledilo proglasitvi socialistične republike, ne bo lahko, je predsednica Indira Gandi pred nedavnim izrazila tudi svoje prepričanje, da «Indija bo kljub velikanskim težavam vse ovire premagala».

Sama beseda socializem se v Indiji tolmači na različne načine. Toda postalo je jasno, da Indija ne bo sprejela nikakršnega «modela», pač pa bo ubrala «lastno pot». «Nisem za nikakršen «izem», — je poudarila Indira Gandi. — «Vendar se mi zdi, da beseda socializem najbolje izraža tisto, kar želimo doseči, to pa so pravičnejši družbeni odnosi, izboljšanje položaja siromašnih množic, ki morajo čimprej postati enakopravne z ostalimi sloji indijskega prebivalstva». Med posebnostmi «indijskega socializma» je tudi, kot kaže močan zasebni sektor ne le v trgovini in nekih drugih ekonomskih področjih, pač pa celo v industriji. V sedanjem trenutku, morda pa tudi v daljši bodočnosti, zasebni kapital ne bo ogrožen. Toda njegov izkoriščevalski značaj se bo moral ublažiti s pomočjo «delavske zakonodaje», pa tudi z novo davčno politiko. Temu je treba dodati, da so nekatere osnovne gospodarske in industrijske panoge, kot na primer železnice, premogovniki, železarne itd., že zdavnaj podržavljene.

Sicer se tu, kot menijo v glavnem mestu velike Indije, glavna bitka za socializem vodi in bo vodila na podeželju, kjer živi velika večina indijskega prebivalstva in kjer je «koncentracija siromaštva» najmočnejša. Zato je tudi večina ukrepov iz 20 točk novega vladnega družbeno ekonomskega programa usmerjana predvsem na podeželje in predvideva razdelitev zemlje brezzemljašem, nadalje predvideva oprostitev podeželskih siromakov vseh tako imenovanih oderuških dolgov, hkrati se predvideva zagotovitev minimalnih mezd kmetijskim delavcem itd., itd.

Morda je res, da je beseda socializem preveč zahtevna za trenutne razmere, za sedanje stanje siromašne, nerazvite Indije, ki jo še močno bremenijo velika družbena nasprotja, ki jih je dežela podedovala od preteklosti. Toda ta beseda vendarle pomeni drzno vizijo, ki so si jo v eni največjih dežel sveta postavili za cilj, h kateremu naj jih pripelje, čeprav nekoliko daljna bodočnost. B. S.

Mirkovi «umotvori izven časa» v razlagi prof. Gilla Dorflesa

Letošnja manifestacija «120 dni kiparstva v Trstu», ki jo organizirajo tržaška pokrajina, tržaška občina ter tržaško avtonomno podjetje za gostinstvo in turizem na Gradu sv. Justa, se uspešno nadaljuje. Dela kiparja Mirka, ki so razmeščena na ploščadi Beneške trdnjave, v notranjih prostorih gradu ter po dolgem hodniku vsega gradu, obiskuje razmeroma veliko ljubiteljev umetnosti, pa čeprav je hkrati res, da je letošnji dotok tujih turistov, katerim je razstava tudi namenjena, doslej slabši od lanskega. V okvir celotne te manifestacije «120 dni kiparstva v Trstu» spada tudi srečanje med ljubitelji likovne umetnosti in strokovnjakom za likovno umetnost in izrednim poznavalcem kiparja Mirka prof. Dorflesom v Caprinovi dvorani na Gradu sv. Justa v četrtek proti večeru.

Prof. Dorfles je podčrtal, da predstavlja tržaški Grad sv. Justa «izreden, idealen okvir» za razporeditev Mirkovih del, posebno ker se za razstavljenimi deli na prostem odpira edinstvena panorama na svetu». Pa tudi trajanje razstave — 120 dni oziroma štirje meseci — je primerna doba, saj gre za razstavo del «enega največjih ustvarjalcev, enega največjih italijanskih kiparjev v času po drugi svetovni vojni», gre za umetnika, «ki še ni dobil svojega pravilnega in pravega mesta» v današnjem umetniškem svetu.

Prof. Dorfles je nato obširneje govoril o kiparju Mirku, ki je dolgo dobo ostal nekako v senci velikega slovesa drugih dveh umetnikov istega imena in sicer Afra in Dina. In pa tudi zaradi dejstva, da se je nekaj časa bolj uveljavljal kot umetniški pedagog, pa kot neposreden ustvarjalec. Posebno velja to za Basaldellovo ameriško dobo v letih od 1953 do 1958.

Prof. Dorfles je nato v svojem govoru o Mirku in njegovih delih podčrtal, da so Mirkova dela «umotvorji izven časa», nekakšne «okamenine», kajti njihov stvaritelj je v povojni dobi, ko so se razvijcli modernistični tokovi, ki so skoraj vsi vodili v abstraktno umetnost, ohranil svoj pogled na svet, ki bi ga lahko označili kot arheološki pogled na svet.

V zvezi s tem je značilno tudi dejstvo, da je Mirko tudi najsodobnejšo v umetnosti uporabljeno snov, namreč plastično maso oblikoval po svoje, v smislu svojega gledanja na svet, ki je bilo bolj pod vplivom preteklosti. Prof. Dorfles je mnenja, da se morejo Mirkova dela deliti po tematiki na štiri dele in sicer na človekolika in živalolika delc, nadalje na obdobje mitologije, na del mask in totemov. Vsekakor je gotovo, da je bil Mirko tudi pod vplivom asteške umetnosti, oziroma umetnosti tistih civilizacij, ki so se razvijale in izživele v Srednji in Južni Ameriki in v predkolumbijskem razdobju.

Na četrtkovem srečanju v Caprinovi dvorani na Gradu sv. Justa je prišla do izraza veličina Mirka Basaldelle kot kiparja in ustvarjalca in veljavnost njegovih del tudi v poznejši diskusiji, ko se je ugotovilo, da je bil prezgodaj umrli kipar izredno dejaven, saj je ustvaril okoli tisoč skulptur, od najbolj dragocenih manjših del, pa do močnih, pomembnih velikih stvaritev.

Ne smemo pri tem pozabiti niti dejstva, da je bil Mirko tudi angažiran umetnik, kajti njegova umetnost služi tudi poveličevanju žrtev Ardeatinskih jam, sodeloval pa je tudi pri umetniški ureditvi nacističnega taborišča Dachau.

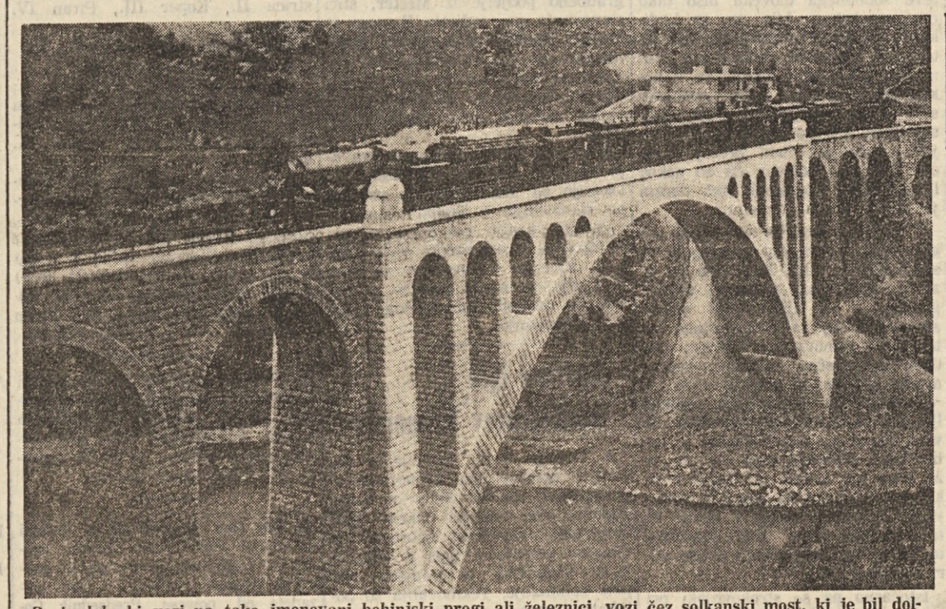
Morda je njegova veljavnost bila nekaj časa pomaknjena ob stran tudi zaradi dejstva, ker se je zdel nesodoben. Mirko Basaldella se pač ni usmeril v moderne tokove in ni postal vodja te ali one likovne struje kot so postali drugi. Je pa Mirko zares samostojen in velik ustvarjalec, ki gre veliko preko okvirov ne le naše dežele, ki ga je dala, pač pa tudi preko nacionalnih okvirov in meja.

Kot smo že rekli, bo letošnja manifestacija 120 dni kiparske umetnosti v Trstu trajala v september in je vsa posvečena enemu samemu umetniku — Mirku — vtem ko je bila lansko leto prireditev razdeljena na tri dele, tako da so svoja dela razstavljali drug za drugim trije domači kiparji.

PRED 70 LETI JE ZAČELA DELOVATI BOHINJSKA PROGA

S prvim vlakom se je pripeljal v Trst avstrijski nadvojvoda Franc Ferdinand

Gradnja proge je trajala pet let - Trasa je bila zelo težavna, ker vodi proga skozi gorski predel Slovenije - Sedaj se pripravlja poseben izlet iz Trsta do Bleda

Prvi vlak, ki vozi na tako imenovani bohinjski progi ali železnici, vozi čez solkanski most, ki je bil dolgo let največji železniški most iz kamna. V vlaku je avstrijski nadvojvoda Franc Ferdinand s spremstvom

Čez dva tedna in sicer 27. junija bo v Trstu pri Sv. Andreju ponovno zasopihala lokomotiva. Pravzaprav bosta zasopihali dve lokomotivi, ki bosta preko Opčin, Repentabra, Nove Gorice in Bohinjske Bistrice pripeljali do Bleda 478 potnikov, ki se pripravljajo za svojevrsten izlet v Trstu in v Ljubljani. Posebna vožnja se organizira ob 70-letnici bohinjske proge, ki jo bo ta proga slavila čez dober mesec, v soboto, 19. julija, kajti na ta dan leta 1906 je avstrijski nadvojvoda Franc Ferdinand s posebno, prvo vožnjo po progi slovesno odprl novo bohinjsko državno železniško progo in tržaško postajo Sv. Andreja, s čimer se je dokončno zaključila skoraj 50-letna polemika za «die zweite Eisenbahnverbindung mit Triest», torej za drugo železniško povezavo s Trstom.

Pri gradnji te proge ali bolje pri izbiri trase je prevladovalo mnenje avstrijskih vojaških krogov za progo, ki naj bi povezala osrednjo Avstrijo po Soški dolini z Jadranom. Proga, o kateri je govor, gre iz Beljaka do Podrožčice in Jesenic, nato po dolini Bače do Sv. Lucije (Most na Soči), nato pa do Gorice in dalje do Trsta. Ta trasa je nekak kompromis med variantami, katerih prva je vodila iz Beljaka čez Predil do Sv. Lucije in Gorice, druga pa je vodila iz Celovca čez Ljubelj proti Kranju in dalje proti škofji Loki in bi preko Razdrtega morala prispeti do Opčin.

Da so se na Dunaju odločili za sedanjo «bohinjsko progo», je veliko prispeval tržaški grof Cecconi, graditelj predora pri Albergu na progi Bregenz - Innsbruck, ki je leta 1884 na lastne stroške izdelal podroben načrt za bohinjsko progo in ga predložil tudi tržaški trgovinski zbornici.

Ta načrt so podprli vojaški in politični krogi na Dunaju, tako da je dunajski parlament 6. junija 1901 z zakonom štev. 63 načrt odobril in ga z zakonom štev. 129 do 24. junija 1905 še dopolnil glede novih, dodatnih gradbenih kreditov.

Gradnja proge je bila vsekakor hudo težavna zaradi gorskega značaja področja, po katerem je stekla proga. Poleg domačih delovnih moči so gradbena podjetja najela na tisoče ljudi od drugod, predvsem iz Makedonije, saj je na progi delalo tudi nad 16 tisoč delovnih moči, torej delavcev, tehnikov in inženirjev. Gradbena dela so veljala 101.217.500 kron, kar je veliko, toda v petih letih gradnje so delavci morali skopati nad 5 milijonov kub. metrov zemlje, v glavnem skalovja in opraviti 512.362 kub. metrov zidarskih del.

Prvo lopato na progi so delavci zasadili sredi poletja 1900 na Hrušiškem polju pri Jesenicah. Toda že nekaj tednov pozneje so se dela ustavila ker je prišlo do mezdnih sporov. Po daljših pogajanjih so se stranke sporazumele za 40 vinarjev za kub. meter izkopa.

Ob vrtalnih delih za karavanški in bohinjski predor so gradbena podjetja zgradila za inženirje, tehnike in mojstre stanovanjske hiše, za delavce pa barake. Postavili so tudi bolnišnico, električno centralo, delavnice in dve ozkotirni železnici za prevoz kamnitih blokov

Pri gradnji proge je prišlo tudi do kake nesreče, najhujša se je pripetila 11. novembra 1904, ko je v predoru pod Karavankami eksplodiral plin. Pri tej nesreči je bilo 15 delavcev mrtvih. V času gradnje je med delavci izbruhnila tudi epidemija črnih koz. Kljub vsemu je bila proga v petih letih dokončana.

Kot smo že rekli, je bohinjsko progo in sicer na relaciji Jesenice - Trst odprl 19. julija 1906 nadvojvoda Franc Ferdinand. Progo od Jesenic preko Beljaka vse do Celovca pa je odprl tedanji avstrijski minister za železniški promet dr. Derschatta, 1. oktobra istega leta.

Nova proga je bila prva gorska proga z ovinki z 250 metri polmera ter z vzponi do 27.31 promil. To pa je za parno vleko zelo velik vzpon in so bili na dunajski državni direkciji prisiljeni, da izdelajo načrte za nove gorske lokomotive, ki so se pozneje izkazale za zelo dobre, saj so delovale vse do leta 1973. Omembe vredno je še, da je bohinjski predor dolg 6339 metrov in da je solkanski most dolga leta bil največji kamniti most na svetu s 85 metri premera glavnega, osrednjega loka.

Po končani prvi svetovni vojni je bohinjska proga izgubila na svoji važnosti, ker je bila razdeljena na tri dele. Od Trsta do Podbrda je bila pod Italijo, nato od Bohinjske Bistrice do Jesennic pod Jugoslavijo, od Podrožčice (Rosenbacha) do Beljaka (Villacha) in Celovca (Klagenfurta) pa pod Avstrijo. Po drugi svetovni vojni pa je pretežni del proge pripadel Jugoslaviji, ki je takoj po vojni izdelala tudi varianto za Sežano, vtem ko odsek Repentabor - Opčine služi le tovornemu prometu. Ta proga se je izkazala le še leta 1968 in pred dnevi zaradi prekinitve prometa na progi med Vidmom in Trbižem.

Kot smo v začetku povedali, se tako v Ljubljani kot v Trstu pripravljajo na enkratno, posebno vožnjo ob 70-letnici proge. Iz Trsta bo poseben vlak z dvojno parno vleko odšel s postaje Sv. Andreja ob 7.30 zjutraj in bo čez Opčine in čez Repentabor (izjemoma in prvič po vojni) vozil do Nove Gorice, kjer si bodo izletniki ogledali muzejske lokomotive, od tod pa bo vlak sopihal dalje po bohinjski progi in prisopihal na Bled ob 13.30. Na lepem Bledu se bodo srečali ljubitelji železniških transportov iz Italije, Avstrije in Jugoslavije. Z Bleda bo vlak odpeljal ob 19.30 in prispel v Trst pol ure pred polnočjo. Voznina bo stala 5000 lir, posebno vožnjo pa organizira tržaški Dopolavoro Ferroviario, v Ljubljani pa direktor ljubljanskega železniškega muzeja prof. Kumar. I. D.

Na repentabrskem kolodvoru se je zbralo nekaj mož, seveda domačinov, ki so pričakali prvi vlak, ki je po novi, bohinjski progi vozil v Trst, na postajo Sv. Andreja

«KOKTAJL» PROTI RAKU

MONTECATINI, 11. — V boju proti rakastim obolenjem se zdravstvo ne poslužuje več le enega zdravila, pač pa več med seboj kombiniranih zdravil v smislu nekakšne farmakološke alkimije, ki je postala eden najbolj učinkovitih načinov zdravljenja. O teh kombinacijah zdravil o tako imenovanih «koktajlih zdravil» v specifičnem boju proti rakastim obolenjem je bil govor v Montecatiniju na zasedanju strokovnjakov.

O tem je govoril prof. Silvio Garattini, predsednik raziskovalnega farmakološkega inštituta v Milanu, ki je govoril v splošnem o hemoterapiji, to se pravi o zdravilih za boj proti rakastim obolenjem. Podčrtal je nove smeri na tem področju, kjer prihajajo do veljave nova zdravila, seveda skupno z opazovanji in kirurškimi posebi, kar vse skupaj predstavlja enotno borbo proti rakastim obolenjem. Govoril je tudi o preizkusih na živalih in o ustreznih uspehih. Nato pa je podčrtal, da, žal, v Italiji način zdravljenja onemogoča ta sistem, kajti v Italiji ni v praksi tako imenovana integrirana medicina, kjer kirurg, radiolog, farmakolog in drugi specialisti družno delajo

Patronat KZ - INAC svetuje

O POOBLASTILU ZA ZASTOPSTVO V VSEH FAZAH POKOJNINSKE VLOGE

Vpr.: *«Moj 80-letni stric biva že skoraj petdeset let v južni Ameriki, vendar je ohranil italijansko državljanstvo. Na podlagi odkupa delovne dobe 1920-26 je pridobil pravico do invalidske pokojnine. Po dolgem čakanju je INPS vendarle izplačal del že dozorele pokojnine, še zmeraj pa čakamo na penzijsko knjižico. Na podlagi likvidacijskega prospekta sem ugotovila, da so mu izplačali pokojnino od datuma, ki je zakasnel za skoraj leto dni glede na predložitev zadevne prošnje. Najbrž je na to vplivalo dejstvo, da je INPS najprej priznal le dve leti odkupa, vendar tega nismo takrat plačali in smo vložili priziv, ki je bil ugodno rešen približno enajst mesecev po prvi vlogi, in takrat smo plačali za vseh pet let in pol. Kaj mislite vi o tem? Naj stric naredi priziv? V tem primeru lahko jaz podpišem pooblastilo za priziv, ali mora to napraviti on? Stric mi je sicer dal pooblastilo, da inkasiram pokojnino, toda ne vem, če to vključuje tudi možnost vlaganja prizivov.»* B. T.

Najprej bi se zaustavili pri pravem aspektu celotne zadeve. Kolikor sem lahko razbral iz zgornjih vrstic, je vaš stric vložil istočasno prošnjo za odkup delovne dobe v razdobju 1920-26 in za priznanje invalidske pokojnine pri splošnem obveznem zavarovanju. Po zakonskih določilih se smatra, da je zavarovalna doba na podlagi odkupa obstajala istega dne, ko je bila vložena zadevna prošnja, vendar pod pogojem, da je prosilec plačal izračunani znesek v roku 90 dni od rešitve prošnje za odkup. Ker pa je v našem slučaju INPS le delno sprejel prošnjo (dve leti), je vaš stric upravičeno takoj vložil priziv, naj mu zavarovalni zavod prizna celotno obdobje, ki mu je bilo potrebno za izpolnitev zavarovalnega pogoja za dodelitev pokojnine. Po pozitivni rešitvi priziva je bil plačan celotni odkup in po našem mnenju bi moral INPS smatrati, da je bil ta znesek plačan istega dne, ko je bila vložena prva prošnja. Potemtakem bi stricu pritikalo še eno leto več dozorelih obrokov.

Nujno in potrebno je, da se vloži priziv v zvezi z vprašanjem, od katerega dne teče pokojnina. Vi pa nas sprašujete, če imate pristojnost, da podpišete pooblastilo nekemu patronatu oziroma prizivi na INPS. Moram vam dati negativen odgovor, ker je sedanje pooblastilo strogo omejeno le na kasiranje pokojnine v imenu vašega sorodnika. Za pravno predstavništvo v vseh možnih fazah reševanja pokojninske zadeve pa bi vam moral stric dati splošno pooblastilo, ki ga overovi notar. Zato je najbolje, da pošljete stricu po pošti v podpis pooblastilo, ki ga boste nato, skupaj s prizivom, dostavili na zavarovalni zavod.

BANČNO NAKAZILO NA POKOJNIKOVO IME

Vpr.: *«Kot ste najavili v vaši zadnji rubriki, sem res v ponedeljek prejela na dom bančno nakazilo v višini 21.450 lir, ki ga je izdala kmečka bolniška blagajna. Ker pa je nakazilo naslovljeno na mojega moža, ki je umrl pred dvema mesecema, mi ga niso hoteli izplačati v odgovarjajočem bančnem zavodu. Kaj naj naredim? Bom po tolikem času še ob ta denar?»*

V. K.

Kmečka vzajemna bolniška blagajna je izdala omenjeno bančno nakazilo v zvezi s prošnjami vašega pokojnega moža za povrnitev zdravilskih stroškov. Ker pa je medtem vaš mož, žal preminil in bolniška blagajna ni bila o tem obveščena, je avtomatično izdala bančno nakazilo na ime prosilca.

Omenjenega zneska pa nikakor ne boste izgubili, vendar bo treba prej urediti nekatere formalnosti. Kmečki bolniški blagajni morate predložiti mrliški list vašega moža, nadomestno izjavo notarskega akta, ki jo napravite na angrafskem uradu in v katerem izjavljate, da ste dedinja po možu (če je več dedičev, bo dobil vsakdo sorazmerni del omenjenega zneska), in morate, seveda, vrniti še nevnovčeno bančno nakazilo. Šele nato bo kmečka blagajna izdala novo nakazilo na ime enega ali več dedičev.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 12. JUNIJA 1976

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
Prvi kanal

12.30 *Poljudna znanost: Antropološki aspekti Afrike*
12.55 *Komični filmi:* Nore glave in Moja žena z Oliverjem Hardyjem in Stanom Laurelom
13.30 DNEVNIK
14.00 *Roto 20*
15.00 *Benetke: Neposreden prenos z Lagune* Program, ki ga vodi Paolo Valenti, bodo prenašali neposredno in predstavlja nekakšno raziskavo o tem, kaj vse ograža Benetke. Reportaža je potovanje po Benetkah, in sicer začenši z otokom Torcello, do cerkve sv. Fosche in do bazilike, nato po Canalu Grande do Mostu Rialto in vse do Doževe palače. Potovanje bo spremljal ustrezen tekst
16.45 *Program za mladino: Zgodbe Flika in Floka*, risani filmi *V iskanju novih iger*
17.45 *Izžrebanje loterije*
17.50 *Nabožna oddaja*
18.15 PLEMENITI GOSPOD, TV film
19.05 *Srečanje s Suzi Quatro*
19.45 *Volilna kronika*
20.00 DNEVNIK
20.45 SIM SALA BIM — SPECIAL
21.50 *Od A do Ž, dogodek, kako in zakaj?* Ob koncu DNEVNIK

Drugi kanal

11.00 in 16.00 *Giro d'Italia*
18.00 *Rubrike dnevnika 2*
18.25 *Pop koncert* *Concert for a Beat Group*
19.00 *Športna sobota*
19.45 *Volilna kronika*
20.00 DNEVNIK — ODPRTI STUDIO
20.45 *Je glasba in glasba:* RONDO', zaključno nadaljevanje Ob koncu DNEVNIK
21.50 Glasbeni film «IL CONGRESSO CI DIVERTE» Z nocojšnjim večerom se začne ciklus, ki je namenjen evropskemu glasbenemu filmu. Ta ciklus sledi ciklusu, ki je bil posvečen ameriškemu muzikalu. Evropski muzikal je neposredni dedič operete, ki je vladala v Evropi na prelomu iz prejšnjega v naše stoletje. In tudi ciklus se ne začne z gornjim filmom po naključju, film je namreč iz 1931. leta

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA
Ljubljana

18.05 ZVESTOBA, reportaža Oddajo z gornjim naslovom je pripravila Jovita Podgornikova. Govori o upokojeni učiteljici s Koroškega Frančiški Pišek ter o njenih zvestih učencih, ki ji pridejo vsako leto voščit za rojstni dan
18.35 RAZISKAVA MOŽGAN Gre za 30-minutni barvni film, ki ga je pripravila vzhodnonemška televizija. Prodor v možgane je izredno zahteven in čeprav so znanstveniki razvozlali že marsikatero skrivnost funkcioniranja teh najobčutljivejših celic v človekovem organizmu, je večina vprašanj ostala še nepojasnjena
19.05 *Obzornik*
20.30 DNEVNIK
20.50 *Tedenski zunanjepolitični komentar*
21.00 ŠANSON PO NAŠE: POMLADNO MESTO Drugo nadaljevanje nove nanizanke nosi naslov Pomladno mesto. Za glasbo v oddaji je odgovoren mladi skladatelj in aranžer Dečo Žgur, besedilo pa je izbral Ervin Fritz
21.30 LETUJTE Z NAMI
21.40 VČERAJ, DANES IN JUTRI, film Film s Sofijo Loren, Marcellom Mastroiannijem in Tino Pico. Film je režiral Vittorio de Sica, mojster neorealizma, ki je zaslovel najprej kot odličen igralec lahkotnih vlog, nato pa tudi kot režiser. Film *Včeraj, danes in jutri* je pravzaprav sestavljenka iz treh zgodb, kjer igra glavno vlogo Sofija Loren kot tihotapka cigaret, kot bogato dekle in kot dekle, ki se zaplete, pa se tudi kmalu strezne

Koper — barvna

20.55 *Otroški kotiček*
21.15 DNEVNIK
21.35 O ŽENSKI ZVESTOBI, iz Dekamerona
22.10 *Novo življenje za Wesley Hilla*, film iz serije Marcus Welby
23.00 *Mladi Garibaldi*, šesti del
24.00 *Mali nočni koncert*

Zagreb

18.15 DNEVNIK
18.35 *Koledar*
19.45 KAPETAN MIKULA MALI
20.30 DNEVNIK
21.00 LJUBICA IZ BENETK, celovečerni film
22.40 SLAVONIJA 76, posnetek festivala
23.50 DNEVNIK

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Izbor iz tedenskih sporedov; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Dejstva in mnenja; 15.45 Avtoradio; 17.00 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Simfonična glasba; 19.15 Liki iz naše preteklosti; 19.25 Orkester; 19.40 Pevska revija; 20.00 Šport; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Radijski oder; 21.30 Vaše popevke; 22.30 Glasba za lahko noč.

KOPER

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 18.30, 19.30, 21.30 Poročila; 8.00 Glasba za dobro jutro; 10.00 Z nami je . . .; 10.15 Glasbeni portret; 10.45 Glasba in nasveti; 11.45 Orkester Kena Woodmana; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Plošče; 15.15 Egid Galletti; 15.35 Italijanski zbori; 16.00 La vera Romagna; 16.15 Sax club; 16.45 Pogovor s slovenskimi rudarji v Labinu; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 kW; 18.35 Domače viže in napevi; 20.30, 21.35, 22.35 Glasbeni vikend; 23.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 8.30 Jutranje popevke; 9.00 Vi in jaz; 11.00 Drugi zvok; 11.30 Lahka glasba; 12.40 Nove popevke; 13.30 Volilna kronika; 14.05 Preizkušajo se diletanti; 14.40 Orkestri; 15.40 Veliki variete; 17.10 Plošče; 19.30 Na naših trgih; 20.00 Orkestri in zbori; 21.30 Glasbena drama «Salome»;

RADIO 2

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 6.00 Jutranji spored; 9.35 Strnjena komedija; 10.05 Glasba za vsakogar; 10.35 Glasbeni variete; 12.40 Alto gradimento; 14.00 Plošče; 15.40 Klavirske skladbe; 16.45 Filmska glasba; 17.05 Kič; 19.55 Supersonic; 21.29 Popof; 22.50 Glasba pod zvezdami.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 14.00, 16.00, 20.00 Poročila; 6.15 Danes za vas; 9.08 Glasbena matineja; 10.05 Pionirski tednik; 10.35 Kaj glasba pripoveduje; 12.03 Sedem dni na radiu; 13.10 Godala v ritmu; 13.20 Kmetijski nasveti; 13.40 Veseli napevi; 14.30 Priporočajo vam; 15.05 S pesmijo po Jugoslaviji; 16.45 «Vrtiljak»; 17.45 S knjižnega trga; 18.05 Na poti v Colombo; 18.30 Gremo v kino; 19.05 Poletni divertimento; 20.50 Lahko noč, otroci!; 21.00 Radijski radar; 22.15 Za razvedrilo; 22.30 Oddaja za izseljence; 00.05 S pesmijo v novi teden; 2.03 Zvoki; 3.03 Glasbena skrinja; 4.03 Koncert; 5.03 Lahke note.

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Razpoloženje sodelujoče je važnejše od vašega osebnega mnenja. Izbruh jeze vam bo pokvaril dan.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Tvegajte pravočasno in ne zanemarjajte svojih poslov. Nevšečnosti z nekim sorodnikom.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Ukrepajte, ker je to pač vaša pravica, ne pa zaradi tega, ker se počutite močnega.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Prepričali boste vaše sodelavce glede nekega podviga. Ugodno vzdušje za obnovitev soglasja.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Brez premišljanja sprejmite neko novo nalogo. Nekdo, ki ne pozna vaše občutljivosti, vas bo užalil.

DEVICA (od 22. 9. do 22. 10.) Izpolnite čimprej poslovno obveznost, ki ste jo že dolgo od tega sprejeli. Ne šalite se z ljubeznijo.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Bodite za zgled drugim in sicer tako, da se ne boste ogibali svojim odgovornostim. Pazite na zdravje.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Ne dovolite, da bi vas nekdo ocenjeval po vašem finančnem uspehu. Poravnajte neki dolg.

STRELEC (od 21. 11. do 20. 12.) Ne spuščajte se v tvegane poslovne akcije. Doživeli boste nevšečen nastop v družini.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Zagotovite si podporo neke znane in zelo vplivne osebe. Otresite se pretirane sebičnosti.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Odpovejte se svojemu programu. Doživeli boste nepričakovano srečanje. Prijeten večer.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ni še bila izrečena zadnja beseda o poslu, ki ste zanj menili, da je izgubljen.

Za dobro govorico

Med šolarji v Bosni in Hercegovini poteka široko zastavljena akcija za kulturo jezika, ki že daje lepe sadove

Na dan mladosti je bila v sarajevski Skenderiji zaključna slovesnost akcije Liga mladih lingvistov, ki jo že dvanajsto leto zapored organizira izobraževalna redakcija radia Sarajevo. Akcija vključuje učence osnovnih šol cele republike, kar kaže podatek, da je v letošnjem tekmovanju v znanju srbohrvaškega jezika in pravopisa sodelovalo 177 bosanskohercegovskih osnovnih šol. Pred dvanajstimi leti je sodelovalo samo šest šol iz banjaluške regije.

Kako teče tekmovanje? Odvija se v treh kolih in ima zato selektiven značaj. V decembrskem kolu odgovarjajo na deset testnih vprašanj z raznih področij (akcentologija, leksikologija, sintaksa, dialektologija, pravopis) učenci vseh prijavljenih šol. V marčevskem kolu sodeluje tretjina, da bi se v majskem kolu v znanju materinega jezika pomerilo dvanajst najboljših ekip. Te so 22. maja prišle v Sarajevo in bile tri dni gost sarajevskega radia, ki jim je organiziral bivanje v Sarajevu, hkrati pa tudi ogled filozofske fakultete, inštituta za srbohrvaški jezik in radia ter obisk gledališke predstave in zgodovinskih znamenitosti Sarajeva.

Vendar pa Liga mladih lingvistov nima za svoj končni cilj tekmovanja, njen cilj ni v hotenju biti prvi za vsako ceno, ampak je cilj te že tradicionalne akcije negovati govorno in pismeno jezikovno kulturo in ustvariti v mladi generaciji smisel in občutek za lep jezik. To pomeni, da se mladi lingvisti in njihovi učitelji zbirajo v pošolskem času in se radi in z zanimanjem posvečajo učenju jezika. Seveda pa to učenje ni več tradicionalno, polno papirnatih pravil in guljenja, ampak je v obliki igre usmerjeno v pravilno praktično rabo jezika. Mladi lingvisti tudi ne učijo samo sebe. Učenci iz Donjega Vakufa so na primer vsako nedeljo hodili v oddaljeno hribovsko vas Obrovci in tam pol leta učili otroke in odrasle brati in pisati. Obrovci so namreč vas, za katero ne velja zakon o obveznem šolanju, ker je preveč oddaljena od centra. Podobno so učenci neke banjaluške osnovne šole naučili svojo staro čistilko pisati in brati. »Nikoli me nihče ni vprašal, ali sem pismena ali ne,« je povedala, »pa so prišli ti vrabci in me naučili.«

Ko so učitelja Franja Zorića iz Banja Luke, ki je s svojimi učenci že sedmič dosegel prvo mesto v republiki, vprašali, kje je skrivnost uspeha, je odgovoril: »Vztrajno delo in ljubezen do jezika.«

Na zaključni slovesnosti, ki so se je udeležili predstavniki vseh inštitucij, ki sodelujejo v akciji (izobraževalna redakcija radia Sarajevo, regionalni prosvetno-pedagoški zavodi, inštitut za srbohrvaški jezik v Sarajevu, pedagoške akademije, oddelek za južnoslovanske jezike pri filozofski fakulteti v Sarajevu) so prvouvrščenim ekipam iz Banja luke, Maglaja in Livna ter najboljši vaški ekipi (osnovna šola iz Kozarca, ki se je med stosedeminsedemdesetimi šolami uvrstila na petindvajseto mesto) podelili bogate nagrade, potem pa so mladi lingvisti recitirali, igrali in peli. Najlepša med pesmicami je bila pesmica o glagolih.

JASNA KONZAK

Višje vloge

Sredstva prebivalcev naj bi v Ljubljanski banki letos porasla za 35 %

LJUBLJANA, 9. jun. — Načrt o poslovni politiki Ljubljanske banke za letos med drugim predvideva povečanje sredstev prebivalstva na račun varčevanja (hranilne knjižice, tekoči računi, devizni računi in žiro računi) za 35 odstotkov. To pomeni 5 milijard 350 miljonov dinarjev dodatnega denarja. Že lani je delež denarja prebivalstva znašal 27,2 odstotka celotnega denarnega potenciala LB. Tudi letos predstavlja ta denar pomemben delež sredstev za oblikovanje kreditnega potenciala banke.

Po najnovejših podatkih je bilo doslej uresničenega že nekaj več kot 2 milijardi 488 milijonov din na novo predvidenega priliva, če pa k temu prištejemo še ustrezne obresti, je realizirana že več kot polovica načrtovanega.

Za razliko od lani, ko so hitreje naraščali devizni prihranki varčevalcev, letos hitreje naraščajo dinarske vloge. Do konca leta bo načrtovano povečanje vsote skupnih prihrankov, vsaj tako so prepričani v banki, zagotovo preseženo. Tudi v teh mesecih sem je prirast vlog največji na račun izplačil osebnih prejemkov zaposlenih prek hranilnih knjižic. Doslej je vključen na celotnem področju banke že več kot 430.000 zaposlenih; samo na račun na novo vključenih je letos znašal priliv privarčevanega denarja pol milijarde dinarjev. Druga pomembna akcija, ki prav tako prinaša sadove, je izplačilo pokojnin na hranilne knjižice, od koder je bilo samo letos za 51 milijonov din novega priliva. Zdomci so v tem letu privarčevali dodatnih 728 milijonov dinarjev itd. Večanje vrednosti prihrankov prebivalstva v Ljubljanski banki v prvih petih mesecih letos gre, vsaj za sedaj, pripisati pretežno povečevanju števila računov, saj so samo v tem času na novo izdali skupaj 140.000 hranilnih knjižic oziroma odprli tekoče račune in žiro račune.

Namensko varčevanje, predvsem za nakup stanovanj in gradnjo zasebnih hiš, je v petih mesecih poraslo za 21 odstotkov. Večje zanimanje gre tu pripisati nekaterim spremembam pogojev stanovanjskega varčevanja.

Mnogo trši oreh je uvajanje tekočih računov občanov oziroma brezgotovinsko plačevanje blaga in storitev. V banki so na primer načrtovali, da bo do konca leta že kakih 50.000 tekočih računov, a jih je doslej skupaj komaj nekaj več kot 16.000, v prvih mesecih so odprli v LB na novo le nekaj več kot 3000 tekočih računov. Morda so glavni zadržek za večji razmah brezgotovinskega plačevanja sorazmerno nizke bančne obresti (4-odstotne), o čemer nameravajo v združenju poslovnih bank spregovoriti posebej že v kratkem. Nekatere banke se na primer nagibajo k zvišanju obresti.

FRANJO KRIVEC

Reševanje rudnika Kanižarica

Vse delavce so zaposlili v dolenjskih delovnih organizacijah

ČRNOMELJ, 8. jun. — V rudnik rjavega premoga Kanižarica je konec preteklega tedna prišla tričlanska ekipa strokovnjakov iz Madžarske, ki bodo pomagali sanirati rudnik in onemogočiti nadaljnji vdor vode. Kakšnih točnejših ugotovitev in rešitev doslej strokovnjaki iz Madžarske še niso predlagali, saj sedaj raziskujejo vrtine, ki „h je naredila ekipa geološkega zavoda, kot tudi jame, kamor je vdrla voda. Šele ko bodo pregledali rezultate dosedanjih raziskav, bodo predlagali način sanacije.

Vsi delavci rudnika, ki so zaradi vdora vode ostali brez dela, ponovno delajo. Veliko so jih prevzeli slovenski premogovniki, precej nekvalificiranih pa delovne organizacije z Dolenjske. V teh dneh bodo uredili tudi ustrezne pogodbe in sporazume med rudnikom in delovnimi organizacijami o zaposlitvi delavcev iz Kanižarice.

Nekaj delavcev bo našlo zaposlitev v rudniški dvorani, kjer bo IMV iz Novega mesta začasno uredil ustrezna delovna mesta za del svojega proizvodnega programa prikolic. Del delavcev pa bo našlo zaposlitev v novomeški ELO, ki dela v sklopu Iskre.

GOZDNI ČEBELARJI OSTAJAJO NA RISBAH — Sodobni pa razen medu nabirajo cvetni prah, zadelavino, matični mleček ...

Pogled v star panj

Čebele in njihova slovenska zgodovina so postavljene na ogled — Simbol dela se je spremenil v simbol banke

RADOVLJICA, 19. aprila — Radovljiška občina ima toliko narodnega bogastva, da bi si ga v enem dnevu celo zelo zavzet popotnik težko temeljito ogledal. Razen vseh drugih pomnikov preteklosti, stoji v Begunjah spominski muzej talcev, v Kropi kovaški muzej, na Bledu muzejska zbirka Narodnega muzeja iz Ljubljane, v Stari Fužini v Bohinju planšarska in sirarska zbirka, lani odprta Sivčeva hiša v Radovljici, kjer v nekdanji graščini že dve leti Linhartova soba Slovenskega gledališkega muzeja pripoveduje o našem prvem dramatiku. Tej sobi pa so nasproti vrata čebelarskega muzeja.

Čebelarski muzej je med največjimi v Evropi in tudi v svetu in je edinstven zaradi svoje zbirke panjskih končnic, pa vseeno vemo o njem malo, več pa seveda o čebeljih proizvodih, po katerih je zmeraj več povpraševanja.

Zamisel o čebelarskem muzeju na Slovenskem, se je porodila že kmalu po prvi svetovni vojni, ko je ponovno začelo z delom Čebelarsko društvo Slovenije, sicer ustanovljeno že leta 1898. Za ustanovitev muzeja so se zavzeli predvsem v letih 25 in 26. Še posebno prizadeven je bil dolgoletni urednik Čebelarja Avgust Bukovec, ki je poskrbel za lepo zbirko končnic. Mišljeno je bilo, da bi bil muzej v Ljubljani, toda kot v današnjih je bilo tudi v takratnih časih preveč prostorskih stisk. In muzeja v Ljubljani ni bilo moč odpreti. Zato pa so ga leta 1962 slovenski čebelarji odprli v Radovljici, na Gorenjskem, kjer so nekoč delovali svetovno znani čebelarji, strokovnjaki in trgovci s čebelami.

Končnica je nastala v Sloveniji

Muzej so obnovili pred tremi leti, ob 200-letnici smrti velikega čebelarja Antona Janše iz Breznice, prav letos pa so ga še obogatili s tistimi primerki, ki so pred leti zaradi pomanjkanja prostora ostali še v temi. V muzeju je veliko likovno in literarno zanimivega, ne le za prave čebelarje. Predvsem pa — kakršnikoli so že čebelarski muzeji na svetu, nikjer nimajo poslikanih panjskih končnic, ki predstavljajo tipično slovensko ljudsko umetnost poznega 18. in 19. stoletja. Imajo jih čez 600, vendar pa še niso vse restavrirane. Res, da imajo panjske končnice tudi po nekaterih drugih muzejih v Zahodni Evropi, vendar pa so to posnetki naših končnic. Končnice so posebnost slovenskega alpskega sveta, razširile pa so se povsod, kjer so uporabljali klasične slovenske lesene panje — kranjiče, čigar prednjo deščico med žrelom so krasile. Pravimo jim končnice, pa skončnice, na Koroškem čelnice (čevnice), v rovtarskem narečju tudi dovž.

Začetek raziskovanja čebelarskega muzeja sovpada s čebelarjenjem, s časi ko so bili panji drevesno deblo, korito, polklada, Glavarjev in Janšev panj z nakladami, različne oblike panjev s premičnim satjem, ki jih imamo od srede 19. stoletja, do novih oblik z AŽ panjem po Antonu Žnidaršiču, ter košev s Štajerske in Bele krajine. Tu niso poznali kranjiča in so nekdaj (pa še danes) čebelarili v koših. Ob vrsti dekorativnih panjev, se je sproščala oblikovalna fantazija naših ljudi — panj so oblikovali kot človeka, živali, cerkvico, gradič ...

Mentrga, prašilčki ...

Med čebelarskim orodjem in potrebščinami vzbudijo pozornost stara stiskalnica za vosek in med iz 18. stoletja, mentrga za odcejanje medenega satja, stara točila za med, opazovalni panji, panji prašilčki, vrše oziroma prestrezala za prestrezanje rojev, ena najstarejših znanih iz 18. stoletja je v celoti lesena, pitalniki, stare matičnice, zbirka modelov in samega loškega malega kruhka, ogrebalne žlice, priprave za rezanje satja, za nastavljanje osnov za satnice. Precejšnja je zbirka sodobnih čebelarskih potrebščin. Razstavljeni so tudi vsi čebelji produkti in če bo uresničena zamisel, naj bi se nekoč tu dobilo tudi Medexovo medico.

Opazovalni panj

O naših znanih čebelarjih največ pove zadnja soba muzeja, kjer zvemo med številno zbrano literaturo s tega področja, da je že Valvazor trdil, da je ni medice, kot je kranjska kmečka medica. V tej sobi so med drugim našli svoje mesto Janez Anton Scopoli, idrijski zdravnik, po rodu Italijan, velik mož in znanstvenik na področju prirodoslovja, Peter Pavel Glavar, ki je poslovenil in dopolnil Janševo nemško Razpravo o rojenju čebel (1771) z naslovom Pogovor od čebelnih rojev (1776), in ki je pri tedanji vladi veliko pomagal dolejskim kmetom — dunajska vlada naj bi jim najprej brezplačno dodelila nekaj panjev, pri čemer bi bila njegova skrb, da bi postali čimboljši čebelarji, šele potem naj bi ta vlada od njih zahtevala davke, Matej Furlan in Anton Janša, prvi cesarsko — kraljevi učitelj čebelarstva na Dunaju, ki ga je izbrala Marija Terezija. Anton je obiskoval grafično šolo na Dunaju — kot tudi njegova brata Valentin in Lovro, ta je bil nekaj časa tudi njen predstojnik, pa se je namesto v slikarja razvil v čebelarja in je s knjigama o čebelah postal znan po vsem svetu. V sobi je poleg slike našla mesto tudi maketa Janševe rojstne hiše in čebelnjaka, delo učencev osnovne šole Zabreznica. Marsikoga bi zanimale čudovite stare čebelarske medalje ali pa to, da bodo še do poletja pripravili prikaz čebeljih bolezni in sovražnikov, dopolnili zbirko domačih medečih rastlin in da bo do srede junija v muzeju opazovalni panj s pravim pravcatimi živimi čebelami, ki bodo otrokom in vsem lahko največ povedale. Morda bo nekoč nastala tudi znanstveno-medicinska Medexova soba, v kateri bodo nazorno pokazali delovanje učinkov, ki jih v sebi skrivajo čebelji pridelki.

In ko zveš, da je ta kranjska čebela že od nekdaj tako zelo priznana, ker je pridna, prilagodljiva — saj je postala odporna proti boleznim in razmeroma ostri klimi, da se je navadila na skromnost ob paši, ki je sicer celo leto, vendar pa bolj skromna, si ne moreš kaj, da ne bi imel rad te naše kranjske čebelice, ki je nekoč pomenil simbol dela in truda, danes pa je simbol banke.

V. FELC

Živahna dejavnost

V Makedoniji velja pripadnikom turške narodnosti posebna skrb — Razgibane kulturno-prosvetne dejavnosti

SKOPJE, 8. junija (Tanjug) — V socialistični republiki Makedoniji živi veliko pripadnikov turške narodnosti, ki so v zadnjih treh desetletjih svobodnega razvoja dosegli pomembne uspehe na vseh področjih gospodarskega, družbenega in političnega življenja. Razvili so tudi svoje nacionalne institucije, začenši z izobraževanjem v materinem jeziku do izdajanja svojih publikacij in do oddaj na skopski radioteleviziji in na lokalnih radijskih postajah.

Osnovne šole s turškim učnim jezikom obiskuje danes okrog 5500 učencev, srednje šole v tem jeziku pa okoli 1000 učencev. Na višjih šolah in fakultetah je več tisoč študentov turške narodnosti. V mreži visokošolskih ustanov obstojijo posebne skupine, ki usposabljajo kadre v turščini. Na pedagoški akademiji in filozofski fakulteti dela posebna skupina za turški jezik in književnost.

Založniška dejavnost te narodnosti je zelo razno stna. Zadnja tri leta so v turščini natisnili več deset knjig s področja leposlovja, znanosti, mladinske in druge literature. V tem jeziku izhajajo v Skopju časopis za otroke, časopis za književnost in družbena vprašanja ter list »Birlik«, ki izhaja trikrat na teden.

Posebno kulturno-prosvetno žarišče za pripadnike te narodnosti je skopsko gledališče v turščini, ki deluje že več kakor 20 let. Na vseh območjih, kjer živijo pripadniki turške narodnosti, imajo veliko knjižnic in kulturno-umetniških društev.

V SR Makedoniji so ustvarili tudi široko kadrovsko bazo iz vrst turške narodnosti, ki enakopravno sodeluje v delu vseh predstavniško-delegatskih, samoupravnih in drugih organov. Predstavniki turške narodnosti imajo odgovorne funkcije v partiji, sobranju, socialistični zvezi, vladi.

Že od osvoboditve naprej so si prizadevali za hitrejši razvoj območij, kjer živi turška narodnost.

Slovenci se staramo

Življenje letom, ne le leta življenju

Čudežnega napoja mladosti vsaj za zdaj ne poznamo

Medicinska gerontologija je tako kot vsaka druga stroka v medicini trajna, njeno delo pa obsega preventivo, kurativo in rehabilitacijo. Vendar preventive staranja v bistvu ni (geroprofilakse v ožjem smislu). To je sicer davni sen človeštva, a dejstvo slej ko prej ostane: vse na svetu se stara, ker je to neizpodbiten biološki zakon: staranje je proces, ki ga ne zavira noben doslej znani postopek, farmacevtska industrija pa si z najrazličnejšimi preparati, ki naj bi »zdravili« starost, le polni blagajne ...

Boj proti prezgodnji ostarelosti in invalidnosti temelji na ohranjaju fizične in psihične aktivnosti in na učinkovitem preprečevanju kroničnih bolezni po istih načelih, kot veljajo za mlajše bolnike. Pri medicinski gerontologiji potemtakem ne gre toliko za podaljševanje starostne meje preživalstva navzgor za vsako ceno, želimo se le čimbolj približati cilju, izraženem v znanem reku: »Dodajati življenje letom, in ne le leta življenju«.

Tako nekako so si zastavili izhodišče slovenski zdravniki, ko so na svojem četrtem kongresu pretresali slovensko medicinsko gerontologijo in zdravstveno oskrbo starejših prebivalcev. Dejstvo je namreč, da smo Slovenci v povprečju zmerom starejši. Po besedah dr. Saše Cvahteta je kopičenje oseb po 70. letu starosti vedno večje z izrazito tendenco premikanja tipične starosti navzgor proti 80. letom.

Gerontologija je dejstvo

Mlajše generacije zdravstvenih delavcev moramo že med študijem seznaniti s tem, da je to medicinski problem sedanjosti, še večji pa bo postal v prihodnosti. Zato ni neobičajno, meni med drugimi prof. dr. Bojan Acetto, če govorimo, da se je naše stoletje pričelo s problematiko pediatrije, končalo pa se bo s problematiko geriatrije.

Toda trditev, da »starosti preprosto ni mogoče preprečiti ali odlagati po želji«, vendarle terja nekaj več pozornosti. Resnica je namreč, da mi lahko in da moramo poskušati preprečevati neskladno in pehitro staranje, preprečevati torej, da bi biološko staranje ne prehitelo koledarsko. Ta preventiva pa je mogoča, kot smo poslušali v referatih, na dva načina: z zaviranjem starostne inovulacije celic in tkiv (primarno staranje celic) in z različnimi, žal vse preveč »opevanimi« preparati ali s preprečevanjem in zdravljenjem tistih bolezni, ki so v starosti najbolj pogoste.

V starosti je mnogo bolezni, vendar povzroča prezgodnje in prehitro staranje arterioskleroza s svojimi lokalizacijami v cerebralnem, koronarnem in perifernem ožilju. Slovenija sodi med tista območja v Jugoslaviji, kjer je umrljivost zaradi bolezni ožilja, srca in centralnega živčnega sistema, ki imajo skupni imenovalec — arterioskleroza, najčešča. Leta 1972, na primer, je med 7466 umrlimi 28 in pol odstotka ljudi umrlo zaradi bolezni srca in ožilja. S skoraj 17 odstotki sledijo novotvorbe, s 14 pa bolezni centralnega živčnega sistema.

Med ljudmi po 65. letu starosti intenzivno naraščа smrtnost zaradi bolezni ožilja in srca, saj je bilo med 6777 umrlimi kar 2275 žrtev teh bolezni. Ta podatek nam kaže tudi to, da je treba gerontološke ustanove zlasti usmeriti v obravnavanje bolezni srca in ožilja, ki so vzrok hudih ishemičnih pojavov na organih in tudi prezgodnjega staranja.

Skrb za bolne starostnike

Bolezen pa se vendarle ne meni povsem za naše bolj ali manj odločne preventivne ukrepe. Zato drugi »vidik medicinske gerontologije«, ki so jo prav tako obravnavali, govori o skrbi za naše bolne starejše prebivalce.

Treba je izrabiti vse možnosti, da ostanejo zdravi starostniki in starejši kronični bolniki čim dlje na svojih domovih. Tudi bolezenska problematika v starosti je tako razvejena, da zahteva celovitejše obravnavanje bolnika, ki bi moral imeti, kar se nam zdi s stališča medicinske etike in morale samo po sebi umevno, pa se žal v praksi ne uresničuje povsem, enako medicinsko oskrbo in nego kot drugi.

Naravna zakonitost je namreč, da se bolezni kopičijo z naraščanjem starosti in se v končni posledici končajo s smrtjo. Vendar vse večja uspešnost zdravstvenega varstva, predvsem preventive, odriva nastop kroničnih bolezni ali zavira njihov razvoj do take mere, da se potrebe po bolnišničnem zdravljenju pojavljajo zmerom kasneje.

In čeprav se sliši paradoksalno, je vendarle res, da imamo ob boljšem zdravstvenem varstvu in drugih pogojih, ki v skupnem učinku podaljšujejo pričakovano življenjsko dobo prebivalstva, čedalje več kroničnih bolnikov, pri katerih je občasno potrebna hospitalizacija. Dodatno dejstvo, ki tudi nakazuje, da se bo odstotek hospitalizacij povečal, pa izhaja iz same definicije bolnišnice. Hospitalizacija naj bi bila samo nujna alternativa v primerih, ko diagnostike ali terapije ne moremo izvajati ambulantno. Šibkost naše ambulantne službe in njenih laboratorijskih storitev je zakrivila popačeno sliko, da leži v bolnišnicah še veliko bolnikov, ki jim ni potrebna postelja, pač pa so tam zaradi diagnoze. Pri takih bolnikih se bo morala hospitalizacija bistveno skrajšati, z okrepitvijo ambulantne diagnostične dejavnosti pa marsikdaj ne bo več potrebna, zlasti pri lažjih bolnikih. Tako bo v bolnišnicah še več prostora za starejše bolnike, saj bodo ti ob enaki bolezni, kot jo imajo sedaj, zaradi slabe pokretnosti in polimorbidnosti (in ker pri njih zaradi zmanjšanih funkcionalnih rezerv organizma hitreje pride do porušenja notranjega ravnovesja) pogosteje izpolnili pogoj za hospitalizacijo.

Leta 1972 je bil v slovenskih bolnišnicah že vsak tretji odrasli bolnik star več kot 60 let, pričakovati pa je, da se bo ta odstotek še povečal.

Toda, čemu tako široko razglabljanje o »samo po sebi razumljivi stvari, da mora biti starejšemu prebivalstvu zagotovljena enaka strokovna pomoč kot vsem drugim, in če je sprejemna politika (v bolnišnice) tudi v resnici taka, kot jo oznanjamo? In čemu so jo potem v posebnem referatu z naslovom »Bolnišnična in izvenbolnišnična obravnava starejših bolnikov« obravnavali tudi na kongresu slovenskih zdravnikov?

Čeprav je torej ta sprejemna politika pri nas taka, kot »smo si jo zaželeli v uvodu«, ugotavlja dr. Dušan Keber ... od časa do časa med zdravstvom oživi zamisel o ustanavljanju neke vrste odlagališč za kronične in starejše bolnike ... Ker te težnje pri nas ne nastajajo iz finančnih razlogov, jih moramo iskati drugje.

V svetu se različno lotevajo reševanja zdravstvenega varstva starejših. Ena takih oblik je, denimo, ustanavljanje samostojnih geriatričnih bolnišnic in klinik, ki vključujejo enake oddelke in strokovnjake enakih profilov kot običajne bolnišnice oziroma klinike; drugod so bolnišnice za stare znatno slabše oskrbljene s kadri, prostori in opremo in niso daleč od hiralnic. Tretja oblika pa so lahko tudi pododdelki internističnih in drugih oddelkov, kamor čez čas »odlože« starejše kronične bolnike in »nezanimive primere«.

Kam z njimi?

V naši družbi, ki slehernemu pod enakimi pogoji nudi enako zdravstveno varstvo in v kateri je možna svobodna izbira zdravnika, so humano, vsaj v načelu zavrti vsi poskusi v taki smeri. Pa vendar, četudi ostajamo pri zahtevi o enaki strokovni pomoči starejšemu prebivalstvu v, denimo, geriatrični bolnišnici ali kliniki, ki bi vključevala enake oddelke in kadrovsko zasedbo kot bolnišnice za drugo prebivaltsvo — obliko ločevanja po starosti, odklanjamo.

S strokovnega stališča se zastavlja vprašanje, ali je staranje take vrste proces ali bolezen, da lahko utemeljeno pričakujemo, da bomo s posebnimi medicinskimi postopki, v posebej ustanovljenih zavodih hitreje in uspešneje vplivali na ozdravitev ... Toda, že v uvodu smo ugotovili, da je staranje naraven fiziološki proces ..

Če izvzamemo organizacijsko plat, da bi potemtakem v Sloveniji morali kar tretjino bolnišnic spremeniti v bolnišnice za stare, so prav gotovo lahko najglasnejši ugovori z etične plati: Ali ne bi zvenela delitev na bolnišnice za stare in mlade skoraj kot delitev na bolnišnice za bele in črne? Ali ne tiči v tem prizvok diskriminacije, ki se kaže tudi na drugih področjih današnjega življenja, da mlajša generacija skuša odrivati od sebe starejšo, ki izgublja z njo osebni stik. Ali naj človek živi z zavestjo, da bo, denimo, do 65. leta hodil v bolnišnico za mlade, nato pa v bolnišnico za stare.

Tako imamo pri nas dva odgovora. Najprej zelo odločnega na zadnjo dilemo (če sploh obstaja?): vsak bolnik, tudi starejši, mora biti hospitaliziran tam, kamor sodi po naravi svoje bolezni, ne pa po starosti ... In odgovor na vprašanje, zakaj se občasno med zdravstvom pojavljajo »nezdrave« zamisli: starejši človek je lahko za zdravnika, kot ugotavlja dr. Dušan Keber, pogosto nezanimiv primer; ima številne prekrivajoče se bolezni, nekateri posegi, posebno zahtevnejši, niso vselej mogoči in zato bolnik ni deležen zadnje medicinske doktrine. Zdravnik, ki mu s strokovnega stališča predstavlja »idealnega bolnika« mlad človek z eno samo boleznijo, na kateri lahko preizkusi vse preiskovalne metode, ob starem bolniku meni, da mu zadostujejo le rutinske preiskave v »kaki drugi bolnišnici«.

Drug tak razlog pa je, da so v bolnišnicah pogosto starejši bolniki, pri katerih razen socialnih niso obstajale druge indikacije za sprejem v bolnišnico. Dejstvo namreč je, da naša družba še vedno ni sposobna urejati takih problemov pravi čas. Vendar nas to ne sme zavajati k mnenju, da pri večini starejših bolnikov vodi pretežno socialna indikacija.

Pa tudi nápak bi bilo, ko bi socialne probleme urejali v medicinskih ustanovah slabše vrste. Urejati jih je treba s posebno družbeno skrbjo v socialnih ustanovah.

Nedvomno je naš cilj ohraniti človeka tudi v visoki starosti čilega in dejavnega, je dejal dr. Bojan Leskovic, in nadaljeval, da moramo začeti zdraviti že mlajše generacije, pa tudi vsakega človeka posebej. (Bolezni, ki postanejo kronične, somatske in psihične poškodbe, neurejeno življenje, škodljivi stresi in še marsikaj so slab porok za zdravo starost.) Pomoč zdravstvene službe pri tem ni najmanj pomembna. Potrebni sta tudi pravočasna vzgoja in priprava človeka na bližajočo se starost; človek mora priti do spoznanja, da bo tudi zanj naravno, če mu začno z leti popuščati moči. Ima pa vendarle možnosti, da se ob razumnem prilagajanju z mobilizacijo preostalih moči rehabilitira in resocializira.

Socialni zavodi

In z družbeno skrbjo za starejše mislimo končno (pa ne nazadnje) tudi na zagotavljanje varstva in oskrbe v zavodih za starejše, kajti kljub naraščanju zdravstvene in socialne skrbi za stare in kljub razvijanju različnih dejavnosti, kot so strokovna in domača nega in različne oblike sosedske pomoči, ki skušajo starega človeka obdržati čim dlje v njegovem naravnem okolju, pa določeno število takih domov vendarle potrebujemo. In navsezadnje niti ni potrebno, da je kdo bolan ali socialno ali kako drugače ogrožen, ki bi zato moral v dom. Lahko se preprosto in zavestno, še čil in krepak za to odloči sam, ker mu je tako pač všeč. Po zadnjih podatkih je v Sloveniji 33 zavodov, ki oskrbujejo okoli šest tisoč ljudi. Potrebovali pa bi jih še precej več.

Velikokrat smo že naštevali, kako naj bi taki domovi postali »žarišča bogatega življenja starejših občanov, tako tistih iz zavoda kot tistih iz soseske, z organizirano prehrano, različnimi oblikami klubskega in družabnega življenja, dnevnim varstvom (tako imenovanimi dnevnimi hospitali) in še kako drugače«.

Kongres je zlasti opozoril na potrebo, da morajo ti domovi, socialni zavodi ali kakorkoli jih že imenujemo, zagotoviti svojim varovancem boljše zdravstveno varstvo in široko odpreti vrata osnovni zdravstveni službi — dispanzerjem za gerontologijo in v perspektivi, zdravnikom — specialistom splošne medicine.

Dragica Bošnjak

Tretjina ljudi brez dela

Svetovna konferenca o zaposlovanju v Ženevi priznala osvobodilnim gibanjem status opazovalcev — V deželah v razvoju 300 milijonov brezposelnih

OD NAŠEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

ŽENEVA, 8. jun. — Svetovna tripartitna konferenca o zaposlovanju, socialnem napredku in delitvi dela je najprej pozitivno razrešila politično vprašanje, ki bi utegnilo zavreti delo (priznala je osvobodilnim gibanjem status opazovalcev), potlej pa se je delo nadaljevalo v dveh smereh. Prva je splošna razprava v plenumu, ki se je udeležujejo navzoči ministri in šefi delegacij ter pojasnjujejo stališča svojih vlad v zvezi s problemi konference. Druga pa je delo v manjših telesih, kjer strokovnjaki nadrobno razpravljajo o vprašanjih, ki so na dnevnem redu konference.

Že sam na moč zahteven naziv konference, ki se ne omejuje zgolj na razpravo o problemu brezposlenosti in zaposlovanja, temveč skuša najti način, da bi se izboljšala kvaliteta življenja prek bolj pravične delitve dohodka, socialnega napredka in z uvedbo nove mednarodne delitve dela, kaže resnost tega podviga in opravičuje pozornost, ki jo države članice izkazujejo konferenci. Položaj v svetu je glede brezposelnosti kritičen in nekaj podatkov, ki jih je navedel generalni sirektor MOR Francis Blanchard, nakazujejo zamisel o pomembnosti nalog, ki bi jih konferenca morala izpolniti.

Po ocenah MOR je bilo leta 1975 40 odstotkov prebivalcev dežel v razvoju (torej več kot vsak tretji) brezposlenih, kar presega 300 milijonov. Zato bi morali v naslednjih dvajsetih letih ustanoviti (teoretično) milijardo novih delovnih mest in poleg tega zaposliti še 300 milijonov ljudi, ki so zdaj brez dela. V primerjavi s takim kritičnim položajem predstavlja 17 milijonov brezposlenih v letu 1975 v razvitih državah le 6 odstotkov aktivnega prebivalstva, to število pa se še zmanjšuje.

Da bi premagali to absolutno revščino, katere podobo dopolnjuje 700 milijonov zelo slabo hranjenih ljudi in 760 milijonov nepismenih, a njihovo število še narašča, tradicionalna politika razvoja ni več dovolj saj bi utegnila razrešiti problem v treh ali štirih prihodnjih generacijah, kar je politično in moralno nesprejemljivo.

Mednarodna organizacija dela želi doseči uspehe do leta 2000 in pripravila je predlog politike zaposlovanja o tem, kako naj bi zmanjšali prepad med razvitimi in nerazvitimi, hkrati pa naj bi omilili skrajno pomanjkanje, v katerem živi večina prebivalstva tretjega sveta. Da bi uredili ta problem do konca stoletja, pa bi morala znašati gospodarska rast v večini držav v razvoju vsako leto od 9 do 11 odstotkov, kar je povsem nerealno, če izvzamemo proizvajalke nafte.

Zato MOR po eni strani predlaga bolj zmerno stopnjo rasti (od 6 do 8 odstotkov na leto), kar pogojuje pomembne strukturalne spremembe (agrarna, davčna in druge reforme). Po drugi strani pa se MOR zavzema za selektivno politiko, ki bi se usmerila na petino najbolj revnega prebivalstva in dajala prednost ljudem od 25. do 35. leta starosti, torej politiko, ki daje prednost odpiranju novih delovnih mest nasproti kopičenju kapitala.

Pravzaprav žele poudariti kmetijski sektor, kar je logično, če vemo, da 80 odstotkov ljudi v državah v razvoju, ki so brez dela, živi na vasi. Po programu MOR naj bi najosnovnejše potrebe tega prebivalstva zadovoljili tako, da bi mu zagotovili minimum potrošnih dobrin (živež, obleka, bivališče), da bi mu omogočili ugodne javne službe (izobraževanje, zdravstvo, pitna voda), naposled pa naj bi mu zagotovili delež pri upravljanju in uživanje svobode. Razvite države naj bi prispevale k razpravi pomemben delež.

Te države morajo najprej privoliti, da bi razpravljali o zelo konkretnih vprašanjih, kot je vloga večnacionalnih družb in migracije delavcev in revnih v bogate dežele. Obenem pa morajo biti pripravljene na novo mednarodno delitev dela, v kateri bodo v državah v razvoju poudarili kmetijstvo, zlasti surovine in industrijo, ki dajejo široke možnosti zaposlovanja — nasproti tistim, ki temelje na kopičenju kapitala, večinoma značilnim za razvite države.

Ker je konferenca tripartitna, bo prav tako treba doseči sodelovanje med delavci bogatih držav in njihovimi organizacijami, brž ko bo prišlo do velike brezposlenosti v razvitih državah. Čeprav sta brezposlenost v razvitih državah in v državah v razvoju različni, ni mogoče trditi, da je opaziti kake večje pobude s strani delavcev razvitih držav, da bi pomagali tistim v državah tretjega sveta. Morda je rešitev v novi definiciji polnega zaposlovanja, ki se ne bi več togo oklepala delovnega tedna s petimi dnevi in tudi ne leta z 48 tedni ter se morda tudi odrekla delovni dobi 40 let ter poskrbela za olajšave pri upokojitvi.

Vsekakor pa štirinajstdnevna konferenca s tako natrpanim dnevnim redom in vrsto pomembnih problemov ne more — pa najsi bo kar največ dobre volje in razumevanja za probleme — tehnično sprejeti ustreznih nadrobnih rešitev. Konsenz o načelni ureditvi problemov bi MOR omogočil, da nadalje rešuje vprašanje za vprašanjem. Ne smemo pa pozabiti na ideološka in politična navzkrižja. Pravo rešitev je mogoče poiskati le v okrivu novega mednarodnega ekonomskega sistema, ta pa še ni sprejet in razvite države imajo glede tega povsod svoje pomisleke. Zato bo vsaka pozitivna rešitev, ki jo bodo sprejeli na konferenci, hkrati tudi etapa pri uvajanju novega mednarodnega ekonomskega sistema.

DR. BORKO D. STOŠIĆ

Prevzgoja v Južnem Vietnamu

Blaga politika glede bivših funkcionarjev in vojaških oseb

HONGKONG, 10. jun. (AFP) — Južnovietnamska vlada bo vrnila državljanske pravice vsem funkcionarjem in vojaškim osebam kakor tudi članom »političnih strank in reakcionarnih organizacij« bivšega režima, ki so šli že skozi politično prevzgojo, je sporočil saigonski radio.

Tiste državljanje, ki še niso zaslužili rehabilitacije, bodo poslali v posebne centre za trimesečno prevzgojo. »Kontrarevolucionarje, ki so še zmeraj aktivni, bo doletela kazen v skladu z določili zakona, s tistimi, ki se bodo prostovoljno vrnili, pa bodo oblasti blago ravnale,« je poročal radio. Po zakonu bodo sodili tudi vsem tistim, ki so pobegnili iz države, razen če so se za pobeg v tujino odločili iz nevednosti ali v zmedi med osvobodilno vojno.

Politika začasne revolucionarne vlade je izražena v deklaraciji 20 točk, ki jo je podpisal predsednik Huin Tan Pat. Deklaracija poudarja, da je cilj blage politike revolucionarne vlade »ustvariti svetle perspektive tistim, ki so zašli s prave poti, a so se pravočasno vrnili nanjo«.

Nova politika določa, da bodo pretehtali možnost za izpustitev vojakov in funkcionarjev bivšega režima,

BAD EMS ŽIVI OD ZGODOVINE

Stare cesarske toplice

Bad Ems je eden tistih 250 zahodnonemških krajev, ki se ponašajo z imenom toplice, zdravilišče — Cene so še enkrat višje, kot jih poznamo pri nas

BAD EMS — 13. julij 1870 se piše. Njegovo veličanstvo Viljem I., kralj Prusije, se po velikih zmagah nad severnim sosedom Dansko in južnim tekmecem Francem Jožefom na Dunaju zasluženo oddihuje tu, 593 kilometrov daleč od pruske prestolnice Berlina, v novo priključenih krajih Porenja. Bujni gozdovi ob krotki reki Lahn, pa še termalne kopeli in izdatno sonce — vse je ustvarjeno za to, da kralj uživa.

Ampak motiti ga nikar! Ravno danes ga nadleguje ekscelenca Benedetti, poslanik zahodnega tekmeca, cesarja Napoleona III. Od pruskega kralja hoče francoski cesar dobiti čvrsto zagotovilo, da se za vse večne čase odreče nemško-pruski kandidaturi za španski prestol. Viljem zavrne takšne obveze, saj se je hohenzollernski kandidat že sam zahvalil za ponujeno mu krono. Poslaniku da s sprehoda po promenadi med fontanami sporoči, da mu nima kaj več povedati, da ga torej tudi nima za kaj več sprejeti.

O vsem da poročati še svojemu mogočnemu kanclerju Bismarcku v Berlin. Ta pa — ne bodi len — samo čaka na past; okrajšani in tako »popoprani« tekst da časopisom v objavo. »Depeša iz Emsa« razburi vse pruske podanike: francoski poslanik je užalil naše kraljevsko veličanstvo! Enako je razburjenje v Parizu. Štiri dni pozneje prekipi francoskemu cesarju žolč in da objaviti Prusiji vojno ...

Berlin je zdaj daleč

Zgodovino naprej poznamo iz šol: Bismarck je samo čakal na ugodno priložnost, da bi vse nemške dežele poteg nil v domovinsko vojno; to mu je tokrat uspelo in francosko vojsko so združene nemške armade potolkle ter pri Sedanu celo ujele Napoleona III. Potem diktat in razglasitev rajha v Versaille su, pariška komuna, oklic druge francoske republike in tako naprej.

Iz Bad Emsa se je nekako torej združil nemški rajh. »Brunnenpromenade« je danes »Wilhelmsallee«.

Bad Ems je eden tistih 250 zahodnonemških krajev, ki nosijo oznako »Bad«, toplice, zdravilišče. Tu se začenja celo »Bäderstrasse«, ki tja dol do Wiesbadna povezuje na kakšnih 40 kilometrih skoraj ducat zdravilišč. Od Baden-Badna pod Schwarzwaldom spremljajo obrenske hribovite masive zdraviliška območja vse tja gor do Bad Godesberga, ki je pravzaprav kot del »Gross Bonna« glavno mesto te države. Pa vseeno Bad Ems ni le eno teh 250 toplic, marveč še vedno pojem zdravilišča, letovišča. Morda so Wiesbaden, Baden-Baden, Bad Neuenahr, Bad Mergentheim, Bad Pyrmont ali Bad Homburg danes celo bolj znani, razkričani — Bad Ems ostaja častitljivi »Kaiserbad« in se mu niti ni treba preveč pehati z reklamo, da bi napolnil ogromni hotel »Staatliches Kurhaus« (državno zdravilišče), ki je bolj podoben vojaški akademiji kot pa hotelu.

Nič dosti manjši ni »Russischer Hof«. Tu smo: v nemška letovišča in zdravilišča je v zlatem stoletju rada zahajala ruska gospoda. Pri Dostojevskem, Turgenjevu ali Tolstoju srečujemo v skoraj vseh romanih Wiesbaden ali Baden-Baden. Sem v Bad Ems so prihajali pred vsem obiski s petrograjskega dvora. Zato se na drugi strani »ruskega dvora« še danes blešči zelena kupola ruske cerkve. Seveda mora tu biti še »Kaiserhof«, pa »Kaiser-Wilhelm-Kirche« Bismarckov hrib z »Bismarckturnom«, pa ulica kraljice Viktorije. Drugače pa ni da bi ravno stopali po zgodovinskih spomenikih, nasprotno: kot da Nemca tista »Emser Depesche« niti preveč ne zanima, kot da bi raje pozabil, da se je pred dobrimi sto leti razdrobljena Nemčija združevala pod Viljemom, poznejšim prvim »Kaiserjem« in železnim kanclerjem Bismarckom. Takšni spomini očitno samo povečujejo bolečine.

Ob vhodu v zdraviliško upravo spominja berlinski medved na simboličnem kilometrskem kamnu, da je bivša prestolnica rajha zelo daleč: 593 kilometrov. (Takšnele kamne so v hudih kriznih časih okoli Berlina postavljali kar po vseh zahodnonemških mestih, pa še pred züriško glavno železniško postajo kaže kilometre do Berlina, ki ga več ni).

Kaiser in Offenbach

»Kaiser« pa že ne bi hotel tako daleč po počitek in zdravje, če tu v Bad Emsu ne bi bilo res kaj posebnega. Reka Lahn se mirno vije med bohotno zelenimi hribi od vzhoda proti zahodu do Rena pod Koblenzem. Z obeh strani jo obdajajo vulkanski skrilavci; pobočja in razmeroma še kar široka dolina so tako porašćeni z gozdovi, da se temnorjava in temnosiva barva teh skrilavcev opazi šele tam, kjer kakšen hrib »odprejo« ter kopljejo kamen za industrijske namene. Iz »trebuha« obilno pritekajo tople mineralne vode, podobno kot severno in zahodno, z druge strani Rena v Eiflu. Iglasti in listnati gozdovi kar dehtijo; samo železnica ali kakšna tovarna prežene iz bližine potujoče nomade, ki se vzdolž reke naseljujejo s šotori in karavani. Vsa dolina je en sam kamping. Na prvi pogled nadvse presenetljivo. Prvi sprehod in informacija iz prospekta pa razloži ta: tu ni vetrov, tu je vedno prijetno blaga klima. Tu sonce močneje zagreje zrak, drevje denti do dvoriščnega okna velikega hotela. Zrak, da bi ga kupil!

Reka Lahn je danes »požegnana« z vsemi industrijskimi odpiakami, saj tam od nam znanega Marburga in Giessena ter Limburga nosi kemikalije s seboj; vulkanska prst pa jo je že vedno po svoje barvala v žoltasto-rjavo reko. Danes pridejo sem ladjice iz Rena in Mozele. Kot vsako količkaj prikladno reko so Nemci »prešili« tudi Lahn z vzporednimi kanali in zapornicami. Ravno turistične promenadne ladjice dajejo temu častitljivemu letovišču čar. Zadaj za zdraviliškim hotelom hrumi težak tranzitni promet; od tu ob reki je še vse zasanjano.

Na drugi strani se strašno strmo vzpenja v hrib Malbergbahn, najbolj strma vzpenjača v Evropi, ki je tudi najstarejša te vrste in ima vzpon 54,5 promila.

Za oddih je poskrbljeno

Občinstvo je zelo »plebejsko«. Bolniške blagajne pošiljajo sem astmatike in srčne bolnike, pa zdravit sklepe in hrbtenico. To je industrija kot povsod po zdraviliščih. Kaj pa bi ga, denimo, razločevalo od naše Rogaške Slatine? Nje resda ni počastil Franc Jožef s kakšno zgodovinsko depešo. Masivni hoteli pa čakajo tu ravno tako na obnovo kot v Rogaški. Tu plakati vabijo na promenadni koncert ene od neštetih »oberkrainerskih« skupin z Damirom Korenom + Metko in samo še vzbujajo pozornost.

Je pa tu — in ob vseh zahodnonemških mestih — nekaj, česar bi se mi nujno morali priučiti. Gost dobi namreč v roke propekt in skico cele mreže sprehajališč v bližnji in daljni okolici. Te poti so izredno skrbno vzdrževane, vsaka je markirana s svojim znakom, zdaj so to črke M ali K, zdaj rdeči trikotniki ali veverička, zajčki, ptički in podobno. Sprehodi od ene do več ur so gostu na voljo — zastonj. Gost ima zelo bogat program estradnih prireditev, od Straussovih valčkov v paviljonu do komornih koncertov v dvorani. Ko pa se mu zahoče narave, jo lahko uživa po mili volji, ne da bi se v enem tednu moral ponavljati. Kam pa lahko zaide gost iz Rogaške Slatine, ne da bi zašel v neznano vas ali na kmečko dvorišče pred »sultana«?! Narava je tu in tam, le poti do nje je treba napraviti. In ni res, da gre le za denar. Spotoma se gost odpočije v leseni utici; eno pokloni olepševalnemu društvu en hotel, drugo drugi, ali pa kakšna tovarna, trgovina ali zasebnik. Na klopci se gost lahko zahvali praktičnemu darovalcu, saj ga razbere na majhni kovinski ploščici. Seveda si zahodni Nemec ne zna pred stavljati takšnelega letovišča brez trima.

ANTON RUPNIK

En blok en narod?

V ČSSR se je razširila teorija o ustanovitvi enotnega »socialističnega naroda« - Povezava z izkušnjami v SZ

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

PRAGA, 9. jun. — V češkoslovaški publicistiki in tisku je vse bolj razširjena teorija o tem, da obstajajo »objektivni pogoji« za ustanovitev enotnega »socialističnega naroda« v »državah socialistične skupnosti«. Takšna razmišljanja ni čutiti le »v zraku«, temveč na posreden ali neposreden način o »taki možnosti« vse pogosteje tudi pišejo in javno govore.

Izkušnje Sovjetske zveze opozarjajo, kot pravijo, na pot »zbliževanja«, »premostitve razlik«, »stapljanja«, »odpravljanja posebnih značilnosti« narodov in naposled na izoblikovanje enega »socialističnega naroda«. Če se je v večnacionalni državi, kot je Sovjetska zveza, »izoblikoval en — sovjetski narod«, zakaj se ne bi mogel tudi v državah »socialistične skupnosti«?

Prejšnji mesec je glasilo zveze socialistične mladine ČSSR »Mlada fronta« objavilo o tej temi mnenje nekega sovjetskega avtorja. List ga je predstavil kot filozofa in sociologa, katerega področje je »socialistično rodoljubje in proletarski internacionalizem«. Avtor je dejal, da v ZSSR »obstaja in da se je izoblikoval sovjetski narod«, zatem pa poudaril: »Po mojem mnenju so danes perspektive za izoblikovanje socialističnega naroda v državah socialistične skupnosti. Za to so objektivne možnosti ...«

Tudi mnogi češkoslovaški avtorji govore o tem kot o procesu, ki se je začel že davno. »V tretji etapi proletarskega internacionalizma«, ki se po tukajšnjih razlagah ujema z delovanjem varšavskega sporazuma in SEV, »nastajajo v državah socialistične skupnosti objektivni pogoji za združevanje narodov in držav«. V tem kontekstu je bratislavska »Pravda« citirala člana predsedstva CK KPČ Bilaka, ki je dejal, da »socialistično rodoljubje pojmujemo kot odnos do vse socialistične skupnosti, v kateri ima odločilno vlogo ZSSR«; rekel je, da je KPČ »zavrnila nasvete tistih, ki nas poučujejo, naj bomo bolj narodni in manj internacionalni«.

Neki drugi list je te dni opozoril na »škodljivost enostranskega pojmovanja neodvisnosti, suverenosti, enakopravnosti, nevmešavanja«. Tako kot mnogi drugi pred njim ta list piše, da je mogoče »nacionalne interese uveljaviti vsestransko in zanesljivo le, če so tesno povezani z vsakdanjimi in splošnimi interesi ter cilji skupnosti«.

Izhajajoč iz tega, da se »internacionalizem in socialistično rodoljubje vzajemno pogojujeta« in da »temeljita na dialektični enotnosti, ki se vse bolj poglablja«, je v članku še rečeno, da »na socialističnem internacionalizmu zdaj temelji integracija vseh področij življenja v državah socialistične skupnosti«. Od tod tudi pogosto vztrajanje pri tem, da so »pravi internacionalisti najbolj požrtvovalni, resnični rodoljubi« in da ne bi smeli, kot je zapisano v »Novi misli«, »nikoli dovoliti, da bi se internacionalistični interesi podrejali ožjim, specifičnim — nacionalnim interesom«.

Takemu zbliževanju, »spajanju narodov in držav« in oblikovanju »enega naroda« je namenjen tudi program kompleksne integracije gospodarstva, kulture, umetnosti, šolstva in vseh drugih področij prek že izpeljanih institucionaliziranih skupnih vojaško-političnih in ideoloških akcij ter stvarnosti. Zato niso prav nič presenetljiva mnenja, da »obstajajo vse možnosti«, da bi »običajno« mednarodno javno pravo zamenjali s »socialističnim mednarodnim pravom«, ki že »živi kot sistem pravnih principov«, piše list.

»Socialistični internacionalizem« pojmujejo kot funkcijo formiranja »enega naroda in ene skupnosti«, vsi tisti, ki se ne strinjajo s takimi pogledi in ki opozarjajo na »nacionalne posebnosti« in na »vrsto nacionalnih potii«, pa se izpostavljajo ostrim napadom.

»Izolirane eksistence socialistične države in samostojne poti si ni mogoče zamisliti,« piše list, »takih, ki bi izvirali iz nekakšnih nacionalnih posebnosti in interesov«. »Posebnosti se lahko nanašajo zgolj na tisto, kar ni bistveno«.

Izhajajoč iz tega razglašajo vse tiste, ki se zavzemajo za »nacionalne variante«, suverenost, enakopravnost in nevmešavanje, za odgovornost do svojega naroda in delavskega razreda, za »nacionaliste« in »šoviniste«, jih obsojajo, »da so dovzetni za interese razrednega sovražnika«, da »zapadajo v renegatstvo«, da »izdajajo stvar delavskega razreda in socializma«, »da napeljujejo vodo na mlin razrednega sovražnika«, »da se uvrščajo v protikomunistični blok« — v revizionizem.

MIODRAG DJUKIĆ

BERITE PRIMORSKI DNEVNIK

Prvič v zgodovini

Kitajska napoved potresa

„Protipotresna obramba“ ima 17 centrov, 300 postaj, 10.000 seizmologov in 100.000 amaterjev

Kitajski tisk je 2. junija poročal, da je 29. maja močan potres prizadel Lung Ling in Lung Si v zahodnem delu province Ju Nan; prvi potresni sunek je bil 7,5 stopnje, naslednji pa 7,6 stopnje. Časniki so poročali, da so seizmologi potres napovedali, da so prebivalce pravočasno izselili in da ni bilo žrtev. O tem, kako na Kitajskem napovedujejo potrese, kako je organizirana protipotresna služba in kakšne elemente pri napovedovanju potresov upoštevajo, poroča revija »Le Courrier«, ki jo izdaja UNESCO v Parizu. Poročilo, ki ga je na medvladni konferenci UNESCO dal kitajski strokovnjak Liu Jing-jung, se nanaša na potres, ki je prizadel Kitajsko 4. februarja lani. Poročilo ponatiskujemo v verziji, ki jo je za širšo javnost pripravil Dan Behrman.

Mednarodna srečanja znanstvenikov ostanejo včasih v trajnem spominu: na sedežu UNESCO v Parizu smo pred kratkim prvič lahko slišali, da je bilo mogoče predvideti močan potres in o pravem času evakuirati prebivalstvo. Poročilo je predložila Kitajska na medvladni konferenci o potresnih pojavih, in sicer na seji, ki je bila posvečena napovedovanju potresnih sunkov.

Liu Jing-jung, direktor državnega seizmološkega inštituta, ki je vodil kitajsko delegacijo, je obrazložil, kakšne metode so uporabili, ko so napovedali potres v provinci Leao-ning. Do potresa v tej provinci je prišlo 4. februarja 1975, potres pa je dosegel jakost 7,3 stopnje po Richterjevi lestvici. (Ta lestvica rabi za določanje moči potresnega sunka. Vsaka številka na njej obeležuje desetkrat večjo moč kot številka pred njo in tridesetkrat večjo energijo, ki se je sprostila, kakor številka pred njo. Potresni sunek, ki ga označujejo s številko 2, je komaj zaznaven; pri peti stopnji lahko povzroči potresni sunek manjšo škodo, pri sedmi hudo. Osma stopnja obeležuje že zelo močan potres.)

Kitajska delegacija je tudi obrazložila, s kakšnimi napori so na Kitajskem vzpostavili in razvili seizmološko omrežje. Napori za uresničitev tega programa so bili enaki naporom, ki so jih vložili za uresničitev »programa Apollo«. Vse se je začelo ob hudem potresu, ki je leta 1966 prizadel Hsingtai v provinci Ho-pei. Takrat je zdaj že pokojni premier Ču En-lai določil, da je treba dati razvoju seizmologije prednost.

Sedaj ima Kitajska 10.000 poklicnih seizmologov in 100.000 amaterjev, ki vsi delujejo v seizmološkem omrežju. Le-to obsega 17 seizmoloških centrov in 300 regionalnih seizmoloških postaj. Kitajci so v opazovanje potresnih pojavov vpregli tako rekoč vse plasti ljudstva. Med amaterske opazovalce so vključili kmete, delavce, učitelje, telefoniste in radioamaterje: strokovnjakom ob strani je bilo treba postaviti preproste državljane.

Že od samega začetka so postali pozorni na provinco Leao-ning. Strokovnjaki so namreč dognali, da se epicentri manjših potresnih sunkov, ki so sledili velikemu potresu v Hsingtaiju, selijo proti severovzhodu, to je proti Leao-ningu, območju z močno industrijo in gosto naseljenim prebivalstvom. Leta 1970 so sklenili, da bodo to provinco zelo pozorno nadzorovali.

Uporabili so vse tehniške pripomočke, ki jih premore znanost o potresih. Začeli so proučevati potresne sunke v preteklosti in lokalno geodezijo. Ko so proučevali veliko razpoko med zemeljskimi plastmi, ki je zazijala med septembrom 1973 in junijem 1974, so ugotovili, da se je površina tal tam dvigala dvajsetkrat hitreje kakor v normalnih okoliščinah in da se je nagnila v smeri severo-zahod. V istem obdobju so ugotovili spremembe v magnetnem polju na tem območju, postaje, ki na obali proučujejo in nadzirajo plimo in oseko, pa so ugotovile, da se je dvignila gladina morja v zalivu Leao-tong. In naposled: leta 1974 so v provinci Leao-ning našteli petkrat več potresnih sunkov manjše moči kakor v letih pred tem.

Na podlagi vseh teh ugotovitev se je vlada odločila opozoriti prebivalstvo, da se pripravlja nevaren in hud potres. Vendar pa še nihče ni mogel napovedati, kdaj bo do potresa prišlo. Zato so iskali dodatne simptome. Na primer spremembe v obnašanju živali. Iz poročila kitajske delegacije na konferenci v Parizu je razvidno, da so takšne simptome opazovali že v preteklosti.

Dne 18. julija 1969, ko je potres 7,4 stopnje prizadel Po-hai, je na primer čuvaj v živalskem vrtu v Tien-cinu opazil, da se njegovi tigri obnašajo nenavadno, in to dve uri pred potresom. Takoj so obvestili lokalne seizmologe, da »utegne priti v kratkem do hudega potresnega sunka«.

Septembra 1972 je neka seizmološka ekipa napovedala potresni sunek v Sečuanu, potem ko je dobila poročila o nenavadnem obnašanju živali: kure so bile nemirne, prašiči niso hoteli v svinjake, konji in ovce so začeli brezglavo begati v vse smeri ... Kitajci so prepričani, da lahko preprosti ljudje prinesejo zelo dragocene in koristne podatke, bodi o obnašanju živali, bodi o gladini podtalne vode.

Prav takšne simptome so decembra 1974 zaznali v provinci Leao-ning. V štirih komunah se je voda v vodnjakih skalila in postala blatna; na gladini so se razblinjali zračni mehurčki. Iz lukenj so pribežale miši in podgane. Kače, ki so spale zimsko spanje v svojih gnezdih, so prilezle na plano, na led in sneg. Potem je 17 kilometrov od mesta Hai-čeng prišlo do potresnega sunka 4,8 stopnje. To je bilo za oblasti znamenje, da se pripravlja nov, močnejši potresni sunek. Lokalno prebivalstvo je bilo že prej na »manevrih za primer potresa« poučeno, kaj mu je storiti. Tokrat so sprožili široko kampanjo, med katero so prav vsako družino poučili, kako ji je ravnati, če bi prišlo do potresa.

Poročilo kitajske delegacije je sicer znanstveno, bere pa se kakor podlistek v nadaljevanjih: »In potem ..?« se vsakič vpraša bralec. Torej februarja so se živali še kar naprej obnašale vse prej kot normalno. V vodnjakih pa so se začeli kazati še drugi simptomi »nereda« pod zemljo: 22 vodnjakov je postalo arteških. Neka postaja za nadzor nad vročimi vrelci je tudi ugotovila »nered«: izvir vročega vrelca se je trikrat prekinil. Poročilo kitajske delegacije pravi, da so najpomembnejši simptom opazili v komuni Čao-zihe v provinci Ju-nan: iz ledu so kakor gejziri brunnili na plano curki vode in plina.

Ritem dogajanja je bil čedalje hitrejši. Dne 2. februarja je neka seizmološka postaja registrirala, da se je nenadoma občutno znižala naelektrenost zemlje. Neka druga postaja je zaznala, da se nagibanje tal premešča proti jugozahodu.

Bralec hoče seveda zvedeti, kaj je bilo tisto, na podlagi česar so Kitajci prišli do ugotovitve, kdaj bo potresni sunek stresel zemljo. Po vsem videzu je bilo takole: serija manjših potresnih sunkov, ki so se začeli 1. februarja, in to na območju, ki dotlej ni veljalo za potresnega. Upoštevajoč lokacijo teh potresnih sunkov in smer, v kateri so se razširjali »valovi P« teh potresnih sunkov (»val P«: potresni val, ki najprej stisne skalne plasti, potem pa se te plasti premaknejo v isti smeri kakor val), so seizmologi sklepali, da vsa ta znamenja napovedujejo veliko močnejši potresni sunek, ki bi utegnil prizadeti pokrajino Hai-čeng Jing-keu. Znanstveniki so o svojem dognanju obvestili lokalno oblast. Uro in pol pozneje je bil v Hai-čengu sestanek, na katerem so se odločili, da je napočil čas, ko bodo »protipotresne manevre« zares izvedli: takoj so ukazali, da je treba pripraviti provizorične barake, evakuirati bolnike iz bolnišnic; organizirali so prevozna sredstva in rekli ljudem, naj imajo pri sebi, kar je najnujnejše za življenje; sestavili so zdravstvene ekipe in začeli prepričevati ljudi, naj se izselijo iz bivališč, starce in nemočne osebe pa naj odpravijo na bolj varna mesta.

Jing-hu ima 3470 prebivalcev. Nikomur se ni nič zgodilo, čeprav je potres od 801 hiše popolnoma porušil 82 zgradb, in to v eni ulici.

»Vendar pa je,« nadaljuje kitajsko poročilo, »potres prizadel nekatere komune ali nekatere brigade. V brigadi Šipeng-ju dva člana komune pod vplivom zastarele miselnosti nista verjela v napoved, da bo prišlo do hudega potresa: zvečer, 4. februarja sta družinska poglavarja pripeljala svoje otroke spet v hišo, da bi spali kot običajno ... Od 3400 članov te brigade so izgubile življenje 3 osebe, ko se je stresla zemlja.«

To je Kitajce pripravilo do naslednjega spoznanja: da bi bilo manj žrtev, ki jih povzročajo potresi, ni dovolj, da dokaj natančno napoveš potres; hkrati s tem je treba poučiti in prepričati tudi ljudi, izpostavljene takim tveganjem in nevarnostim; treba je poskrbeti, da seizmografski podatki in izsledki do katerih pridejo na protipotresnih postajah, ne ostanejo v ozkem krogu znanstvenikov, ki se ukvarjajo s potresnimi pojavi. Problem ima torej tudi človeško, ne samo znanstveno razsežnost: »Seizmologijo je treba obravnavati kot nalogo, ki jo morajo opravljati tako ljudske množice kot ekipe državnih strokovnjakov.«

Enako je menil Resnar Stefansson iz islandskega meteorološkega zavoda. Poročal je, da je konec leta 1975 »cel roj« potresnih sunkov prizadel severni del njegove dežele. V enem mesecu so jih brez seizmoloških naprav zaznali vsaj 10.000; nekateri od teh so bili četrte stopnje in še močnejši. Dne 25. decembra 1975 je Stefansson lahko sporočil rejcem ovas, da se ni več bati močnejših potresnih sunkov. Na konferenci je Stefansson vztrajal pri tezi, da je treba prebivalstvo informirati in ga »vključiti v stvar«: »Razložiti je treba drugim, kar veš sam, in obvestiti je treba ljudi, kaj se dogaja. Če se bo izkazalo, da so se strokovnjaki motili, jim ljudje tega ne bodo zamerili.«

To je posebej pomembno za Kitajsko, kajti tam so območja, izpostavljena potresom, izredno gosto naseljena. Prav na Kitajskem je bil potres, ki je v vsej zgodovini povzročil največ človeških žrtev: to je bil potres leta 1556, ko je v Huš-hsienu v provinci Pansi terjal 820.000 človeških žrtev.

Kitajska tradicionalna hiša ima močno, masivno streho, ki dobro varuje pred viharji in plohami, lahko pa postane usodna ob potresu. Če bi te strehe hoteli prilagoditi, da bi kljubovale tudi potresnim sunkom, bi to zelo dolgo trajalo. Najboljša varnost je torej v tem, da katastrofo prej napoveš.

Kitajska delegacija je na konferenci v Parizu izjavila, da napovedo sedaj na Kitajskem več kot deset potresov, močnejših od pete stopnje. Toda to je samo »skromen odstotek« potresov, do katerih v resnici pride, kajti oddaljena območja na zahodu dežele pošiljajo samo malo podatkov in izsledkov.

Tudi v drugih državah so se lotili raziskav, kako napovedati potres: predvsem na Japonskem, v ZSSR in ZDA. Nekatere rezultate teh raziskav so navedli na konferenci. Dr. Robert Hamilton ameriškega »Geological Survey« je poročal, da so razpoko med zemeljskimi plastmi San Andreas v Kaliforniji opremili s 50 znanstvenimi napravami, ki so jih namestili v globini in skoraj na površini; naloga teh naprav je meriti nagib te razpoke. Po drugi plati pa so namestili laserski sistem, ki je sposoben ugotoviti deformacije tal za en centimeter, in to med dvema točkama, 10 kilometrov oddaljenima druga od druge.

Merjenje naklona je dalo doslej še najbolj obetavne rezultate. Od novembra 1974 so bili na območju San Andreasa v Kaliforniji trije potresi četrte stopnje ali močnejši. Pred vsakim so instrumenti pokazali enako anomalijo: merilne naprave so zaznamovale naklon tal, ki je trajal, dokler ni prišlo do potresnega sunka.

Dan Behrman

KOLESARSTVO

21. ETAPA GIRA

Gimondi prvi v domačem mestu Skupna lestvica brez sprememb

Danes velika priložnost za Gimondija v etapi na kronometer (28 km)

BERGAMO, 11. — Današnja etapa je imela precej nepričakovan potek. Čeprav so morali tekmovalci prevoziti kar štiri leteče cilje za «Veliko gorsko nagrado» se je na cilju predstavila enotna skupina kar 24 tekmovalcev, ki je vsa prispela v istem času. Med tekmovalci te skupine pa si je zmago priboril Gimondi, kar predstavlja tudi precejšnje presenečenje, pa čeprav mu je ta podvig uspel prav v njegovem domačem mestu.

Z doseženim rezultatom sta bila najbolj zadovoljna De Muynck (ki je kljub padcu ohranil roza majico) in Gimondi, ki ima zdaj idealno priložnost, da si v jutrišnji etapi na kronometer (28 km) spet priboril prvo mesto na skupni lestvici in s tem praktično tudi osvoji letošnji «Giro».

Današnja etapa je bila v celoti precej razgibana, vendar pa resnejših pobud ni bilo. Med tistimi, ki so vozili dokaj dobro, je bil tudi Merckx, kateremu se zdravje očividno popravlja in bo jutri vsekakor med favoriti za etapno zmago.

Lestvica današnje etape je taka:

1. Gimondi (It.), ki je prevozil 238 km dolgo pot v 7.44'53" s p.h. 30,713 km na uro. V njegovem času so prispeli še:
2. Eddy Merckx (Bel.)
3. Baronchelli (It.)
4. Moser (It.)
5. Panizza (It.)
6. Esparza (Šp.)
7. Zilioli (It.)
8. Vandi (It.)
9. De Muynck (It.)
10. Fabbri (It.)
11. Mendes (Port.)
12. Riccomi (It.)
13. Lora (It.)
14. Poggiali (It.)
15. Pugliese (It.)

Skupna lestvica po 21. etapi:

1.	De Muynck Jona	117.02'00"
2.	Felice Gimondi	po 25"
3.	Fausto Bertoglio	32"
4.	Moser	1'53"
5.	G.B. Baronchelli	2'02"
6.	Panizza	2'52"
7.	Vandi	4'19"
8.	Riccomi	7'40"
9.	Pujol	8'13"
10.	Merckx	8'25"
11.	Bellini	
12.	Poggiali	
13.	Andiano	
14.	Fabbri	
15.	Houbrechts	

Končna lestvica za «Veliko gorsko nagrado»:

1.	Oliva (Šp.)	535
2.	Gandarias (Šp.)	390
3.	Moser (It.)	270
4.	Fabbri (It.)	210
5.	Panizza (It.)	195
6.	Baronchelli (It.)	185
7.	Merckx (Bel.)	145
8.	Esparza (Bel.)	125
9.	Guadrini (It.)	110
10.	Zilioli (It.)	105
11.	Bertoglio (It.), Gimondi (It.) in De Muynck (Bel.)	100

NOGOMET

ZARADI ZNANE AFERE

Globa za Lazio

MILAN, 11. — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je danes izrekla sodbo v zvezi z znano «zadevo Lazio». Tehnični direktor Lazia Lovati je dobil zaradi poskusa podkupnine enoletno prepoved opravljanja kakršnekoli funkcije v okviru FIGC, Lazio pa bo moral plačati 20 milijonov lir globe.

* * *

TOULONE, 11. — V izločilnem delu mednarodnega nogometnega turnirja mladih reprezentanc je Belgija igrala s Portugalsko 0:0, Bolgarija pa s Francijo 3:3.

TENIS

PARIZ, 11. — V finale mednarodnega teniškega prvenstva Francije v Parizu sta se med ženskimi posameznicami uvrstili Britanka Barker in Čehoslovakinja Tomanova. Prva je premagala Romunko Ruzici s 6:3, 1:6 in 6:2, druga pa Romunko Mihai s 7:5 in 7:6.

V finalu moških dvojic sta danes zmagala Amerikanca MacNair in Stewart, ki sta odpravila Mehikanca Ramireza in Amerikanca Gottfrieda s 7:6, 3:6 in 6:1. S to zmago sta zaslužila vsak skoraj pet milijonov lir.

KOŠARKA

RIM, 11. — Na letošnjih olimpijskih igrah bodo Italijo zastopali naslednji košarkarji: Renzo Bariviera, Gianni Bertolotti, Ivan Bisson, Giuseppe Brumatti, Fabrizio Della Fiori, Giulio Iellini, Pierluigi Marzorati, Dino Meneghin, Carlo Recalcati, Luigi Serafini, Luciano Vendemini, Marino Zanatta.

Kontovelov košarkarski odsek je letos zelo prizadeven. Danes bodo Kontovelci gostili na svojem igrišču tudi «Turnir prijateljstva»

NOGOMET

V 2. AMATERSKI LIGI

Zahtevna naloga za naša moštva

Vsi jutrišnji nasprotniki slovenskih enajsteric bodo odločno merili na zmago

Jutrišnje (predzadnje) povratno kolo 2. AL bo precej zanimivo. Zarja in Primorje bosta igrala z ekipama, ki se še borita za obstanek v ligi (Fogliano, Flaminio), Križani pa se bodo doma sprijeli z Isonzom, ki je sicer na 2. mestu, a še vedno meri na končno zmago.

Primorje — Flaminio

Prosečani bodo jutri zadnjič igrali doma. V zadnjih tekmah so popolnoma popustili, saj so v petih srečanjih odnesli le eno točko. Upajmo, da se bodo vsaj jutri dostojno poslovili od svojih navijačev, vendar pa bo to precej težko, ker igra Flaminio trd nogomet, njegovi igralci pa tudi ne štedijo s prekrški. Tudi tradicija je na strani Tržačanov, katere Prosečani na svojih tleh še niso premagali.

Fogliano — Zarja

Tudi Bazovce čaka naporna tekma. Fogliano se namreč skupno s Flaminiom, De Macorijem in S. Anno še vedno bori za rešitev, zato bo jutri gotovo meril le na zmago. Vendar so Bazovci trenutno v zelo dobri formi (3. na lestvici) in gotovo ne bodo razočarali svojih navijačev, pa čeprav bi iz te tekme odnesli le remi.

Vesna — Isonzo

Vesnin nasprotnik Isonzo je preteklo nedeljo v zaostali tekmi s S. Anno remiziral in s tem omogočil Libertasu, da je prevzel vodstvo na lestvici. Ker lahko Isonzu le še zmaga prinese prvenstvo, je razumljivo, da bo ta ekipa jutri napela vse sile, da bi si jo priborila. Je usoda Vesne torej zapečatena? Križani trenutno sicer res niso v najboljši formi, toda na lestvici nimajo nobenih težav, ne ambicij, zato bodo lahko zaigrali mirneje od svojih nasprotnikov. Poleg tega bo imela Vesna tudi prednost domačega igrišča.

* * *

V ostalih tekmah predvidevamo remi med Aurisino in Edile Adriatico, zmago Costalunge nad Sagradom, uspeh S. Anne proti Rosandri, remi v tekmi Villesse — De Macori ter zmago Libertasa nad Campanellami.

H. V.

ZSŠDI obvešča, da bo odslej urad v Trstu odprt vsak dan. od 8. do 14. ure in ob torkih in petkih tudi popoldne, od 18. do 20. ure.

Čeprav le počasi, pa vendarle raste tudi število tekmovanj za naše najmlajše, ki se udejstvujejo ob najrazličnejših priložnostih. Na sliki vidimo skupino najmlajših športnikov, ki so se pred časom udeležili tekmovanja v okviru proslav 100-letnice Cankarjevega rojstva

Totocalcio

Inter - Verona	1		
Fiorentina - Milan	X		
Napoli - Sampdoria	1		
Atalanta - Brindisi	1		
Avellino - Catania	1	X	
Brescia - Genoa	X	2	
Catanzaro - Foggia	1	X	2
L.R. Vicenza - Spal	1	X	
Modena - Varese	X		
Novara - Piacenza	1	X	
Palermo - Ternana	X	1	2
Pescara - Reggiana	2		
Sambenedett. - Taranto	1		

TOTIP

1. — prvi	1	1
drugi	X	2
2. — prvi	1	X
drugi	X	1
3. — prvi	X	1	X
drugi	X	X	1
4. — prvi	1	2	
drugi	2	1	
5. — prvi	1	2	
drugi	2	1	
6. — prvi	1	X	
drugi	X	1	

KOŠARKA

TURNIR PRIJATELJSTVA

Na današnjem Kontovelovem turnirju Marles iz Maribora glavni favorit

Igrali bodo še: Kontovel, Bor in Breg - Zjutraj prijateljska tekma najmlajših

ŠD Kontovel bo ob zaključku letošnje nadvse bogate in uspešne sezone priredilo danes mednarodni košarkarski turnir za dečke (letnik 1962), ki je že postal tradicionalni «Turnir prijateljstva».

Stalen gost na Kontovelu je Marles iz Maribora, s katerim je naše društvo navezalo tesne stike. Mariborčani bodo tudi na tem turnirju glavni favoriti, čeprav so tudi Kontovelci v tej kategoriji letos v prvenstvu dokazali, da sodijo med najmočnejše peterke v Trstu. Kontovel se je namreč tudi v tem prvenstvu uvrstil v finale.

Poleg teh dveh ekip bosta igrala še Bor in Breg.

Borovci se bodo v prvem srečanju pomerili z mariborskim Marlesom. Za Percove varovance bo današnje srečanje edinstvena priložnost, da si naberejo novih izkušenj za bodoče nastope.

Brežani se bodo pomerili s Kontovelci. Čeprav Bregovi košarkarji nimajo možnosti za uspeh, saj sta trenutno Valter Ban in Pavel Bukavec za Brežane neustavljiva, pa je važno dejstvo, da se košarkarji iz dolinske občine udeležujejo takih turnirjev.

Že zjutraj pa bo tudi srečanje v minibasketu, ki bo tako dopolnilo Kontovelov «košarkarski dan». Na igrišče bodo namreč stopili košarkarji letnika 1964 in mlajši, od Kontovela in Brega.

Spored

10.00 Kontovel - Breg (minibasket - izven konkurence)
15.00 Marles - Bor
16.00 Kontovel - Breg
17.00 Finale za 3. mesto
18.00 finale za 1. mesto
Sledilo bo nagrajevanje

1. MOŠKA DIVIZIJA

V 12. kolu 1. moške divizije bo jutri v skupini A Bor gostoval pri ekipi San Sergio, ki sodi med boljše peterke v tem prvenstvu. Borovci so v zadnjih nastopih s prikazano igro in z rezultati prijetno presenetili. Štokljevi varovanci so trenutno v odlični formi ,zato bi lahko tudi jutri poskrbeli za presenečenje.

V B skupini bo Polet tokrat počival, Kontovel pa bo igral s skromno ekipo Staranzano in je pričakovati, da bodo Peter Starc in drugi osvojili tretji prvenstveni par točk.

edko

NAMIZNI TENIS

DANES IN JUTRI V NOVARI

Povratni del prvoligaškega prvenstva za ŠK Kras ni prišel ob pravem času

Zaradi šolskih obveznosti Krasovih igralk bo ta nastop precej improviziran

Po tolikih odgoditvah in zavlačevanju bodo danes in jutri odigrali v Novari (s šestmesečno zamudo!) povratni del ženskega namiznoteniškega prvenstva A lige. Kot znano, vodi v severni skupini po prvem delu tekmovanja ekipa ŠK Kras iz zgoniške občine, ki je edina še nepremagana, sledijo pa ji Bacigalupo Terni, CSI Milan, Esperia Como in Julia Trst. Tekmovanje se bo odvijalo, vsaj kar se Krasovega tabora tiče, ravno ob najbolj nepravem času, saj so še vsa dekleta zasedena s šolskimi obveznostmi. Upamo, da je to stanje le gol slučaj in ne gre za načrtno mahinacijo v Krasovo škodo, ker bi v tem primeru tekmovanje res izgubilo vse športne vrednote.

Pa poglejmo si pobliže položaj posameznih Krasovih igralk. Sonja Miličeva je v zadnjih 10. dneh opravila vrsto izpitov na VŠTK v Ljubljani in prav prihodnji torek bo morala spet pred ocenjevalno komisijo. Zato ni novopečena državna prvakinja v zadnjih dveh tednih sploh prijela za lopar in edino upanje je v tem, da bo znala s svojo izkušenostjo in rutino vseeno odločiti posamezne dvoboje v svojo korist, čeprav so njene nasprotnice zelo nevarne. Standardni igralki Vesnaverjeva in Žigonova imata še vedno izpite na strokovnem zavodu, zato včeraj nista odpotovali v Novaro in če jima bo komisija šla na roko, bosta prosti komaj danes opoldne, nakar ju bo treba s hitrim vozilom odpeljati v piemontsko mesto. Razumljivo je, da bosta prispeli na kraj tekmovanja utrujeni in živčni, zato imamo lahko določene pomisleke o njuni rentabilnosti. Skupno z Miličevo sta včeraj opoldne odpotovali v Novaro Rebulova, ki zadnji mesec ni trenirala zaradi šolskih obveznosti, in Blažinova, ki se pripravlja na veliko maturo. Da bo slika res popolna, naj navedemo, da ima trener Miha Derganc v ponedeljek izpit na univerzi in bo zato zapustil svoje varovanke že drevi.

Perspektive torej res niso rožnate, saj bo Kras moral odigrati prav ključne tekme ali z okrnjeno postavo ali bodo nastopile utrujene igralke, tako da so izidi tega povratnega dela A lige res prava neznanka. Najnevarnejša je slej ko prej ekipa Bacigalupo Terni, za katero bo tokrat nastopila tudi reprezentantka Cardinalijeva. To srečanje bo dejansko odločalo o prvem mestu v severni skupini: v primeru zmage v neposrednem dvoboju bi si Kras že predčasno zagotovil končno 1. mesto na lestvici, če pa se bo zmaga nasmehnila umbrijskim igralkam in bosta obe ekipi odpravili vse ostale nasprotnike, bo potreben dodatni medsebojni dvoboj za določitev končnega zmagovalca, ki ga bodo odigrali najbrž že v nedeljo popoldne v Novari. Tudi ekipa CSI Milan, za katero nastopa med drugimi reprezentantka Saporettijeva, predstavlja težko oviro, medtem ko bi ne smele predstavnice iz Coma in tržaške Julie delati našim dekletom prevelikih preglavic.

Začetna posava Krasa za prvo in morda tudi za drugo srečanje bo sledeča: Miličeva, Blažinova in Rebulova, nakar se jim bosta pridružili še Vesnaverjeva in Žigonova.

Tekmovalni spored je takle: danes ob 9. uri Kras - Julia Trst in ob 19. uri Kras - Bacigalupo Terni, jutri zjutraj pa bodo ob 8.30 odigrali Kras - Esperia Como in ob 11. uri Kras - CSI Milan.

Krasovim dekletom želimo, da bi kljub tako neugodnim okoliščinam še enkrat pokazale vse svoje znanje in obdržale vodilno mesto, ki jim po tehnični vrednosti tudi pritiče.

- bs -

ODBOJKA

ŠPACAPANOV MEMORIAL

OLYMPIA IN TORRIANA FINALISTA

Na odbojkarskem turnirju za «Pokal P. Špacapana» v Gorici je sinoči Olympia po zelo dobri igri premagala Kennedy z 2:0, prav tako z 2:0 pa je tudi Torriana odpravila Bor, vendar pa brez borbe, ker so borovci prispeli na igrišče s premajhnim številom igralcev.

V finale, ki bo na sporedu drevi ob 21. uri na igrišču Katoliškega doma v Gorici, sta se tako uvrstili šesterki Olympie in Torriane. Pred tem bo še srečanje za 3. mesto, v katerem bo Kennedy igral proti Domu (ki bo nadomestil Bor).

P. T.

ATLETIKA

V ČETRTEK NA KOLONJI

Lep uspeh Lonjercev

V četrtek je bil na šolskem stadionu na Kolonji atletski troboj za naraščajnike. Nastopali so tudi člani lonjerskega športnega društva Adria in sicer v dveh kategorijah.

V B kategoriji, kjer je bilo 25 nastopajočih, se je Zudek uvrstil na deseto mesto s temi časi: v teku na 80 metrov 11'6, v skoku v višino 1,20 m, v metu krogle 5,94 m, kar je predstavljalo njegov osebni rekord. Skupno je zbral 60 točk.

V A kategoriji je nastopalo 40 udeležencev. Tukaj so člani Adrie zabeležili boljše rezultate. Renato Gombač je bil 9. s temi rezultati: 11'87 v teku, 1,30 m v skoku v višino, 10,09 m v krogli: ta rezultata predstavljata njegov osebni rekord. Skupno je zbral 250 točk; enajsti je bil Blokar s 134 točkami in s temi rezultati: 11'7 na 80 metrov, v skoku v višino je zgrešil, osebni rekord pa je postavil v metu krogle z 10,18 m.

R. P.

* * *

Jutri bo v Trbižu mednarodno atletsko tekmovanje za pokal mesta Trbiža, kjer bo za Adrio nastopal tudi Ruzzier in sicer v metu kopja. Tekmovanje se bo pričelo ob 15.30.

R. P.

NOGOMET

RIM, 11. — V četrtek bo v Pescari mednarodno nogometno srečanje vojaških reprezentanc Italije in Sudana.

* * *

Gonella v Beogradu

BERN, 11. — Finalno srečanje za evropski pokal 20. t.m. v Beogradu bo sodil italijanski sodnik Sergio Gonella.

AVTOMOBILIZEM

LE MANS, 11. — Jutri ob 16. uri bo start 24-urne mednarodne avtomobilske dirke Le Mans. Glavni favorit tega tekmovanja je avtomobilska hiša Porsche. Skupno bo startalo 55 vozil.

KOLESARSTVO

DIRKA VETERANOV

Adria jutri v Bazovici

Jutri ob 15.00 bo v Bazovici kolesarska dirka veteranov na kateri bodo nastopali tudi člani lonjerske Adrie Marušič, Macarol, Maver in Bonano. Prog. bo naslednja: Bazovica - Opčine - Sesljan - Mavhinje - Gabrovec - Prosek - državna cesta 202 - Obelisk - kamnolom Faccanoni Nova cesta - Bazovica - Opčine - Križ - državna cesta 202 - Obelisk kamnolom Faccanoni - Nova cesta - Bazovica, kjer bo cilj po 85 kilometrih. Proga je zelo naporna. Lonjerski tekmovalci upajo, da se bodo dobro odrezali tudi tokrat. Predvsem upa na dobro uvrstitev Maver, saj je proga primerna zanj.

R. P.

DOMAČI ŠPORT

DANES
SOBOTA, 12. junija 1976

NAMIZNI TENIS
ŽENSKA A LIGA
9.00 v Novari
Nastopa tudi Kras

NOGOMET
2. AMATERSKA LIGA
17.00 v Foljanu
Fogliano — Zarja

KOŠARKA
TURNIR PRIJATELJSTVA
15.00 na Kontovelu
Organizira ŠK Kontovel

ATLETIKA
NARAŠČAJNIŠKO DEŽELNO PRVENSTVO
16.30 v Gorici
Nostopa tudi Bor

JUTRI
NEDELJA, 13. junija 1976

NOGOMET
2. AMATERSKA LIGA
16.00 na Proseku
Primorje — Flaminio

* * *

16.00 v Križu
Vesna — Isonzo

* * *

NAJMLAJŠI
11.45 v Trstu, Ul. Flavia
San Vito — Primorje

* * *

«PIŠČANCI»
12.00 v Dolini
Rosandra — Union

KOŠARKA
1. DIVIZIJA
9.30 v Trstu, Ul. Petracco
S. Sergio — Bor

* * *

9.30 na Kontovelu
Kontovel — Staranzano

ATLETIKA
NARAŠČAJNIŠKO DEŽELNO PRVENSTVO
8.30 v Gorici
Nastopa tudi Bor

* * *

MEDNARODNI MITING
14.30 v Trbižu
Nastopata tudi Bor in Adria

NAMIZNI TENIS
ŽENSKA A LIGA
8.30 v Novari
Nastopa tudi Kras

KOLESARSTVO
DIRKA VETERANOV
15.00 v Bazovici
Nastopa tudi Adria

OBVESTILO

Teniški klub Gaja obvešča udeležence mladinskega začetniškega teniškega tečaja, da se bodo vaje pričele v sredo, 16. t.m., ob 10. uri na društvenih igriščih v Padričah. (Postajališče avtobusa št. 39 v neposredni bližini igrišč TK Gaja — odhod iz Ul. Cicerone ob 9.40). Vpis je možen tudi ob samem pričetku tečaja.

Maks Zadnik

ISTRSKI ODRED 71.

(ODLOMKI IZ KNJIGE V AVTORJEVEM IZBORU)

Po četah je bilo čedalje več bosih, za vojaško službo neopremljenih in nesposobnih borcev. Zato je po 15. oktobru hitro raslo število obolenj: prehladi, vnetja pljuč, garjavost... Temu pa se je sredi oktobra pridružil še hud sovražni pritisk v Brkine, kar je razmere še poslabšalo».

Štab 4. bataljona je bil tedaj dokaj delaven, vendar pa razen pri napadih na železnice premalo ofenziven. Iskal je nove akcijske možnosti, zato je že 28. septembra pozval iz vsake čete tri najboljše strelce, izmed katerih naj bi bil eden oborožen z brzostrelko, dva pa s puško. Ustanovil je ostrostrelski oddelek in mu ukazal, naj napada sovražnikove stražarje in oficirje v bližini postojank. Oddelek je sicer izvedel nekaj uspelih akcij, ker pa je primanjkovalo ostrostrelskih pušk in samoiniciativnih, hladnokrvnih ostrostrelcev, se ni kaj prida uveljavil.

BOJ 1. ČETE IN BATALJONSKEGA ŠTABA PRI BARKI

V okolico Divače je prispel konec septembra z italijanskega bojišča na počitek pionirski bataljon nemške 71. pehotne divizije. Njegovi pripadniki so bili tako kot večina tedaj z italijanskega bojišča prispelih enot zelo slabo hranjeni. Lačni so prosili po vaseh hrano in jo kupovali, še pogosteje pa kradli in ropali po hišah in poljih. V Rodiku in na Topolcu so hodili kar samovoljno na njive kopat krompir. To so počeli tudi v Vremski dolini in na Pivki, medtem ko so v Javorju kradli hrano po hišah, v Slivju pa lovili in streljali kokoši.

Dne 3. oktobra je prišel okoli 9. ure iz Lokve čez Zavrhek na Barko oddelek 53 nemških vojakov, oboroženih s težkim in nekaj lahkimi mitraljezi. Da bi nemoteno plenili, so Nemci najprej zavarovali dohode v vas na višinskih točkah jugovzhodno od naselja. Tisti dan je patruljirala od Barke proti Divači in Vremski dolini šestčlanska patrulja 1. čete 4. bataljona, ki pa je bila prav tedaj, ko je šla nemška kolona skozi Zavrhek proti Barki, v Naklem, stran od te ceste. Zato sovražnikov ni opazila in se ni z njimi spopadla. Ko pa je bila o tem obveščena, se je takoj vrnila proti Barki in prva napadla nemške zasede zahodno od vasi, v Stranah. Medtem je bil o sovražnem vdoru obveščen tudi štab bataljona. Zato je takoj zbral preostali del 1. čete in del borcev iz bataljonskega štaba. Priključilo pa se jim je tudi kakšnih 15 tovarišev iz komande mesta Materija. S približno 30 borci je komandant bataljona Franc Centa organiziral napad na nemški oddelek. Vnel se je oster boj, ki je trajal štiri ure. Borci 4. bataljona, ki jih je bilo manj kot Nemcev, so drzno jurišali. Nemci pa so se branili za kraškimi zidovi, skalami in drugimi naravnimi zakloni. Prva četa je napadala s tremi lahkimi strojnicami, 4 brzostrelkami, puškami in protitankovsko puško. Posebno učinkoviti so bili istrelki protitankovske puške, ki so prebijali kraške zidove, izza katerih so Nemci streljali. Te so najprej prisilili k umiku v vas, nato pa so jih pognali proti Vremski dolini. Patrulja 1. čete, ki je s severne strani prva vdrla v naselje, je lahko napadla le še sovražnikovo zaščitnico.

Štab 4. bataljona je poročal, da sta bila dva nemška vojaka hudo ranjena, zaplenili pa so jim eno mavzerico, v boju pa so uporabili 1650 nabojev streliva. Izmed bataljonovih borcev pa sta bila hudo ranjena v noge komandir 1. čete Ivan Bizjak in poročnik Anton Mlakar.

Po boju na Barki so bile čete do 14. oktobra spet pretežno zaposlene z napadi na železnico, varovanjem brkinskega območja ter prevozi in prenosi materiala iz Brkinov na Pivko za enote VII. korpusa. Tem so 3. oktobra odpeljali tudi sod bencina. Pri transportih blaga so intendanti uporabljali tudi bataljonsko tovorno živino: 2 konja in 6 mul. Prosti čas pa so četna poveljstva vestno izkoriščala za organizacijo tekmovanj v spoznavanju in rabi orožja, za intenzivno vojaško urjenje in politično vzgojo, pri kateri so tedaj z navdušenjem razpravljali zlasti o Titovem zgodovinskem govoru 12. septembra 1944. leta 1. dalmatinski brigadi na Visu, ko je izrazil odločno in nedvoumno pripravljenost jugoslovanskih narodov, da osvobodijo Primorsko, Istro, Trst in dalmatinske otoke ter jih priključijo Jugoslaviji. Tedaj so si vsi borci zapomnili in ponavljali Titovo geslo:

«Tujega nočemo, svojega ne damo!»

V začetku oktobra se je v enotah 4. bataljona in na njegovem operativnem območju zvrstilo še nekaj pomembnih dogodkov, ni se pa še bil spremenil odnos nekaterih višjih štabov do borcev in enot bivšega Istrskega odreda glede zahtev za izročanje avtomatskega orožja, nabavljanje raznega blaga itd. Tako je štab 18. divizije 4. oktobra pismeno zahteval, da mu mora štab 4. bataljona 9. brigade po prinašalcu dopisa takoj in brezpogojno izročiti tri brzostrelke iz svoje oborožitve in čimprej nabaviti ter mu pripeljati 1000 kg soli. Štab 4 bataljona takim zahtevam iz objektivnih razlogov ni mogel ugoditi, zato je 7. oktobra obe odklonil z utemeljitvijo, da ima zaradi kritičnih razmer še za svoje potrebe premalo avtomatskega orožja in mu je zato iz štaba VII. korpusa obljubljeno nekaj brzostrelk. Glede soli pa mu je sporočil, da je nima in da je toliko ni mogoče nabaviti, ker je sovražnik zelo poostril nadzor nad nakupi in prevozi. Nato je o zahtevi divizijskega štaba obvestil tudi štab VII. korpusa.

Štab VII. korpusa je v začetku oktobra 1944 zbiral v podrejenih enotah mornarje, da bi jih vključil v mornariške enote NOVJ. V štabu 4. bataljona so tedaj napravili seznam 21 borcev, bivših mornarjev; med njimi je bil tudi politični komisar 4. čete Rudi Mahnič Žito.

NEMŠKA OFENZIVNA AKCIJA «BERGZAUBER MORITZ»

Na Gornji Pivki je prišlo v prvi polovici oktobra 1944 do pomembnih sprememb. Dne 7. oktobra so začeli Nemci sedemdnevno ofenzivno akcijo, imenovano «Bergzauber Moritz», na območju med Postojno, Starim trgom pri Ložu in Šapjanami. V njej so sodelovali deli 138. in 139. pohotnega ter 112. artiljerijskega polka iz 188. rezervne divizije gorskih lovcev, združeni v bojno skupino Christl. Uporabili pa so tudi 2. domobranski bataljon z Rakeka, domobranske enote iz Kočevja, Ribnice in Velikih Lašč ter 2. četo 83. pionirskega bataljona iz 188. rezervne divizije gorskih lovcev.*

* Polkovnik Heinrich Christl je bil komandant 139. polka 188. rezervne divizije gorskih lovcev. Svoj štab je imel v Postojni. Sedmega maja 1945 je bil ob kapitulaciji 97. nemškega armadnega korpusa v Ilirski Bistrici ujet in 17. julija 1947 pred vojaškim sodiščem v Ljubljani zaradi vojnih zločinov in zločinov proti civilnemu prebivalstvu obsojen na smrt z ustrelitvijo. (Proces proti Rainerju... Slovenski poročevalec 20. 7. 1947.)

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 - 57 23
Naročnina
Mesečno 2.100 lir — vnaprej plačano celoletna 20.500 lir. Letna naročnina za inozemstvo 31.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3.— din, za zasebnike mesečno 30.— letno 300.— din, za organizacije in podjetja mesečno 40.—, letno 400.— din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 12. junija 1976

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Trgovski 1 modulus (širina 1 stolpec, višina 43 mm) ob delavnikih 13.000, ob praznikih 15.000.
Finančno-upravni 500, legalni 500, osmrtnice in sožalja 250 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 100 lir beseda IVA 12% Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel Izdaja in tiska ZTT - Trst

KLJUB CASTELLIJEVI ZADRŽANOSTI GLEDE PREISKAVE O AFERI LOCKHEED

D'Angelosante: Nobenega dvoma ni o odgovornosti rimskih politikov

Delegacija parlamentarne preiskovalne komisije naletela v Los Angelesu na nove zapreke - Kotchiana ni bilo na zaslišev anje - Antilopa v zagati

RIM, 11. — Predsednika senatne in poslanske skupine Komunistične partije Italije Natta in Perna sta danes zahtevala odstop zunanjega ministra Mariana Rumorja. Resor za zunanje zadeve mora po njunem (in splošnem) mnenju kajpak voditi človek nedvomnega prestiža, česar pa le ni mogoče trditi o nekdanjem krščansko - demokratskem predsedniku vlade. Njegov odstop, tako sta zatrdila komunistična predstavnika, je neobhodno potreben ter v interesu italijanskega naroda.

Rumorja, ki se je znašel zares v hudi zagati, seveda na vso moč brani politično tajništvo krščansko - demokratske stranke, ki vidi v zahtevi Natte in Perne «sramotno predvolilno špekulacijo», češ da Rumorjevih odgovornosti v zvezi z Lockheedovimi podkupninami sploh ni mogoče dokazati. Veljaki KD k temu pribijajo, da je vsekakor treba docela osvetliti ozadje škandala, s čimer si pač sami koplejo jamo, saj je nazadnje znano že vsej italijanski javnosti, da so v afero vpletene poleg Tanassija (in morda še kakega drugega socialno - demokratskega zastopnika) izključno zastavonoše rdečega križa na belem ščitu.

Medtem ko vlada v rimskih krščansko - demokratskih krogih povsem razumljivo razburjenje, se v Združenih državah Amerike nadaljuje «tipanje» delegacije parlamentarne preiskovalne komisije za resnico o italijanskih podkupljencih. Predsednik komisije Castelli (KD) in poročevalca D'Angelosante (KPI) ter Codacci - Pisanelli (KD) srečujejo čedalje večje težave, čeprav tega načelnik delegacije do včeraj pravzaprav ni hotel priznati. Danes je tudi sam klonil ter v izjavi predstavniku tiskovne agencije Ansa potožil, da med nekdanjimi funkcionarji družbe Aircraft Lockheed Corp. (torej zaslišanci) pogreša sleherno voljo do tvornega sodelovanja. Medtem ko so pravosodne oblasti ZDA in zdajšnji predstavniki letalske tovarne povsem voljni sodelovati, se nas bivši uslužbenci kar na moč otepajo, je nekako poudaril Castelli.

Castelli je italijanskemu novinarju dejal še, da se bo s kolegoma sicer vrnil v Rim «z gradivom, kakršnega bi v Italiji tudi v več mesecih ne mogli nanizati», da pa gre za material, ki še ne bo dovoljeval dokončnega razčiščenja zadeve. Predsednik komisije torej vztraja pri svoji «zapetosti», kar pa gre brez vsakega dvoma pripisati delno tudi upravičeni jezi zaradi nenehnega odlašanja srečanja s Kotchianom,

Kotchian, ki je pred Churchovo komisijo priznal, da je sam odredil podkupovanje italijanskih političnih in drugih osebnosti za pospešitev prodaje Lockheedovih letal italijanski vojski, se namreč sploh ni javil rimskim preiskovalcem (to je bilo nekje tudi predvideno, saj se mora ubadati s sodnim postopkom, ki ga je proti njemu sprožila tokijska vlada v zvezi z Lockheedovimi podkupninami japonskim politikom in mogotcem).

Rimski parlamentarci so včeraj zaslišali tudi Valentineja, ki je veljal za posrednika med Lockheedovimi agenti na eni ter italijanskimi podkupljenci na drugi strani. Razgovor je trajal le slabe pol ure, medtem ko so imeli Castelli, D'Angelosante in Codacci - Pisanelli v načrtu najmanj 3-urno zaslišev anje.

Castelli in kolega polagajo veliko važnost tudi v načrtovano zaslišev anje Cowdena, ki ima biti danes zvečer. Cowden je, kakor znano, povedal, da je bil prisoten, ko je neki italijanski obrambni minister (menda Tanassi) pospravil v žep ovojnico s precejšnjo dolarsko vsoto.

Danes je bil zaslišan tudi Donald Wilder, ki je leta 1968 nadzoroval prodajo Lockheedovih letal na evropskem tržišču. O podrobnostih skoraj triurnega zaslišev anja italijanski preiskovalci še črhnili niso, pač pa se je zvedelo, da je znova planilo na površje vprašanje svoječasne ameriško - italijanske operacije v zvezi s protipodmorniškimi letali vrste «orion P-3»; Američani so ta letala skušali v letu 1968 na vsak način vsiliti italijanskemu obrambnemu ministrstvu, toda slednje se je nazadnje odločilo za sorodna letala francoske tovarne Breguet. Tedanji neuspeh, ki naj bi ga bilo treba pripisati dejstvu, da niso Američani dovolj «naoljili» italijanskega nabavnega kolesja, je po vsej verjetnosti botroval Lockheedovi velikopotezni akciji o «prodoru za vsako ceno» na italijanski trg z letali «hercules».

Castelli je v Los Angelesu sklical tudi tiskovno konferenco, na kateri je seveda ,kot po navadi, dokaj previdno odgovarjal na vprašanja. Med drugim je povedal, da razpolaga sedaj preiskovalna komisija z razmeroma važnim gradivom, a glede vprašanja, kdo naj bi bil «antelope Cobbler» je dejal, da v resnici ni važna istovetnost določene osebe s tem psevdonimom, temveč je važno predvsem to, kaj je dotični pravzaprav zagrešil. Medtem ko skuša torej Castelli nekako kriti sedanjega italijanskega zunanjega ministra, pa njegov komunistični kolega D'Angelosante namiguje, da je Rumorjevo ime mogoče brez vsakih težav, se pravi zgolj z logičnim skepanjem, izluščiti iz niza imen italijanskih politikov, ki se skrivajo pod omenjenimi psevdonimi. D'Angelosante meni, da so nekateri od podkupljencev že povsem razkrinkani in da jih bo treba takoj po povratku v Rim temeljito zaslišati ne glede na funkcijo, ki jo pokrivajo v državno-upravnem merilu. Kaže, da nima antilopa možnosti za pobeg, najsi bo še tako gibčna in brza.

Pozno ponoči je agencija ANSA posredovala sledečo izjavo zunanjega ministra Rumorja: «Pravkar sem zvedel za izjavo, ki sta jo dala predsednika komunističnih parlamentarnih skupin Natta in Perna. Zavestno lahko trdim, da imam čiste roke. Zavestno lahko trdim, da sem vedno in ob vsaki priložnosti vestno izpolnil odgovornost v polnem spoštovanju svojih dolžnosti. Z veliko grenkobo ugotavljam, da se moje ime blati z namigovanji in podtikovanji, češ da sem vpleten v te žalostne dogodke. Kdor me pozna si lahko predstavlja mojo željo, da odstopim. V primeru, da bo preiskovalna komisija kar koli ugotovila proti meni, ne bom niti za trenutek pomislil in bom takoj odstopil.

Čutim pa dolžnost, da ostanem na svojem mestu, ne samo zato, da branim svoje dobro ime, da branim ugled odgovornosti, ki sem jih imel in jih imam, temveč tudi zaradi zavestnega prepričanja, da nimam nič skupnega z zadevo o podkupovanjih Lockheed.»

Domnevni atentat na ugandskega predsednika

NAIROBI, 11. — Med slovesno parado, ki je bila posvečena policijskim rekrutom, so neznanci odvrgli med množico tri bombe. Ena oseba je bila ubita, tri pa hudo ranjene. V trenutku atentata je bil navzoč tudi predsednik Idi Amin Dada, ki pa ga drobci razpočenih peklenskih strojev niso zadeli. Ugandska radijska postaja je sporočila, da je šlo za bombe ameriške ter izraelske izdelave. Atentatorji naj bi hoteli umoriti predsednika Amina.

LUANDA, 11. — Kakor je bilo napovedano, se je pričela danes predpoldne sodna obravnava proti trinajstim britanskim, irskim ter ameriškim najemnikom, ki so se borili v vrstah prozahodnih kvizlinških gibanj proti Netovemu gibanju za osvoboditev Angole (MPLA). Državni tožilec je zahteval za vse obtožence smrtno kazen.

Izredni vojaški dopusti za sinove kmečkih družin

RIM, 11. — Obrambni minister Arnaldo Forlani je odredil, da morajo vojaške oblasti tudi letos, kot že v preteklosti, dovoliti izredne dopuste vojakom, ki prihajajo iz kmečkih družin. Gre sicer le za mladince, katerih svojci bi brez njihove pomoči ne mogli opraviti nujnih kmetijskih del, kakor na primer žetve, trgatve in podobnih opravil. Do takih dopustov imajo koristniki pravico enkrat v letu.

IZ STRAHU, DA SE BI PONOVIL PRIMER BELICEJA TUDI V BENEŠKI SLOVENIJI

BENEČANI NEZAUPLJIVI DO OBLASTI: ŽELELI BI HITREJŠE, UČINKOVITO IN STVARNO UKREPANJE

Dramatičen položaj v občini Tipana, kjer delo za obnovo vasi ni še steklo in kjer občinska uprava noče priznati vaških odborov - Prizadevanje Rezijanov - Včeraj zopet sunek 6. stopnje

Opoldanski počitek pred barako.

Potresni sunki, ki že mesec dni vzbujajo preplah med hudo prizadetim prebivalstvom — včeraj okrog 19.15 so se tla zopet silovito stresla — so «zaznamovali» tudi gore, ki se mogočno dvigajo nad furlansko nižino. Še vse do marca so se ti zdele mogočne, večne, tako trdne, da jih niti čas s svojo brezmejno potrpežljivostjo ni mogel načeti, sedaj pa, ko se zazreš v rane, ki se belijo v pos.velem apnencu, v brazgotine, ki so jih usadi zarezalj v z goščavo poraslimi bregovi, se ti tudi gore zazdijo nekam poklapane, nemočne proti orjaški sili, ki jim je odsekala vse vzbokline. Zdi se ti, da je tudi v neobčutno kamenino prodrl strah.

Kako naj se torej strah ne bi zagrizel v človeka, ko se mu dan za dnem in noč za nočjo tla tresejo pod nogami, ga opominjajo, kako je narava z vso neznansko silo kruto udarila po njem. «Podnevi še gre — priznajo tudi najpogumnejši med prizadetimi — ker zaradi opravkov nimaš časa, da bi mislil na potres, a ponoči, ko je vse tiho in mirno, ko te že itak obideta žalost in srd ob misli kaj bo, te zbega tudi najmanjši stresljaj.» Trdo življenje pod šotori, neurje, negotovost, predvsem pa nenehni sunki (od tragične noči 6. maja jih je bilo že 131) so potrli tudi ponosne in uporne ljudi kot so Rezijani.

«Šele sedaj — pravita zakonca, ki sta si postavila šotor nad Osojanami — začenjamo doumeti, kako huda nesreča nas je zadela. In vsak dan je huje. Vsaj, da ne bi bilo teh sunkov. Pa tudi drugače ni lepo. Ponoči, zlasti še v prejšnjih dneh, ko so bili močni nalivi, nas je zeblo, podnevi pa, komaj posije sonce, se šotor spremeni v pravi kotel, kjer ne zdržiš več kot pol ure. Je že res, da še sreča, da smo odnesli celo kožo in da je zdravje še trdno, vendar pa je težko. Zlasti še, ker nas je nesreča prizadela sedaj, ko smo komaj okusili nekoliko boljše življenje.»

Mož, kakih petdeset let mu je, sedi na deski ob šotoru. Pred njim vedro polno na pol gnilih jabolk, ki jih počasi lupi, obrezuje in nato dolgo melje po ustih kot žvečilni gumi. «Do septembra — nadaljuje — bomo nekako že zdržali pod šotori, več pa ne, ker pri nas pritisne oster mraz že v zgodnji jeseni.» In vendar, kljub malodušju, kljub izmučenosti, so doslej v Reziji opravili že veliko delo. Najhuje poškodovane hiše so porušili; odstranili so ruševine in, kot v Osojanah, odprli novo pot skozi vas da bo zveza med zgornjim in spodnjim taborom hitra in varna. Neko podjetje iz Coma, ki je darovalo vasi 25 dvostanovanjskih montažnih hiš, je začelo že z delom. Za vasjo, tik pod šotorom mojih sobesednikov, so buldožerji že zravnali prostor, kjer bo zgrajeno naselje «Lario». «Res je — nadaljuje mož nekoliko boljše volje ob misli na stanovanje — pridni so bili, pridni. Pravijo, da bodo do oktobra hiše že stale. Vsi smo odstopili del zemlje, kdo bo stanoval tu, pa bo verjetno določila občinska uprava, ki bo dodelila stanovanja najpotrebnejšim.»

Vendar pa stanovanj ne bo dovolj za vse kot mi potrdi v Ravenci odbornik Parenti. Ko vstopim v risalnico nižje srednje šole, kjer ima občinska uprava glavni štab (poleg občine se je semkaj preselil tudi župnik, ki sj je v nekem razredu uredil kapelo in župnišče, hodniki pa so se spremenili v skladišče živil), me župan in odborniki, ki so sklonjeni nad mapami, nekam srdito pogledajo, češ, kaj pa hočeš vsiljivec. Ko pojasnim, kaj bi želel, se odbornik nič kaj navdušeno žrtvuje, da mi ugodi. Kmalu pa beseda steče bolj sproščeno in prijateljsko. Občina je doslej s svojimi tehniki naredila že marsikaj, dala je porušiti najhuje poškodovane hiše, organizirala življenje v šotoriščih, poskrbela, da so ceste prevozne in odprla pot skozi porušene Osojane. Sedaj pa čakajo na pomoč ustrezne deželne komisije, ki ocenjuje škodo in odmerja denarne prispevke. «Rušenje — poudari odbornik — ne sme biti nenačrtno. Doslej smo porušili najbolj nevarno razpokane hiše. Vsekakor pa, tudi sami ne zmoremo vsega dela.»

«Če nam bo sreča zelo naklonjena — se vmeša občinski tehnik — bodo do oktobra spravili pod streho okrog 30 odst. občanov v obnovljene hiše in v hotele, za ostalo prebivalstvo pa nam bo morala dežela pomagati z montažnimi hišami.» Utrujeno se nasmehne in spet skloni nad mapo, da nadaljuje z delom.

Čeprav je pomoč prišla v Rezijo pozneje kot drugam, čeprav se ljudje od časa do časa vdajajo malodušju (a kdo bi se ne ob taki nesreči), je bilo vendar tukaj storjenega že veliko. Kar vsiljuje se primerjava z občino Tipana, kjer še vse stoji, kjer niso porušili niti ene same poškodovane hiše. «Večkrat smo pozvali občinske upravitelje, naj posežejo — pravi don Ruggero Facco, župnik v Viškorši in predsednik vaškega odbora za Viškoršo, Karnahto in Debeleže — naj nam dajo vsaj dovoljenje, da najnevarnejše podrtije porušimo ,toda doslej smo naleteli le na gluha ušesa.» Don Facco, blag in miren človek, govori počasi in zelo tiho, vendar pa pove zelo hude stvari. Njegove obtožbe občini so ostre, čeprav je ton glasu blag. «Na področju, za katerega odgovarjamo — nadaljuje — živijo pretežno starejši ljudje, upokojenci, od katerih ni pričakovati velike dinamičnosti in prožnosti. Prav zato, pa se ne bojimo le jeseni in zime, bojimo se tudi poletja. Kako bodo zdržali pod platneno streho? Ne bodo opešali? In pri vsem tem se občina ne zgane.»

«Odbor — nadaljuje župnik — je menil, da bi do zime na novo zgradili farovž ter ga priredili v neke vrste zavetišče za starejše. Obnovili in popravili bi tudi šolo in rekreatorij tako, da bi lahko bili za silo vsi pod streho. V Karnahti so nam obljubili v dar mlekarno ,v Debeležih pa bi bilo dovolj popraviti hiše, ker vas ni bila hudo prizadeta. Prav zato smo zaprosili občino, naj nam izda dovoljenje za rušenje farovža, ker imamo na razpolago prostovoljce, ki bi nam ga zgradili na novo. Prosili smo tudi, naj bi nam dali začasno na razpolago zadružni hlev, da bi lahko ljudje spravili semkaj pohištvo, a minila sta že dva tedna in krave so še vedno v hlevu, pa tudi dovoljenja za porušenje farovža ni.»

Odnosi med vaškim koordinacijskim odborom in občinsko upravo v Tipani niso ravno najboljši. Drugje občinske uprave so nekako sprejele dejstvo, da so se vasi organizirale, da so postavile na noge svoje odbore, ki odločno zagovarjajo pravico vaške skupnosti, da soodloča pri obnovi, v Tipani pa se s tem dejstvom nikakor nočejo sprijazniti. «Imajo nas za neke vrste separatiste — zagrenjeno pojasnjuje don Facco — ki bi hoteli iti svojo pot. Morda je ta njihov odnos posledica prejšnjih trenj, delno pa na to vplivajo tudi skorajšnje volitve. Ko sva se srečala z županom sem jaz potrpežljivo poslušal njegove predloge, on pa mi je kratko malo obrnil hrbet, ko sem povzel besedo in pobil nekatere njegove trditve. Ta nemogoč odnos je tudi pogojil delo odbora. Hoteli smo dati pobudo za ustanovitev zadruge, v katero bi prispevali vsi vaščani, da bi obnovili vas s skupnimi močmi. Doslej pa nismo sklenili še ničesar, ker ne vemo, če bodo župan in morebitne skupine prostovoljcev, na primer alpincev, upoštevale naša navodila. Resnica je, da so na nas pozabili že od vsega začetka. Sedaj je s preskrbo hrane v redu, vendar pa, če bi nam v prvih dneh ne pomagali prostovoljci in bi morali računati le na oblasti, bi nam trda predla. Poglejte: pred petnajstimi dnevi je neka komisija prišla na predhoden ogled hiš. Ker ni bilo lastnikov doma so kot oznako vzeli katastrsko številko. Prosili smo, da bi ta seznam predelali v poimenskega, da bi tako lahko pomagali pri ugotavljanju prednosti, ker je treba najprej usposobiti hiše tistih, ki stanujejo v vasi, medtem ko se lahko začasno odloži popravljanje hiš emigrantov, ki živijo in delajo v tujini. Tudi njim gre pravična odškodnina, vendar pa zanje vprašanje strehe ni tako pereče. Seznama pa še nimamo.»

Problemov v vasi kot je Viškorša, kjer upokojenci predstavljajo 60 odstotkov prebivalstva, je veliko, pristojni organi pa zanje niso bili dovzetni, zaradi česar ne preseneča, če iz župnikovih besed veje nezaupanje in grenko spoznanje, da morajo zlasti Benečani računati pretežno le na svoje moči ter seveda, na pomoč slovenskih organizacij v matični domovini in v zamejstvu. Tega nezaupanja pa ne opaziš le v občini Tipana, kjer je položaj najbolj dramatičen, pač pa tudi drugod, kjer je delo steklo in občinski upravitelji niso vrgli puške v koruzo. «Denar, ki sem ga zbral — pravi prileten duhovnik, na katerega naletim v Bardu — sem osebno prinesel svojcem in sovaščanom. Veste, od tod sem doma, čeprav živim v Toskani. In kmalu, ob upokojitvi, se bom vrnil v rodni kraj. Nisem dal zbrane vsote vladi, kaj še, saj ti ga birokracija kaj kmalu pogoltne».

Otrok je presenečen pogledal fotografa

V vasi ropočejo bagri in buldožerji, a v šotorišču je vse mirno. Mlajši so odšli v službo, starci pa so legli k opoldanskemu počitku ali pa se v zasilni gostilni pod šotorom pomenkujejo ob kozarcu vina. Nekoliko bolj živahno je le pod lopo, kjer ženske pripravljajo večerjo. «Ste se med vaščani že pogovorili o obnovi vasi? Ste govorili o montažnih hišah, kajti zdi se mi očitno, da verjetno do jeseni ne bo strehe za vseh?»

«Govorili smo že — odvrne ženska, ki zavzeto lupi krompir — odločili pa se še nismo. Zaenkrat so skoraj vsi naklonjeni šotorom. Ne bi hoteli, da bi se primer Beliceja ponovil tudi pri nas.»

Pošastna prikazen te nesrečne sicilske doline, kjer že devet let zaman čakajo, da bi vlada izpolnila svečane obljube in obveze, je še vedno prisotna med prizadetim prebivalstvom. Do kakšne mere je ta bojazen osnovana? Odgovor je odvisen od pristojnih organov, ki bodo le s hitrim, učinkovitim in stvarnim ukrepanjem lahko dokazali prebivalstvu, da se moti.

VOJMIR TAVČAR

KER SE ITALIJA OTEPA JUGOSLOVANSKIH INDUSTRIJSKIH IZDELKOV

V italijansko-jugoslovanski blagovni izmenjavi še vedno hudo neravnovesje

Lani je jugoslovanski primanjkljaj nasproti Italiji narastel na 497 milijonov dolarjev - Treba spremeniti ustroj izmenjave in pospešiti industrijsko sodelovanje

PALERMO, 11. — Načelnik predstavništva jugoslovanske gospodarske zbornice v Bariju dr. Radomir Sekulić, ki vodi urad za trgovske informacije na razstavišču mednarodnega Sredozemskega velesejma, je med srečanjem z večjo skupino sicilskih operaterjev kratko, toda jedrnato orisal razvoj gospodarskega sodelovanja med sosednima državama s posebnim ozirom na blagovno izmenjavo med južnimi predeli Jugoslavije in sicilskim otokom. Čeprav ni hotel Sekulić s svojimi izjavami globlje zarezati v bolečo rano (vsaj navidezno ne), lahko iz njegovih izvajanj izluščimo nekatere dokaj zaskrbljujoče ugotovitve; v tem smislu namreč, da se jugoslovanski primanjkljaj v trgovinski bilanci z Italijo ne le ne ni popravil, temveč se pravzaprav postopoma še veča. Na vprašanje, kje tiči krivda za to, pač ni težko odgovoriti ,ako pomislimo, da jugoslovanski izvozniki, kakor tudi beograjske oziroma razne republiške oblasti že dolgo vztrajajo pri trditvi, da mora Italija v obojestransko korist olajšati uvoz jugoslovanskega industrijskega blaga ,in da so Jugoslovani pri tem naleteli sistematično na gluha ušesa.

Dr. Sekulić je izjavil, da sodi Italija med najpomembnejše partnerice Jugoslavije, tako glede zunanjetrgovinskih tokov kakor na področju drugih gospodarskih vej, na primer turizma. To nedvomno drži, ne gre pa pozabiti (tega Sekulić ni povedal) dejstva, da je Jugoslavija že večkrat v zadnjih dveh letih opozorila Italijo in druge države članice Evropske gospodarske skupnosti, da bo prej ali slej prisiljena iskati nova tržišča za svoje izvozno blago, ako bodo njene partnerice še naprej vztrajale pri raznovrstnih diskriminacijskih ukrepih oziroma omejevanju uvoza jugoslovanskih surovin ter izdelkov. Kolikor zadeva Italijo, ni treba še posebej utemeljevati, saj je znano, da so rimske oblasti svoj čas docela samovoljno, torej ne oziraječ se na ustrezne predpise EGS omejile uvoz mesa iz Jugoslavije. Jugoslovanskih operaterjev se je ob takih in podobnih priložnostih vselej polotila zaprepadenost, češ, mi naj kar uvažamo vsakovrstne industrijske proizvode in opremo iz Italije, z izvozom lastnega blaga pa počakajmo na boljšo konjunkturo v sosedni deželi.

Nič čudnega torej, če je v vsem letu 1975 odpadlo od skupne vrednosti trgovinske izmenjave med državama — 1 milijarda 250 milijonov dolarjev — samo 371,9 milijona dolarjev na jugoslovanski izvoz v Italijo, medtem ko je znašala vrednost blaga, ki ga je Italija izvozila v Jugoslavijo, kar 868,9 milijona dolarjev. Posledica tega je, da je jugoslovanski primanjkljaj nasproti Italiji narastel na 497 milijonov dolarjev, medtem ko je npr. leta 1973 znašal le 64 milijonov dolarjev.

Za Jugoslavijo je nepovoljen tudi ustroj blagovne menjave s sosedno deželo. Delež kmetijskih pridelkov oziroma živilskih potrebščin na jugoslovanskem izvozu proti Italiji je še vedno previsok, saj znaša 70 odstotkov, razen tega so se lansko leto celo te «tradicionalne» dobave Italiji občutno skrčile; to pomeni, da so trgovinski odnosi med državama potrebni korenite preosnove in posvežitve, sicer utegne sedanji položaj porazno vplivati na nadaljnji razvoj splošnega gospodarskega sodelovanja med njima.

Če se je torej lani z ene strani ponovno skrčil jugoslovanski izvoz zlasti goveda, mesa, lesa, celuloze in drugih surovin, se je na drugi strani znatno povečal uvoz iz Italije v vseh blagovnih skupinah, razen na področju živil in surovin. Posebno so se dvignile jugoslovanske nabave strojev, razne druge tovarniške opreme, prevoznih sredstev in pa nadomestnih delov za strojne naprave; porast je dosegel raven 34 odstotkov. Jugoslovanski uvoz italijanskih trdih goriv se je povečal celo za 68 odstotkov.

Dr. Sekulić je po navedbi gornjih podatkov in številk, ki se nanašajo na predlansko blagovno izmenjavo med Jugoslavijo in Sicilijo (slednja je uvozila za 1,9 milijarde, izvozila v Jugoslavijo pa za 3,6 milijarde lir — podatki o lanskem razvoju trgovine še niso znani), seveda predočil navzočim podjetnikom potrebo, da se trgovinski tokovi med Italijo in Jugoslavijo v bodoče še pospešijo ter pomnožijo.

Obenem pa je omenil velik pomen nadaljnjega razvoja tehniško - industrijskega sodelovanja, ki je pravzaprav že v preteklih letih rodilo dobre sadove. V prihodnosti bo treba takšno sodelovanje kakovostno izboljšati. Operaterji z ene in druge strani Jadrana naj bi razen tega dali novega zagona medsebojnemu sodelovanju, kolikor zadeva prodajo italijanskih oz. jugoslovanskih izdelkov na tretjih tržiščih.

Nazadnje je dr. Sekulić navedel posamezne sektorje, kje obstajajo najboljši pogoji za razmah sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Naniz al je sledeče: les in lesni izdelki; celuloza, papir in lepenka; aluminij ter aluminijasti proizvodi; marmor in njegovi derivati; krzneni, usnjeni in volneni izdelki; obutev; tekstil, konfekcija in pletenine; kmetijsko - živilski proizvodi (govedina, teletina, jagnjetina, konjsko meso, svinina, prekajeno meso, sveže ribe idr.); obrtniški izdelki; tovarniški stroji in naprave; kmetijska oprema; turizem in sredstva medsebojnega obveščanja.

Poglobitev trgovinskega in drugih vrst gospodarskega sodelovanja med državama je odslej, kot je izrecno še poudaril dr. Sekulić — toliko lažja, ker je bila pred kratkim odprta nova železniška proga Beograd - Bar.

RIM, 11. — Danes je bilo drugo zaporedno zasedanje mednarodnega sklada za kmetijstvo, ki je bil ustanovljen z namenom, da kar najbolj učinkovito prispeva k čedalje kočljivejšemu vprašanju svetovne prehrane. Plenarno zasedanje bo jutri ob 10.30.

Tam je še pred nedavnim stala njegova hiša

MED INDIRINIM OBISKOM V MOSKVI

Poglobitev prijateljskih vezi med Indijo in Sovjetsko zvezo

Podpisan nov sporazum o sodelovanju - S pomočjo SZ naj bi se Indija čimprej osamosvojila

MOSKVA, 11. — Predsednica indijske vlade Indira Gandi, ki je dopotovala v torek na petdnevni uradni obisk v Sovjetsko zvezo, je danes zapustila Moskvo. Odletela je v glavno mesto Armenije, Jerevan, od koder se bo odpravila še v georgijsko glavno mesto Tbilisi, nakar se bo vrnila v domovino. Sovjetsko zvezo bo nedvomno zapustila dokaj zadovoljna, saj izhaja iz skupnega uradnega poročila o njenih pogovorih z najvišjimi sovjetskimi predstavniki, da je snidenje potekalo v tvornem vzdušju in da je bilo med razgovori doseženo popolno soglasje glede najpomembnejših zunanjih, zlasti pa dvostranskih problemov.

Gandijeva se je samo z glavnim tajnikom KP SZ Leonidom Brežnjevom sestala štirikrat v ravno tolikih dneh, a medtem se je pogovarjala tudi z državnim poglavarjem Nikolajem Podgornim, predsednikom vlade Aleksejem Kosiginom ter zunanjim ministrom Andrejem Gromikom. Poleg Indire so bili v indijski delegaciji minister za zunanje zadeve Jašvant Čavan, minister za gospodarsko načrtovanje Šankar Gosh ter veleposlanik v Moskvi Kumar Gujral. Ob zaključku uradnih razgovorov sta Gandijeva in Brežnjev podpisala skupno izjavo, s katero obnavljata sovjetsko - indijsko pogodbo o prijateljstvu in vsestranskem sodelovanju; pogodba predvideva med drugim ojačitev sovjetske gospodarske pomoči Indiji.

Na poznejši tiskovni konferenci je indijska predsednica poudarila, da je zelo zadovoljna z rezultati pogovorov, ki da so le še utrdili prijateljske vezi med državama. Mestoma je bila tudi polemična, tedaj namreč, ko so ji novinarji zastavljali vprašanja v zvezi z indijskim notranjepolitičnim položajem. Kar se dogaja v Indiji, je dejala, so naše stvari, v katere se tujci nimajo vmešavati. Časnikarji so se pri svojih vprašanjih sklicevali na izredno stanje, ki ga je proglasila Gandijeva pred nekaj meseci zaradi neredov, do katerih je prišlo po aretaciji številnih pripadnikov vladne opozicije. Indira je naglasila, da so ob tej priložnosti napadle Indijo tiste države, ki je niso nikdar podprle, sicer niti pred in niti po proglasitvi samostojnosti. O pristaših notranje opozicije pa je dejala, da gre za ljudi, ki so se pred leti opredeljevali za diktaturo, nato pa za revolucijo, a sedaj govorijo o demokraciji. Kritizirajo me — tako je pribila Indira — iste države ter isti krogi, ki so nekoč napadali Mahatmo Gandija in mojega očeta.

Indijska predsednica je zatem omenila nedavni sklep newdelhijske in pekinške vlade o izmenjavi veleposlanikov in pristavila, da ni ta okoliščina naletela na nasprotovanje pri Sovjetih; nasprotno, ti so pokazali, da dobro razumejo položaj Indije. V zvezi s teritorialnimi vodami Indijskega oceana oziroma z vprašanjem tamkajšnjih ameriških vojaških oporišč je Gandijeva zatrdila, da se teh problemov med pogovori s sovjetskimi predstavniki ni dotaknila. Dodala je, da si Indija, kakor druge obmorske dežele, prizadeva, naj bi Indijski ocean slednjič le postal področje miru in sodelovanja v popolnem sožitju z drugimi državami. Sicer pa, je zaključila Indira svoj intervju, se ne bo smela Indija še predolgo zanašati na tujo pomoč, temveč mora čimprej postati docela samostojna in samozadostna; pri zasledovanju tega cilja pa ji bistveno pomaga Sovjetska zveza.

Ob odhodu iz Moskve so Indiro Gandijevo pospremili na letališče Brežnjev, Kosigin in Gromiko.